

**T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS**

**BİR AĞ SİSTEMİ OLARAK PARKLARIN
DEĞERLENDİRİLMESİ: BURDUR İLİ MERKEZ
İLÇESİ ÖRNEĞİ**

Selinay BİLGİN

Danışman: Prof. Dr. Latif Gürkan KAYA

BURDUR, 2025

ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca **Yüksek Lisans** Tezi olarak sunduğum “**Bir Ağ Sistemi Olarak Parkların Değerlendirilmesi: Burdur İli Merkez İlçesi Örneği**” başlıklı bu tezin;

- Kendi çalışmam olduğunu,
- Sunduğum tüm sonuç, doküman, bilgi ve belgeleri bizzat ve bu tez çalışması kapsamında elde ettiğimi,
- Bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara atıf yaptığımı ve bunları kaynaklar listesinde usulüne uygun olarak verdiğimi,
- Kullandığım verilerde değişiklik yapmadığımı,
- Tez çalışması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışının olmadığını,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya diğer bir üniversitede başka bir tez çalışması içinde sunmadığımı,
- Bu tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda bilimsel etik kurallarına uygun olarak davrandığımı,

bildirir, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

21/01 /2025

(İmza)

Selinay BİLGİN

ÖNSÖZ

Bu araştırma için beni yönlendiren, karşılaştığım zorlukları bilgi ve tecrübesi ile aşmamda yardımcı olan değerli danışman hocam **Prof. Dr. Latif Gürkan KAYA**'ya teşekkürlerimi sunarım. Çalışmamı yapmam için bana araştırmalarımnda hiçbir yardımı esirgemeyen değerli hocalarım **Doç. Dr. Hüseyin Samet AŞIKKUTLU**'ya teşekkür ederim.

Ağ sistemi analizi verilerinin sağlandığı altlık için Burdur Belediyesi Park Bahçeler Müdürlüğü'ne teşekkür ederim.

Eğitim hayatımın her aşamasında beni her anlamda destekleyen aileme sonsuz sevgi ve saygılarımı sunarım.

Ocak, 2025

Selinay BİLGİN

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	iv
ÇİZELGELER DİZİNİ	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	vii
ÖZET.....	viii
ABSTRACT.....	ix
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER.....	4
2.1. Kent Parkları	4
2.1.1. Kent Parklarının Tarihsel Gelişimi	6
2.1.2. Kent Parkların İşlevleri	9
2.1.3. Kent Parkların Sınıflandırılması	11
2.1.4. Kent Parkların Standartları	14
2.2. Yeşil Ağ Sistemi	17
2.2.1. Yeşil Ağ Sisteminin Tarihsel Gelişimi	18
2.2.2. Yeşil Ağ Sisteminin Sınıflandırılması	20
2.3. Yeşil Ağ Sistemi ve Parklar	22
2.4. Parklar ile Yeşil Ağ Sisteminin Dünya’dan Örnekleri	23
2.4.1. Buffalo Olmsted Park Sistemi – 1868	24
2.4.2. Boston Emerald Necklace Park Sistemi – 1875	25
2.4.3. Hamburg Kentsel Yeşil Ağı – 1919.....	26
3. MATERYAL VE YÖNTEM	29
3.1. Materyal	29
3.2. Yöntem	30
4. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA.....	32
4.1. Çalışma Alanı Genel Bilgiler.....	32
4.1.1. Coğrafi Konum Özellikleri	32
4.1.2. Topografik ve Jeomorfolojik Özellikler	33
4.1.3. Nüfus ve Demografik Özellikler.....	34
4.1.4. İklim Özellikleri.....	35
4.1.5. Hidrolojik Özellikleri.....	36
4.1.6. Biyolojik Çeşitlilik.....	36
4.2. Mahalle Ölçeğinde Park Alanlarının İncelenmesi	37
4.3. Mahalle Ölçeğinde Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	46
4.3.1. Armağan İlci Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	47
4.3.2. Atatürk Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	48
4.3.3. Aydınlikevler Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	49
4.3.4. Bağlar Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	50
4.3.5. Bahçelievler Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	51
4.3.6. Bozkurt Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi ...	52
4.3.7. Burç Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	53

4.3.8. Cemil Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	54
4.3.9. Değirmenler Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	55
4.3.10. Emek Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	56
4.3.11. Fevzi Çakmak Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	57
4.3.12. Hızır İlyas Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	58
4.3.13. Karasenir Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	59
4.3.14. Kışla Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	60
4.3.15. Konak Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	61
4.3.16. Mehmet Akif Ersoy Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	62
4.3.17. Menderes Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	63
4.3.18. Özgür Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	64
4.3.19. Şekerevler Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	65
4.3.20. Şirinevler Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	66
4.3.21. Tepe Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	67
4.3.22. Yeni Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	68
4.3.23. Zafer Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi	69
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	70
KAYNAKLAR	78

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 2.1. Birkenhead Park plan, Liverpool-İngiltere	7
Şekil 2.2. Central Park plan, New York-ABD	8
Şekil 2.3. Gençlik Parkı, Ankara-Türkiye	9
Şekil 2.4. Kent parkların işlevleri	11
Şekil 2.5. Yellowstone Milli Park'ı, ABD	19
Şekil 2.6. Curitiba, Brezilya	21
Şekil 2.7. (a) Dallanan yeşil ağlar; (b) Çember ağlar (circuit)	22
Şekil 2.8. Buffalo, New York-ABD (Wales ve Roberts, 2024).....	25
Şekil 2.9. Boston Emerald Necklace (Zümrüt Gerdanlık) Park Sistemi planı, Massachusetts -ABD	26
Şekil 2.10. Hamburg kenti yeşil ağ sistemi, Almanya	27
Şekil 2.11. Hamburg yeşil alan sistemi, Almanya	28
Şekil 3.1. Çalışma alanı konumu	29
Şekil 3.2. Yöntem akış şeması	31
Şekil 4.1. Burdur ili Merkez ilçe mahallelerin mevcut ve potansiyel parklar, kişi başına düşen park alanı.....	46
Şekil 4.2. Armağan İlci mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	47
Şekil 4.3. Atatürk mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	48
Şekil 4.4. Aydınlikevler mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	49
Şekil 4.5. Bağlar mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	50
Şekil 4.6. Bahçelievler mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	51
Şekil 4.7. Bozkurt mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	52
Şekil 4.8. Burç mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası.....	53
Şekil 4.9. Cemil mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası.....	54
Şekil 4.10. Değirmenler mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	55
Şekil 4.11. Emek mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	56
Şekil 4.12. Fevzi Çakmak mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	57
Şekil 4.13. Hızır İlyas mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	58
Şekil 4.14. Karasenir mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası.....	59
Şekil 4.15. Kışla mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	60
Şekil 4.16. Konak mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası.....	61
Şekil 4.17. Mehmet Akif Ersoy mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	62
Şekil 4.18. Menderes mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası.....	63
Şekil 4.19. Özgür mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	64
Şekil 4.20. Şekerevler mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	65

Şekil 4.21. Şirinevler mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarı çap haritası	66
Şekil 4.22. Tepe mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası	67
Şekil 4.23. Yeni mahalle mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası ..	68
Şekil 4.24. Zafer mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası.....	69
Şekil 5.1. Burdur ili Merkez ilçe mevcut park sistemi haritası (1000 m).....	73
Şekil 5.2. Burdur ili Merkez ilçe mevcut park sistemi haritası (500 m).....	74
Şekil 5.3. Burdur ili Merkez ilçe potansiyel park sistemi haritası (1000 m)	75
Şekil 5.4. Burdur ili Merkez ilçe potansiyel park sistemi haritası (500 m)	76
Şekil 5.5. Burdur ili Merkez ilçe mevcut ve potansiyel park sistemi haritası (1000 m-500 m)	77

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge 2.1. Park standartları	14
Çizelge 2.2. Parkların standartları	16
Çizelge 4.1. Burdur ili Merkez ilçe mahalleleri nüfus verileri	35
Çizelge 4.2. Armağan İlci mahallesi parkları	37
Çizelge 4.3. Atatürk mahallesi parkları	38
Çizelge 4.4. Aydınlıkevler mahallesi parkları	38
Çizelge 4.5. Bağlar mahallesi parkları	38
Çizelge 4.6. Bahçelievler mahallesi parkları	39
Çizelge 4.7. Bozkurt mahallesi parkları	39
Çizelge 4.8. Burç mahallesi parkları	39
Çizelge 4.9. Cemil mahallesi parkları	39
Çizelge 4.10. Değirmenler mahallesi parkları	40
Çizelge 4.11. Emek mahallesi parkları	40
Çizelge 4.12. Fevzi Çakmak mahallesi parkları	40
Çizelge 4.13. Hızır İlyas mahallesi parkları	41
Çizelge 4.14. İnönü mahallesi parkları	41
Çizelge 4.15. Karasenir mahallesi parkları	41
Çizelge 4.16. Kışla mahallesi parkları	41
Çizelge 4.17. Konak mahallesi parkları	42
Çizelge 4.18. Kuyu mahallesi parkları	42
Çizelge 4.19. Mehmet Akif Ersoy mahallesi parkları	42
Çizelge 4.20. Menderes mahallesi parkları	43
Çizelge 4.21. Necati Bey mahallesi parkları	43
Çizelge 4.22. Özgür mahallesi parkları	43
Çizelge 4.23. Pazar mahallesi parkları	43
Çizelge 4.24. Şekerevler mahallesi parkları	44
Çizelge 4.25. Şirinevler mahallesi parkları	44
Çizelge 4.26. Tepe mahallesi parkları	44
Çizelge 4.27. Yeni mahallesi parkları	45
Çizelge 4.28. Zafer mahallesi parkları	45

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ÇŞB	: Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
MAKÜ	: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
m²	: Metrekare
m	: Metre
km²	: Kilometrekare
km	: Kilometre
ha	: Hektar
yy	: Yüzyıl
min	: Minimum
max	: Maximum

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Bir Ağ Sistemi Olarak Parkların Değerlendirilmesi: Burdur İli Merkez İlçesi Örneği

Selinay Bilgin

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Latif Gürkan KAYA

Ocak, 2025

Bu çalışmada, Burdur ili Merkez ilçesinde bulunan park alanlarının sayısı, yüzölçümü, yerleşim dokusu içerisindeki dağılımı, hizmet yarıçapları ve yeşil ağ sistemine katkı potansiyeli incelenmiştir. Park alanları, mevcudiyet durumlarına göre "mevcut park alanları" ile "potansiyel park alanları" olmak üzere iki farklı grupta ve mahalle bazında değerlendirilmiştir.

Mevcut park alanlarının hizmet yarıçapları analiz edilirken, 100-1000 m² büyüklüğündeki parklar için 500 m, 1000-10.000 m² büyüklüğündeki parklar için ise 1000 m hizmet yarıçapı esas alınmıştır. Bu analizler, "ArcGIS Pro 3.0.2" yazılımında "Buffer yöntemi" kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği kapsamında yapılan değerlendirme sonucunda, Burdur ili Merkez ilçesindeki 35 mahalleden yalnızca Tepe ve Mehmet Akif Ersoy mahallelerinde kişi başına düşen park alanının yeterli olduğu, geri kalan 33 mahallede ise bu alanların yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Potansiyel park alanlarının mahalle bazında incelenmesi sonucunda, Atatürk Mahallesi hariç tüm potansiyel park alanlarının mevcut parkların hizmet etki alanı içerisinde yer aldığı belirlenmiştir. Bu durum, ilgili alanların mahalle bazında bir ağ sistemini destekleyici nitelikte park alanları olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir.

Elde edilen bulgular, merkez ilçede mevcut park alanlarının bir ağ sistemi oluşturma açısından yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Park alanlarının mevcut hizmet yarıçaplarının göz önünde bulundurulmadığı ve ağ sisteminin planlanmadığı belirlenmiştir. Bununla birlikte, tespit edilen potansiyel park alanlarının park kimliği kazanması durumunda, mahalle bazında bir ağ sistemi olarak ilgili parkların değerlendirilebileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Burdur, park, peyzaj, park ağ sistemi

ABSTRACT

M.Sc.Thesis

Evaluation of Parks as a Network System: The Example of Merkez District in Burdur Province

Selinay Bilgin

**Burdur Mehmet Akif Ersoy University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture**

Supervisor: Prof. Dr. Latif Gürkan Kaya

January, 2025

In the study, the number of park areas, their surface area, their distribution within the settlement structure, their service radius and their potential to contribute to the green network system in the Central district of Burdur province were examined. Park areas were evaluated on a neighborhood basis in two different groups as “existing park areas” and “potential park areas” according to their availability.

While analyzing the service radii of the existing park areas, 500 m service radius for parks of 100-1000 m² and 1000 m service radius for parks of 1000-10.000 m² were taken as basis. These analyzes were carried out using the “Buffer method” in “ArcGIS Pro 3.0.2” software. As a result of the evaluation made within the scope of the Spatial Plans Construction Regulation, it was determined that only Tepe and Mehmet Akif Ersoy neighborhoods of 35 neighborhoods in the Central district of Burdur province have sufficient park areas per capita, while these areas are insufficient in the remaining 33 neighborhoods.

As a result of the examination of potential park areas on a neighborhood basis, it was determined that all potential park areas, except Atatürk Neighborhood, are located within the service impact area of existing parks. This shows that these areas can be considered as park areas that support a neighborhood-based network system.

The findings reveal that the existing park areas in the central district are insufficient in terms of creating a network system. It was determined that the existing service radii of the park areas were not taken into consideration and the network system was not planned. However, it is concluded that if the identified potential park areas gain a park identity, the relevant parks can be evaluated as a network system on a neighborhood basis.

Keywords: Burdur, park, landscape, park network system

1. GİRİŞ

Kentlerde hızlı nüfus artışı, plansız yapılaşma ve doğal kaynakların bilinçsizce kullanılması (Şimşek Öztürk, 2022), kent dinamiklerinin nitelik ve niceliklerinde önemli değişikliklere yol açarak küresel çapta çevre sorunlarını tetiklemiştir (Selim, 2015). Kentleşme sürecinde plansız, denetimsiz ve programsız mekânların üretimi (Yurtseven, 2021), doğal ve kültürel peyzajlarda ciddi tahribatlara neden olmuştur (Selim, 2015). Bu tahribatlar, makro ölçekte habitatların zarar görmesine ve ekosistem dengesinin bozulmasına yol açarak, küresel ısınma ve karbon salınımı gibi sorunların derinleşmesine neden olmuştur (Serin, 2004). Oysa ki, kentlerin tahribatlara yol açan sistemler olmasının yerine, sürdürülebilirliğin sağlandığı çevresel faktörlerle uyumlu sistemler haline gelmesi gerekmektedir. Böylece, doğal kaynakların korunması, biyolojik çeşitliliğin desteklenmesi ve yerel toplulukların yaşam kalitesinin artırılması mümkün olacaktır. Bu bağlamda, sürdürülebilir kent planlaması, belirlenen hedeflere ulaşmanın anahtarıdır ve kentsel alanların, insan sağlığına ve ekosistem sağlığına hizmet eden yeşil altyapılarla donatılmasını gerektirmektedir.

Sürdürülebilirlik kavramı, toplumsal, ekonomik ve ekolojik sistemlerin işlevlerini, kaynakları tahrip etmeden ve tüketmeden kesintisiz bir şekilde sürdürmeyi ve yüksek verimlilik sağlamayı hedefler. Sürdürülebilir kentler oluşturmak ve doğal çevreye olan etkilerin en aza indirgenebilmesi için sistematik ağ oluşturulması gerekir. Ağ sistemlerini kurmak, kaynakların korunarak ve geliştirilerek kullanılması ile mümkündür (Tokuş, 2012).

Kent sisteminde en prestijli ve aktif alanlar olarak kabul edilen kent parkları (Şatıroğlu vd., 2017), karbon tutma, hava kirliliğinin azaltılması ve biyolojik çeşitliliğin korunması gibi ekosistem faydalarıyla sürdürülebilirliğe büyük katkı sağlamaktadır (Soydan, 2020). Ayrıca, kentsel çevresel sorunların çözümüne yardımcı olmaları ve tasarım sürecine entegre edilen yenilikçi yaklaşımlar sayesinde ekonomik yararlar sunarak yerel toplulukların yaşam kalitesini artırmakta ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını teşvik etmektedir. Kent parkları, sadece ekosistem faydaları ve sürdürülebilirlik açısından değil, aynı zamanda farklı sosyal gruplardaki bireylerin rekreatif gereksinimlerini karşılama ve toplumsal erişimi kolaylaştırma işleviyle de önemli sosyal mekânlar olarak öne çıkmaktadır.

Kent parkları, karmaşık kent organizasyonunun bir parçası olarak, kentsel yaşamın dinamiklerine yanıt veren ve kentleşmenin bir sonucu olarak ortaya çıkan

alanlardır. Bu parklar, hem ekosistem hizmetleri sunarak doğal dengeyi destekler hem de toplumsal etkileşimi teşvik ederek kentlerin sosyal dokusunu güçlendirir. Kent parklarının planlama kararları, parkın tasarımı, kullanımı ve yönetimi için alınan stratejik kararları içermektedir. İyi planlanmış bir kent parkı, kent sakinlerinin ihtiyaçlarını karşılar, çevresel sürdürülebilirliği destekler ve toplumsal refahı artırır. Ayrıca, kent parkları, kentin yapı-yeşil alan dengesini oluşturarak kent içerisindeki monotonluğu yok etmekte ve yeşil alanlar arasında bağlantıyı sağlamaktadır. Kentte mevcut ekolojilerin korunmasına ve oluşabilecek yeni ekolojiler için ortam sağlamaktadır (Hammad, 2020). Ancak, kent parklarının tasarım ve planlama aşamalarında ekolojik kalite faktörünün göz ardı edilmesi, zaman içerisinde alanların zarar görmesine ve çevresel tehditlerin oluşmasına neden olmaktadır. Bu tehditleri ortadan kaldırmak ve kaliteli bir kent parkı oluşturmak amacıyla parklara sürdürülebilirlik özelliği kazandırılmıştır.

Ağ sisteminin temel ilkelerinden biri olan entegrasyon (Demirören Civan, 2022), park planlamasında uygulandığında, çeşitli yeşil alanların birbiriyle etkili bir şekilde bağlantılı hale gelmesini sağlayarak hem ekosistem hizmetlerinin artırılmasını hem de kullanıcıların sosyal etkileşimlerini güçlendirmeyi hedeflemektedir. Kent parklarında entegrasyonun sağlanması, fiziksel ve işlevsel olarak bu alanların bir bütün olarak değerlendirilmesiyle mümkündür (Boverket, 1992; Li, Wang, Paulussen, Liu, 2005; Pauleit vd., 2011; Gülçin, 2018).

Bu bağlamda, kent parklarının bir ağ sistemi içinde mevcut ve potansiyel park alanlarının bir arada ele alınması, bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesini kolaylaştıracak ve kentsel alanlardaki yeşil altyapının daha etkili bir şekilde planlanmasına zemin hazırlayacaktır. Bütüncül bir ağ sistemi olarak kent parklarının planlanması, yalnızca kentleşmenin yarattığı olumsuz etkilerin en aza indirilmesini sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda yaşam kalitesini artırarak sosyal sürdürülebilirliği de desteklemektedir. Uzun vadede, bu tür bir planlama, ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanmasında kritik bir rol oynamakta; kentsel alanların ekosistem hizmetlerini güçlendirerek bireylerin ve toplulukların doğal çevreyle daha uyumlu bir şekilde yaşamasına olanak tanımaktadır. Ayrıca, bu bütüncül yaklaşım, iklim değişikliği gibi küresel tehditlerle başa çıkmada da etkili stratejilerin geliştirilmesine katkıda bulunarak, kentlerin gelecekteki sürdürülebilir gelişimini destekleyecektir. Böylece, kent parkları, sadece rekreatif alanlar olarak değil, aynı zamanda toplumsal dayanışmanın, çevresel bilincin ve ekolojik dengenin sağlanmasında merkezi bir rol oynamakta; sağlıklı ve

sürdürülebilir yaşam alanları oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır. Kentlerin bu tür sürdürülebilir planlama yaklaşımlarıyla, gelecekte daha yaşanabilir ve ekolojik açıdan dengeli ortamlar sunması mümkün olacaktır (Li vd., 2005).

Bu çalışma ile Burdur ili Merkez ilçe sınırları içerisinde mevcut ve potansiyel park alanlarının bir ağ sistemi çerçevesinde değerlendirilmesini hedeflemektedir. Parkların yalnızca bağımsız rekreatif alanlar olarak değil, kentsel sürdürülebilirlik açısından birbiriyle bağlantılı ve entegre bir yapı içinde ele alınması, çevresel dengenin korunmasına ve yaşam kalitesinin artırılmasına katkı sağlayacaktır. Mahalle ve ilçe bazında yapılacak analizlerle park alanlarının erişilebilirlik ve hizmet yarıçapları değerlendirilecek; eksikliklerin tespit edilmesi ve yeni park alanlarının belirlenmesi için öneriler sunulmaktadır.

Burdur ili Merkez ilçe özelinde yapılacak bu analiz, kentteki yeşil altyapı projelerinin daha verimli planlanmasına olanak tanırken, park seçim sürecini de kolaylaştıracaktır. Ayrıca, Dünya genelinde ki başarılı park ağ sistemi örneklerinden elde edilen bilgilerle desteklenen bu çalışma, Burdur'da bir park ağ sistemi oluşturarak ve aynı zamanda yeşil ağ sistemini genişletme çalışmalarına ışık tutarak, sürdürülebilir kentsel gelişim stratejilerine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Çalışma beş ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, araştırmanın amacı, kapsamı ve önemi vurgulanarak konuya genel bir çerçeve çizilmektedir. Genel Bilgiler bölümünde, literatür taraması üç temel başlık altında ele alınmaktadır: kent parkları, yeşil ağ sistemi ve yeşil ağ sistemi ile parkların ilişkisi. Bu kapsamda, söz konusu kavramların tarihsel gelişim süreçleri, sınıflandırmaları, işlevleri, standartları ve dünya genelinden örnekler incelenmiştir. Materyal ve Yöntem bölümünde, araştırmanın yürütüldüğü Burdur ili Merkez ilçesi ile ilgili haritalar sunulmuş ve çalışmada kullanılan yöntem, analiz teknikleri ve değerlendirme kriterleri detaylandırılmıştır. Bulgular ve Tartışma bölümünde, çalışma alanına ilişkin genel bilgiler verilmiş, mahalle ölçeğinde park alanlarının hizmet yarıçapları analiz edilerek mekânsal dağılım değerlendirilmiştir. Son olarak, Sonuç ve Öneriler bölümünde, Burdur ili Merkez ilçesindeki parkların bir yeşil ağ sistemi içinde değerlendirilmesi sonucunda elde edilen bulgular özetlenmiş ve olası mekânsal müdahaleler için öneriler geliştirilmiştir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Kent Parkları

Kent parkları hakkında literatürde farklı tanımlar bulunsa da genel çerçevede bu alanlar, kent sakinlerine dinlenme, rahatlama ve eğlence gibi rekreatif imkanlar sunan kamusal açık yeşil alanlar olarak tanımlanabilir. Sanayi devriminin etkisiyle kentler hızla büyümüş; bu büyüme, yeşil alanların azalmasına ve yapılaşmanın artmasına yol açarak kent parkı kavramını gündeme getirmiştir. Dolayısıyla, kent parkları, doğa-insan ilişkisini güçlendirmesi (Oğuz, 1998) ve çeşitli aktivite olanakları sunmasıyla tüm kent sakinlerine hizmet eden önemli mekânlar haline gelmiştir.

Bu parklar, günlük yaşam içinde ulaşımın kolay olduğu, bireysel ve grup aktivitelerinin gerçekleştirildiği yerlerdir. Kullanıcılara yürüyüş, koşu, bisiklet yolları, açık-kapalı spor alanları ve piknik alanları gibi çeşitli olanaklar sunarak sosyal etkileşimi teşvik etmektedir. Ayrıca, yapay su ögeleri (gölet, süs havuzu, şelale, vb.), açık hava tiyatrosu, restoran, kafe, vb. tesisler de kent parklarının zenginliğini artırmaktadır (Gürbüz ve Yılmaz, 2017). Bu bağlamda, kentsel çevreye fiziksel ve estetik kalite açısından önemli katkılar sağlayan kent parkları, kent ortamının getirdiği baskıları hafifletirken, kentli halkın sosyal ve psikolojik gereksinimlerini karşılamaktadır. Estetik ve mimari açıdan güçlü bileşenler olan bu parklar (Şatıroğlu vd., 2017), farklı yaş, cinsiyet ve kültür gruplarındaki bireyleri bir araya getiren sosyo-kültürel mekânlar olarak öne çıkmaktadır (Kandemir, 2010).

Kent parklarının bir diğer önemli işlevi, kentin yapı-yeşil alan dengesini oluşturarak monotonluğu ortadan kaldırmasıdır. Ayrıca, mevcut ekolojilerin korunmasına ve yeni ekosistemlerin oluşumuna zemin hazırlamaktadır (Hammad, 2020). Ertekin (1992)'e göre, kent parkları, kentin ekolojik dengesini sağlamak ve kentlinin rekreasyon ihtiyacını gidermek amacıyla kentin merkezi alanlarında konumlanması gereken açık yeşil alanlardır (Özkır, 2007). Bu bağlamda, kent parkları, fiziksel, sosyal ve ekolojik faydaları açısından kentsel açık alan planlamasının temel bileşenleri arasında yer almaktadır (Thompson, 2002).

Kent parklarının özellikleri, toplumların iklimsel koşullarına, kültürel geleneklerine, demografik yapılarına, topografyalarına ve boş zaman değerlendirme alışkanlıklarına bağlı olarak çeşitlilik göstermektedir. Bu nedenle, parkların planlama süreçleri, konumlanacak bölgenin sosyal, kültürel (Elinç, 2011) ve ekolojik ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleştirilmelidir. Ayrıca, bulunduğu çevrenin fiziksel ve psikolojik

gelişimi göz önünde bulundurulmalı; bireyler arası etkileşimler ve doğa ile ilişkiler dikkatle incelenmelidir (Aytaç ve Kuşoğlu, 2015).

Ancak, kent parkları, karmaşık kent organizasyonunun önemli bir parçası olarak, kentleşmeye paralel bir şekilde gelişim göstermektedir. Bununla birlikte, parkların tasarım ve planlama aşamalarında ekolojik kalite faktörünün göz ardı edilmesi, kent yaşamında çeşitli sorunlara yol açabilmektedir. Bu nedenle, kent parklarının ekolojik kalitelerinin objektif olarak değerlendirilmesi, mevcut durumun iyileştirilmesi ve zaman içinde habitat değeri yüksek açık alanların kazandırılması açısından büyük önem taşımaktadır (Kızılaslan, 2007). Ekolojik, sosyal ve kültürel unsurların bir arada düşünülmesi, parkların planlanmasında kritik bir öneme sahiptir; bu yaklaşım, kent yaşam kalitesini artırmanın yanı sıra sürdürülebilir kentleşme hedeflerine ulaşmayı da kolaylaştıracaktır.

Kent parklarının sağladığı diğer önemli faydalar arasında eğitim ve farkındalık sağlama da bulunmaktadır. Bu parklar, doğa ve çevre hakkında eğitim fırsatları sunarak toplumsal çevre bilincini artırabilir. Ekolojik bilgilerin paylaşılması, çevre etkinlikleri, doğa eğitimi, vb. etkinlikler için uygun bir zemin oluştururlar.

Kent parklarının ekonomik katkıları da göz ardı edilmemelidir. Kent parklarının ekonomik etkileri, turizm ve yerel ticaret açısından yeterince ele alınmamıştır. Oysa ki parklar, yerel işletmelere ve etkinliklere katkıda bulunarak ekonomik canlılık sağlayabilir (Crompton, 2005). Özellikle rekreasyonel faaliyetler ve turizm odaklı kullanımlar, bölgesel kalkınmaya katkı sağlamakta ve yerel ekonomiyi canlandırmaktadır (Wolch vd., 2014).

Kent parklarının kültürel etkinlikler ve sanat alanında da önemi büyüktür. Farklı kültürel etkinlikler, konserler, sergiler ve festivaller gibi organizasyonlar, toplumu bir araya getirir ve kültürel zenginliği artırır (Chiesura, 2004). Bu açıdan, kent parkları, sosyal etkileşim ve kültürel paylaşım için kritik alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca, bu tür açık alanlar, toplumun ortak belleğinin şekillenmesine ve sosyal bağların güçlenmesine de katkıda bulunmaktadır (Thompson, 2002).

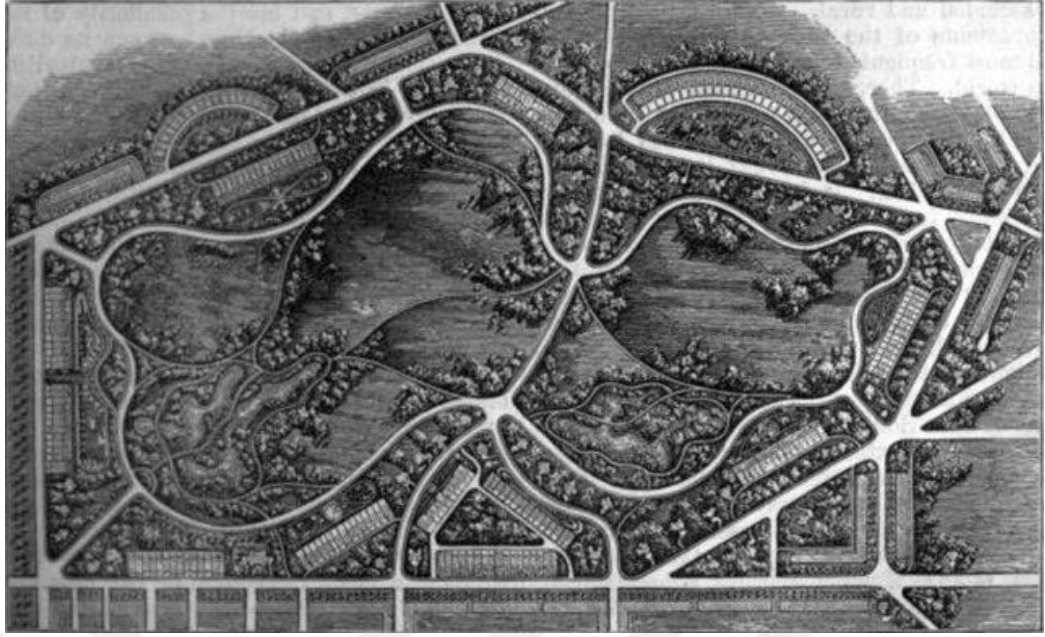
Kent parkları, erişilebilirlik ve kapsayıcılık açısından da önemlidir. Parkların herkes için erişilebilir olması, engelli bireyler ve yaşlılar için uygun tasarım ve altyapının sağlanması, sosyal sürdürülebilirlik açısından kritik bir öneme sahiptir (Kabisch ve Haase, 2014). Kapsayıcı tasarım ilkeleri, kentsel açık alanların herkes tarafından kullanılabilir olmasını sağlamakta ve sosyal adaletin bir parçası olarak değerlendirilmektedir (Byrne ve Wolch, 2009).

Hava kalitesi ve iklim değişikliği ile m¼cadele konuları da kent parklarının sağladığı faydalar arasında yer almaktadır. Parklar, hava kalitesini iyileştirme, karbon emisyonlarını azaltma ve iklim değişikliğiyle m¼cadele etme potansiyeline sahiptir. Özetle, kent parkları yalnızca dinlenme ve eğlence alanları değil, aynı zamanda sosyal etkileşimlerin ve ekolojik dengenin sağlandığı önemli mekânlardır. Bu nedenle, sürdürülebilir bir kentsel gelecek için kent parklarının etkin ve büt¼nc¼l bir şekilde planlanması, bireylerin yaşam kalitesini artırmanın yanı sıra, kentlerin ekosistem hizmetlerini güçlendirmekte ve toplumsal bağları kuvvetlendirmektedir.

2.1.1. Kent Parklarının Tarihsel Gelişimi

G¼n¼m¼z kamu parklarının tarihi, 16. yy'a kadar uzanmaktadır ve bu süreç, İngiltere ile Fransa'daki kraliyet bahçeleri ile şekillenmiştir. "Park" terimi, etrafı çevrili ve av hayvanlarının bulunduğu bu bahçelerden gelmektedir. İlk örnekleri genellikle formal ve geometrik tasarımlara sahip olan bu alanlar (Whitaker ve Browne, 1971), zamanla 17. yy'ın sonları ve 18. yy'ın başlarında İngiltere'de yerleşim alanlarıyla ilişkili, ancak halka kapalı parklar şeklinde gelişim göstermiştir (Girouard, 1985). Bu dönemde oluşturulan parklar, yalnızca çevresindeki konutlara hizmet eden sınırlı alanlar olarak kalmıştır. Ancak, 19. yy'ın hızlı sanayileşmesi ve kentlerin sağlıksız büyümesi, toplumsal ihtiyaçların değişmesine yol açmıştır. Bu bağlamda, soyluların özel m¼lk¼ olan yeşil alanlar, halkın kullanımına açılmaya başlanmış ve bu doğrultuda farklı büyükl¼kteki parklar planlanmıştır. Liverpool'daki Birkenhead Park, 1843 yılında halka açılarak, İngiltere'deki ilk kamusal park olarak kent parkı kavramını ortaya çıkarmıştır (Oğuz, 1998).

Kent parklarının tarihsel gelişiminde, Harvey (2000)'e göre elitist sınıfların estetik ve k¼lt¼rel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ortaya çıkmıştır. Loudon (1839)'e göre ise sanayileşme sürecinin olumsuz etkilerine karşı halk sağlığını iyileştirmek amacıyla ortaya çıktığı savunulmaktadır. Bazı kaynaklara göre, Birkenhead Park, sadece halkın bütçesiyle tasarlanan ilk kent parkı iken (Perrins, 1997), Victoria Park gibi halk tarafından oluşturulan parklar ise tarihsel olarak ilk örnekler arasında yer almaktadır (Williams, 2003). 19. yy ortalarından itibaren, İngiltere ve Kanada'da belediye parklarının desteklenmesi bu gelişimi hızlandırmıştır (Loures vd., 2007). şekil 2.1'de Birkenhead Park'ın planı sunulmuştur (Kotzen, 2021).

Şekil 2.1. Birkenhead Park plan, Liverpool-İngiltere (Kotzen, 2021)

Kent parkları, özellikle 19. yy'da Avrupa ve Kuzey Amerika'da peyzaj mimarlığının gelişimi ile birlikte, kentlerin sosyal yaşamında ve estetiğinde önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nin New York kentinde yer alan Central Park, yoğun ve kirli kent yaşamıyla zıtlık oluşturarak, yeşil bir alan sunmuş ve kent yaşamının kalitesini artırmıştır (Özkır, 2007). Kent parkları, peyzaj mimarlığı meslek disiplinin önemli ve özgün çıktıları arasında yer almaktadır. Özellikle Central Park'ın tasarımında görev alan Frederick Law Olmsted ve Calvert Bowyer Vaux, bu proje aracılığıyla "Peyzaj Mimarı" unvanını ilk kez kullanmış ve böylece bu meslek dalının kurumsal olarak tanınmasına önemli bir katkı sağlamıştır (Tate, 2003; Kahya, 2018). Şekil 2.2'de Central Park'ın planı sunulmuştur (Kaçmaz Akkurt, 2021; Kaya, 2024).

Bu gelişmeler, Osmanlı İmparatorluğu üzerinde de etkili olmuş; batılılaşma hareketleriyle birlikte Gülhane ve Kağıthane parkları gibi alanların yeniden düzenlenmesi, kent parkı kavramının Osmanlı kentlerinde de doğmasına yol açmıştır (Erşahin ve Şahbaz, 2024).

Şekil 2.2. Central Park plan, New York-ABD (Kaçmaz Akkurt, 2021; Kaya, 2024)

Cumhuriyet döneminde, Türkiye’de kent parkları planlaması, modern toplum modelinin bir parçası olarak ele alınmıştır. Özellikle Ankara’daki Gençlik Parkı, Anadolu’daki diğer kentlere örnek oluşturmaktadır (Atanur, 2016). Şekil 2.3’de 1965 yılına ait Ankara Gençlik Parkı’nın genel görünümü sunulmuştur (Mimdap, 2024).

Yeni kentsel yeşil alanlar, Ankara'nın kırsal görüntüsünü değiştirecek şekilde tasarlanmış ve geleceğe yönelik yeni bir kentsel kimlik oluşturulması hedeflenmiştir. Kızılay'daki Güvenpark, Ulus'taki Millet Bahçesi, Gençlik Parkı, vb. kamusal yeşil alanlar, bu ideallerin gerçekleştirilmiş örnekleridir (Özdemir, 2009).

Kent parklarının tarihsel gelişimi, sosyal, kültürel ve ekolojik faktörlerin bir araya gelmesiyle şekillenmiştir. Bu parklar, yalnızca dinlenme alanları değil, aynı zamanda toplumsal etkileşimlerin ve ekolojik dengenin sağlandığı önemli mekanlar olarak da karşımıza çıkmaktadır. Kent parkları, toplumların değişen ihtiyaçlarına göre evrilirken, günümüzde sürdürülebilir bir kentleşme için kritik bir öneme sahiptir (Tzoulas vd., 2007).

Şekil 2.3. Gençlik Parkı, Ankara-Türkiye (Mimdap, 2024)

2.1.2. Kent Parkların İşlevleri

Kent parklarının temel işlevleri, halk sakinlerini mutlu etmek ve kamu yararı gözeterek yöre halkına rekreasyon imkanı sağlamaktır. İyi yönetilen kent parkları, halka işlevsel bir hizmet sunmaktadır. Parkların kullanıcı sayısının fazla olması ve uzun yıllar hizmet vermesi gerekmektedir. Çeşitli çalışmalar, Tzoulas vd. (2007)'e göre, kentsel açık mekânların çevresel, toplumsal ve ekonomik boyutlardaki katkılarını vurgularken, Kaplan ve Kaplan (1989) göre ise insan sağlığına olan katkılarını, Calthorpe (2011) göre ise toplumsal eşitlik üzerindeki katkılarını vurgulamaktadır. Çalışmalar, kentsel açık mekânların kente ve kentliye olan katkılarının farklı boyutlarını saptamıştır. Kent parkları, insan ve doğaya çeşitli işlevsel faydalar sağlamaktadır. Kent parkları, toplumun fiziksel ve psikolojik sağlığı açısından büyük bir öneme sahiptir. Fiziksel aktivitelere teşvik eden kent parkları, obezite ve stresi önlemektedir (Konijnendijk vd., 2013).

Tasarlandıkları temalar doğrultusunda kullanıcılara çeşitli deneyimler yaşatan kent parkları, gelişmişlik düzeyini artırarak yaşam kalitesini iyileştirmektedir (Şimşek, 2024). Kentleri çekici hale getiren bu parklar, toplumda çevre bilincini oluşturmakta (Sherer, 2003) ve toplum-doğa ilişkisini geliştirmek için fırsatlar sunmaktadır (Ayan, 2017). Kent sağlığına katkılarının yanı sıra, kent kimliğinin önemli bir yansıtıcısı olan parklar (Özdemir, 2009), ekolojik işlevselliğe sahiptir. Gürültü ve hava kirliliği gibi çevre sorunlarını azaltırken (Konijnendijk vd., 2013), mikroklimatik tampon

değişikliklerinin sağlanması ve su akışlarının düzenlenmesi açısından ekosistem hizmetlerine de katkıda bulunurlar (Karadeniz, 2019).

Kent parklarının işlevlerini, kent ve ziyaretçi özelinde iki farklı sınıfta inceleyen Şimşek (2024), kente sağladığı işlevselliği; kimlik kazandırma, koruma ve tanıtma olarak belirtmiştir. Planlı kent oluşumuna katkı sağlayan kent parkları, organik yapılar arasında bağ kurarak, turizm için fırsatlar sunmakta ve suç oranını azaltmaktadır.

Özkır (2007)'in yaptığı çalışmaya göre kent parklarının işlevleri aşağıdaki gibi sıralanabilir;

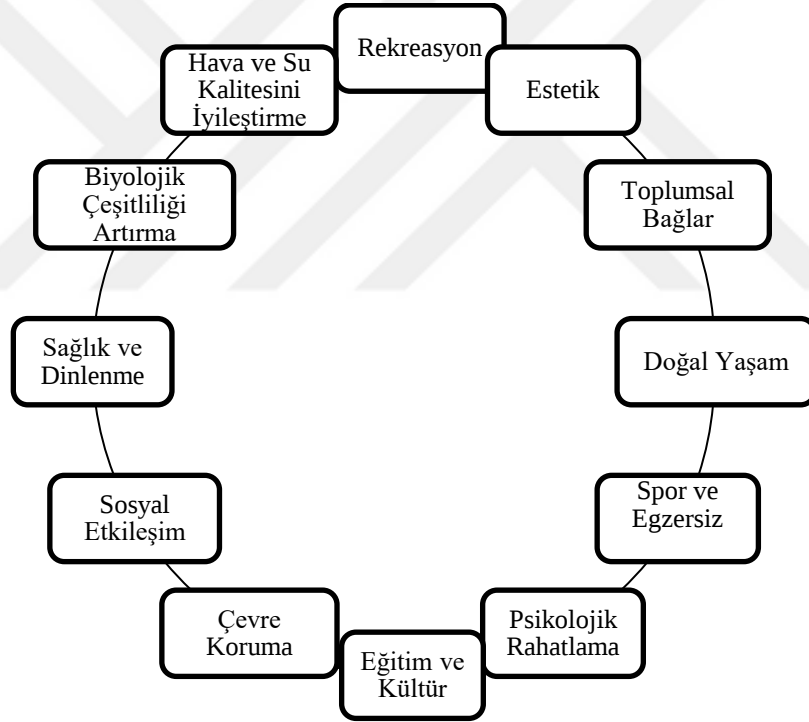
- Herkese rekreatif aktiviteler imkânı oluştururlar (oyun alanları, oturma alanları, spor alanları, vb.).
- Her yaş grubundan kullanıcılara sosyal ve kültürel etkileşim ortamı sağlarlar. Orta ve üst yaş grubu için pasif etkinlik imkânları sunarken, genç ve çocuklar için daha aktif aktiviteler sunarlar.
- Kent ortamının oluşturduğu karmaşadan bunalan insanlara açık yeşil alan imkânı sunarak doğa özlemini gidermelerine yardımcı olurlar.
- Kentte mevcut ve oluşabilecek habitatları destekleyerek ekolojik dengenin korunmasına olanak tanırırlar.
- Kent karakterine estetik katkı sağlarken ekonomik ve sosyal katkıları da oldukça fazladır.
- Sirkülasyonların düzenlemesine yardımcı olarak trafik kontrolü ve güvenlik sistemini sağlarlar.

Richter (1981)'e göre kent parklarının işlevlerini aşağıdaki gibi belirtmiştir;

- Sınıflama işlevi yaparak ara ve bağlayıcı yollar ile bölümlere ayrılmasını sağlarlar.
- Bioklimatik ve hijyenik işlevler ile kentin iklimatik unsurlarını olumlu yönde etkilerler.
- Koruma işlevi ile kentteki mevcut yeşil yapıyı, toz ve gaz bulutu gibi zararlı maddeleri perdeler; kısacası kent içerisinde filtreleme işlemi yaparlar. Estetik işlevi ile yapıların yoğun olduğu bölgelerde kente görsel katkı sağlarlar. Günlük yaşamsal işlevler ile yaşam ortam kalitesinin artmasını doğrudan etkilerler.
- Kent sakinlerinin merkezi açık yeşil alanlarda aktivite yapmasını sağlayarak rekreatif işlevleri yerine getirirler.
- Alansal koruma işlevi oluşturarak sağlıklı bir kent geleceği imkânı oluşturur ve toplumun sosyal ve kültürel etkileşimi açısından oldukça önemlidir.

Kent parkları, eğitim işleviyle çevre bilinci geliştirmek için doğal alanlar olarak kullanılabilir. Sanatsal ve kültürel faaliyetler için mekân sağlar, bu da toplumsal etkileşimi artırır. Güvenlik ve sosyal kontrol mekanizması olarak işlev görebilir, çünkü aktif parklar suç oranlarını düşürebilir. Psiko-sosyal destek sunarak ruh hâlini iyileştirebilir. Ulaşım alternatifleri sunarak sürdürülebilir hareketliliği teşvik edebilir. Toplumsal dayanışmayı ve çocukların gelişimini destekleyen fırsatlar sunar. Sonuç olarak, kent parkları çok yönlü işlevsellikleriyle, değişen ve dönüşen mekânlar olarak toplum ve doğa refahını sağlamak için önemli birer kanal olarak kurgulanmaya başlamıştır (İlkay, 2017).

Literatürde kent parkı işlevlerinin farklı şekillerde sınıflandırıldığı görülmüştür. Bu çalışma kapsamında kent parklarının ana işlevleri Şekil 2.4.'de görüldüğü gibi sıralanmıştır.

Şekil 2.4. Kent parkların işlevleri

2.1.3. Kent Parkların Sınıflandırılması

Kent parkları, yeşil alan bileşenlerine, nüfusa, erişim mesafesine, yüzölçümüne, özelliklerine ve aktivitelerine göre kendi içinde birden fazla grup altında incelenmektedir (Altınel, 1998; Özkır, 2007; Karlier, 2017).

Kent parkları fonksiyonellik ve temalarına göre; eğlence parkları, sanat parkları, hayvanat bahçeleri, kültür parkları ve botanik bahçeleri olarak sınıflandırılabilir.

Yeşil alan bileşenleri ve özelliklerine göre ise; cep parkları, komşuluk düzeyindeki parklar, mahalle parkları, semt parkları ve kent parkları olarak sınıflandırılabilir (Altinel, 1998; Özkır, 2007).

2.1.3.1. Botanik Bahçeleri

Botanik bahçeleri, farklı bitki türlerinin, özellikle otsu ve odunsu bitkilerin toplandığı, etiketlendiği ve nesli tükenme riski altında olan türlerin tespit edilip korunduğu, tanıtıldığı ve bu bitkilerle ilgili araştırmaların gerçekleştirildiği, bilimsel ve eğitimsel işlevleri olan alanlardır. Bu bahçeler, aynı zamanda ziyaretçilere dinlenme ve eğlenme imkânları sunarak rekreasyonel bir rol de üstlenir (Yılmaz, 2012).

Botanik bahçeleri, bulundukları kent, bölge veya ülke için prestij kaynağı olarak, canlı bitki koleksiyonları olarak işlev görür. Botanik bahçeleri, yalnızca yerel bitkilerle sınırlı kalmaz; aynı zamanda benzer ekolojik koşullara sahip farklı coğrafyalardan gelen bitki türlerini de sergileyerek uluslararası bir koleksiyon sunar. Bu alanlar, biyolojik çeşitliliğin korunmasına ve sürdürülebilir ekosistem gelişiminin sağlanmasına katkıda bulunur (Yılmaz, 2012).

2.1.3.2. Hayvanat Bahçeleri

Hayvanat bahçesi, hayvanların doğal yaşam koşullarına en yakın ortamlarda barındığı, eğitim, koruma, araştırma ve rekreasyon gibi çeşitli işlevlere sahip olan bir alandır. Bu tesisler, nesli tükenmekte olan türlerin korunmasına, bilimsel araştırmalara ve çevre eğitimi vermeye katkıda bulunur. Hayvanat bahçeleri, ziyaretçilere doğa sevgisi aşılamak amacıyla çeşitli eğitim programları sunarken, aynı zamanda çocuklar ve diğer ziyaretçiler için doğa ve hayvanlar hakkında bilgi edinme fırsatı sağlar. Ayrıca, rekreasyonel amaçlarla da ziyaretçilerin dinlenme, eğlence ve öğrenme ihtiyaçlarını karşılar. Bu şekilde hayvanat bahçeleri hem doğayı koruma hem de eğitim ve araştırma süreçlerine katkıda bulunarak çok yönlü bir işlev üstlenir (Erdönmez ve Bekdemir, 2009).

2.1.3.3. Tarih Parkları

Tarih parkları, kent içinde yer alan, genellikle küçük ölçekli alanlardır. Bu parklar, hem tanıtım hem de eğitim amacı güder. Endüstriyel devrim dönemine ait arkeolojik alanlar veya tarihsel olarak önemli şahsiyetlerin yaşadığı çevreler gibi geçmişe dair değer taşıyan alanlar, tarih parkları içinde yer alabilirler (Özkır, 2007).

2.1.3.4. Eğlence Parkları

Eğlence parkları, serbest zaman aktiviteleri sunan alanlar olup, büyük alanlar, özel ekipmanlar ve yüksek bütçeler gerektiren yapılar olarak tanımlanabilmektedir. Türkiye’de bu tür alanların sayısı sınırlıdır. Bu parklar, çocukların ilgisini çekmekle birlikte, aynı zamanda yetişkinlerin de boş zamanlarını eğlenceli bir biçimde değerlendirebilecekleri mekanlar olarak tasarlanmıştır. Eğlencenin yanı sıra, bu tür alanlar eğitici etkinlikler de sunarak, kullanıcıların öğrenme deneyimlerini destekleyen bir işlevsellik sergileyebilmektedir (Özkır, 2007).

2.1.3.5. Sanat Parkları

Sanat parkları, müze ve sergi galerileri gibi kapalı alanları gezme alışkanlıkları olmayanlar için ideal yerlerdir. Çünkü eserler açıkta ve doğa içerisinde sergilenmektedir (Özkır, 2007).

2.1.3.6. Kültür Parkları

"Kültür park" terimi, Türkiye'ye özgü bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Bu tür parklar, büyük alanlar üzerine planlanır ve doğanın yanı sıra eğlence, sergileme, sanat, eğitim gibi farklı aktiviteleri içinde barındırır. Kültür parklar, Türkiye'deki planlı kent parklarının ilk örnekleridir. Tam anlamıyla doğayı taklit etmeyi amaçlayan doğal parklar olmanın ötesinde, belirli bir temaya dayalı olarak tasarlanmış alanlardır. Bu parklar, kullanıcılarına kültürel değerler sunmayı, bilgilendirmeyi ve çeşitli sosyal etkileşimleri teşvik etmeyi amaçlayan mekanlar olarak şekillenir (Özkır, 2007).

Bell (1988)’in Londra Planı’nda yer verilen park sınıflandırması ise; bölge parkları, açık alanlar, metropoliten parklar, yerel parklar, küçük yerel parklar, küçük açık yeşil alanlar ve lineer parklar olarak belirlenmiştir (Bell, 1995; Öztürk ve Işınkaralar, 2019).

Parkların sınıflandırılması, bölgeye, kültüre ve kullanım ihtiyaçlarına bağlı olarak farklılık gösterebilir (Garvin, 2011). Bu nedenle, belirli bir bölgedeki parkların sınıflandırılması, o bölgenin özelliklerine göre hedeflenen çalışmalara uygun olarak hazırlanmalıdır. Coğrafi alanın büyüklüğü, konumu, etkileşimleri ve işlevleri gibi faktörlere dayanan sınıflandırmalar, kent parklarının temel özelliklerini nitelemektedir. Parkların coğrafi büyüklüklerine göre sınıflandırılması, planlama, yönetim ve kaynak tahsisi gibi karar alma süreçlerinde etkili bir rehber sağlar. Böylece, parkların kullanımı, korunması ve toplumsal fayda sağlanması daha etkin bir şekilde gerçekleştirilebilir.

2.1.4. Kent Parkların Standartları

Kentlerde bulunan park standartları, insanların yaşam kalitesini artırmak ve çevreyi iyileştirmek için önemli bir araç olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, park alanlarının belirlenen standartları etkileyen faktörler önem arz etmektedir (Karakaya ve Cengiz, 2019).

Park alanlarının planlanması, kentlerin sosyo-ekonomik, kültürel ve coğrafi yapılarının bir fonksiyonudur. Demografik yapı, tarihsel doku, iklim koşulları gibi değişkenler, parkların ölçeği, bitki çeşitliliği, rekreasyonel imkânları ve sürdürülebilirlik stratejileri üzerinde doğrudan etkilidir. Parkın konumu, boyutu ve nüfus yoğunluğu gibi faktörler ise parkın işlevselliğini belirleyen kritik parametrelerdir.

Çizelge 2.1’de değişkenlik gösteren park standartlarında nüfus, boyut, kapsam ve hizmet alanına dikkat çekilmektedir (Aydoğdu, 2017).

Çizelge 2.1. Park standartları (Aydoğdu, 2017)

Ölçek (Nüfus)	Donatı	Hizmet Alanı Yarıçapı	Birim Alanı	Alan (m ²)	Kapsam
Bölge	Orman ve koruluk alanlar, bölge parkı, milli park	~20km	3-6 m ² /kişi 25-60 m ² /kullanıcı		Doğada yürüyüş, konaklama, tırmanma ve avcılık gibi doğa aktiviteleri için uygun olmalıdır. Ayrıca donanımlı kamp alanları, mutfak, tuvalet ve duş gibi olanaklar sunmalıdır (~80-120 birimlik).
Kent (min 50 bin kişiden başlar, kent büyüdükçe genişler; max 100 bin kişi)	Kent Parkı	Tüm Kent	4 m ² /kişi		Kültürel (konser, gösteri, sergi vb.), sportif (çeşitli spor ve oyun, balık tutma, yürüyüş vb.) işlevlere olanak sağlamalıdır.
	Hayvanat Bahçesi (Hayvan ya da insan öncelikli olabilir)	Tüm Kent	4 m ² /kişi (min 40 ha)		Hayvanat bahçesinde, çocuklar ve gençlerin hayvanlara hizmet ettiği bir kent çiftliği de bulunabilir. Bu tesis aynı zamanda engelli çocukların eğitiminde etkili bir araç olabilir. Ayrıca ziyaretçilere dinlenme, bilgilendirme ve alışveriş imkanları sunabilir.

	Botanik Bahçesi	Tüm Kent	4 m ² /kişi (min 40 ha)		Dinlenme, bilgilendirme ve alışveriş olanaklarının bulunması, kullanım potansiyelini artırabilir.
	Kentsel Bölge Parkı (Birkaç semte hizmet verir)	~3-5 km	4-8 m ² /kişi	40000-100000	Piknik, amatör doğa araştırmaları ve gözlemler, yürüyüş ve spor faaliyetleri için uygun olan alanlar tercih edilirken, doğal veya yapay su yüzeylerinin bulunması da bu tercihi etkileyebilir.
Semt (45-50 bin nüfus)	Semt Parkı	1,5-2,5 km	1,5 m ² /kişi (min 20 ha)	10000-40000	Alanın doğaya yakın olması, piknik yapma, spor yapma ve oyun oynama ihtiyaçlarına cevap verebilmelidir. Bu tür alanlarda trafik eğitim sahaları, rekreasyon merkezleri, kır kahveleri gibi tesisler bulunabilir.
	Oyun Parkı (Spor, Macera oyun alanı)	1,0-1,5 km	7-10 m ² /kişi		Spor tesisleri ve macera oyun alanları genellikle aynı alanda bulunmaz.
Mahalle (10-15 bin nüfus)	Mahalle Parkı (Birkaç mahalleye hizmet verir)	0,8-1,0 km	~1,4 m ² /kişi (kişi yarısı spor alanı)	1000-10000	Spor, seyir, dinleti, oyun, sosyalleşme, dinlenme, vb. etkinliklere uygun tasarlanır.
Komşuluk Birimi	Komşuluk Birim Parkı	250-500 m	~1,5 m ² /kişi (min 5000 m ²)	100-1000	Kısa süreli dinlenme, seyir, sosyalleşme, spor, donanımlı ve donanımsız (araçlı ve araçsız) oyun eylemleri yer alır.
Konut Grubu	Dinlenme Alanı	max 100 m	50-100 m ²	<100	Konuta yakın, dinlenme, sosyalleşme, çocuk gözleme, vb. etkinlik alanlarıdır.
	Çocuk oyun alanı	max 300 m	0,75 m ² /kişi (max 2500 m ² min 500 m ²)		
	Çocuk oyun yeri	max 100 m	0,2-0,5 m ² /kişi; 50-100 m ²		

Çizelge 2.2’de değişkenlik gösteren park standartlarında konum, tesis ve faaliyetler standartlarına dikkat çekilmiştir (Polat, 2001).

Çizelge 2.2. Parkların standartları (Polat, 2001)

Parklar	Konum	Tesis ve Faaliyetler
Çocuk Bahçeleri	Ana ulaşım ağı dışında oto trafiğinin yoğun olmadığı yerlerde konumlandırılmalıdır. Bu alanlarda konutlar, rahatça gözlemlenebilir olmalıdır.	Çocukların yaşlarına uygun şekilde yeteneklerini geliştirmelerine ve aktif oyun faaliyetlerine katılmalarına olanak tanıyan; oyun araçları, kum havuzları ve bitki örtüsüyle donatılmış alanlardır. Bu alanlar, denge, koordinasyon, organ ve duyu gelişirmeyi amaçlamaktadır.
Spor Alanları	Kent çevresinde ulaşım ağlarına yakın, temiz hava akımlarına sahip düz alanlar tercih edilmelidir.	Amatör ve profesyonel spor faaliyetlerinin (futbol, voleybol, hentbol, basketbol, tenis, halter, boks, ok atma, atletizm, yelken, binicilik ve yüzme vb.) gerçekleştirildiği kapalı veya açık tesislerdir.
Mahalle Parkları	Doğal özellikler taşıyan, ulaşım ağına yakın ve konut yoğunluğunu azaltacak bir alan olmalıdır.	Gezi alanları, çay bahçeleri, bisiklet yolları ve çocuk bahçeleri gibi tesisleri barındıran ve tüm mahalleye hizmet eden parklardır.
Semt Parkı	Kentin doğal mikroklima özellikleri gösteren bir konumunda olmalıdır. Park içindeki otomobil trafiği kısıtlanmalıdır.	Mahalle parkı özelliklerine ek olarak, spor alanları, yüzme, balık tutma, botanik bahçesi, arboretum, kültür merkezi, kütüphane, müze vb. gibi tesisleri ve faaliyetleri içeren mahalle kümelerine hizmet etmelidir.
Kent Parkları	Topografik açıdan çeşitlilik gösteren doğal alanlar tercih edilmeli ve bu alanlara kolay ulaşım sağlanmalıdır. Ulaşım ağı, parkın içinden geçecek şekilde düzenlenebilir.	Semt parklarına ek olarak, hayvanat bahçesi, fuar alanları, spor ve konser salonları, at patikaları gibi tesisleri de içeren bu parklar, kentin açık yeşil alan dokusunu belirleyen ve tüm kente hizmet eden alanlardır.
Bölge Parkları	Doğal özellikler taşıyan, mevcut su kaynaklarına sahip ve kolay ulaşım imkânı bulunan güzel yerlerin tercih edilmesi önemlidir	Hafta sonu ve daha uzun tatillerde katılınabilecek alanlardır. Kış sporları bu alan içerisinde yapılabilir.
Milli Parklar	Nadir bulunan doğal ve ekolojik özelliklere sahip alanlardır.	Sık kullanıma kapalıdır ve özellikleri korumaya yönelik bir anlayışla yönetilir. Kamp yapmak, yüzmek, balık tutmak, yürüyüşe çıkmak ve ata binmek gibi etkinlikler yapılabilir.

Türkiye’de yeşil alan standartları, zaman içindeki değişen kentleşme ve çevresel duyarlılıklarla birlikte farklılık göstermiştir. İlk düzenlemeler 1933 yılında, kişi başına düşen yeşil alan miktarını 4 m² olarak belirleyen 2290 sayılı Yapı Yollar Kanunu ile yapılmıştır. 1985’te çıkarılan 3194 sayılı İmar Kanunu, bu oranı 7 m²’ye yükseltirken, 1999 yılında yayımlanan İmar Planı Yapım Yönetmeliği ile kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı kent içinde 10 m², kent dışında ise 14 m² olarak belirlenmiştir. En güncel düzenleme olan 2014 tarihli Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği ise ilçe sınırları içinde kişi başına 10 m², il sınırı içinde ise 5 m² açık yeşil alan ayrılmasını zorunlu kılmıştır (Beyli ve Yeşil, 2020).

Kentler için yeşil alan planlama stratejilerinin, doğal ve ekolojik yapılar, sosyal ve kültürel kimlikler göz önünde bulundurularak kent planlarına entegre edilmesi gereklidir. Bu stratejiler, yeşil alanların varlığı, dağılımı, ulaşılabilirliği ve kademelenmesini kapsamalıdır. Yeşil ağ sistemi çözümlemesi, bu süreçte park standartlarının oluşturulması ve ekolojik sürdürülebilirlik açısından önemli bir araçtır. Yeşil alanları birbirine bağlayarak ekolojik koridorların sürekliliğini sağlar ve erişilebilirliği artırır. Bu nedenle, kent planlamasında bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır (Manavoğlu ve Ortaçeşme, 2015).

Yeşil ağ sistemi, bir kentin tüm yeşil alanlarını birbirine bağlayan ve bu alanların ekolojik, sosyal ve ekonomik işlevlerini optimize eden bir planlama yaklaşımıdır. Bu sistem sayesinde, parkların konumları, boyutları ve işlevleri, kentin genel yeşil alan yapısıyla uyumlu hale getirilebilir. Yeşil ağ sistemi çözümlemesi, aynı zamanda parkların birbirleriyle ve çevreleriyle olan ilişkilerini de ortaya koyarak, daha bütüncül bir park tasarımı yapılmasını sağlayacaktır.

2.2. Yeşil Ağ Sistemi

Yeşil ağlar hem insanların hem de doğanın gereksinimlerine dayanan, ekosistemlerin değerlerini ve işlevlerini koruyarak temiz hava ve suyun sürdürülebilirliğini sağlayan, çeşitli doğal koridorlarla birbirine bağlanan kentsel açık alanlardan oluşan bütüncül bir sistemdir (Benedict ve McMahon, 2006; Xiu vd., 2016; Tülek ve Ersoy Mirici, 2019). Bu sistem, hem yerel hem de ulusal ölçeklerde planlama kararlarını kapsayan çok ölçekli bir kavramdır (Opdam vd., 2006).

Ekolojik düzeyde önemli işlevselliğe sahip olan yeşil ağlar, kıtasal ölçekte ve uluslararası iş birliği çalışmalarında da uygulanmaktadır (Collinge, 1996; Adriaensen vd., 2003; Xiu vd., 2016; Dilman, 2022). Kentlerde yeşil ağ sistemlerinin planlanması, doğal yaşam alanlarının ve biyoçeşitliliğin korunmasına yardımcı olarak ekolojik, ekonomik ve sosyal faydalar sağlar (Şimşek Öztürk, 2022). Bu sistemler, çevresel sürdürülebilirliği artırarak yeşil alanların doğal habitatları korumasını, biyoçeşitliliği desteklemesini ve su döngüsünü dengelemesini sağlamaktadır.

Yeşil ağ sistemleri, hava kalitesini iyileştirir, sıcaklık dengesini sağlar ve çeşitli bitki türlerinin hava kirleticilerini filtrelemesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca, karbon emisyonlarını azaltır ve mikro-iklimleri düzenlerler. Toplumda sosyal etkileşimi teşvik eden bu sistemler, insanların bir araya gelmesini sağlar ve yeşil alanlara erişimi kolaylaştırarak toplumsal refahı güçlendirmektedirler (Xiu vd., 2017).

Yeşil ağ sistemleri, mekânsal yapı, işlev ve yama, koridor, matris modeli üzerine kurgulanmıştır (Forman, 1995). Yamalar, ormanlar, kent parkları, mezarlıklar, bahçeler, vahşi yaşam habitatları gibi korunmuş veya doğal alanları içerirken (Ahern, 2007; Dilman, 2022), matris, peyzaj dinamikleri üzerinde baskın olan arazi örtüsü türüdür (Forman, 1995; Dilman, 2022). Koridorlar, izole habitat parçalarını birbirine bağlayan doğrusal peyzaj ögeleridir (Xiu vd., 2016). Yeşil yollar, bulvarlar ve park yolları gibi ulaşım arterleri, kentsel alanlar arasında bağlantı sağlayan yeşil alanlar oluşturarak yeşil koridor işlevi görmektedir (Parker vd., 2008).

Yeşil ağ, doğal ve kültürel kaynakların korunmasını sağlamak amacıyla açık alanların kentsel bir çerçevede bütünleştirilmesini ve genişletilmesini hedefleyen koruma planlamasını kapsamaktadır (McMahon, 2000; Xiu vd., 2016). Yeşil ağ sistemlerinin kavramı, ekoloji biliminin gelişimiyle başlayıp, manzara ekolojisi, biyoçeşitlilik koridorları, çevre hareketleri ve koruma çalışmaları gibi kavramların gelişimiyle ilerlemiştir. Kentleşme sürecinde, kentsel yeşil alanların ekosistem hizmetlerini ve biyolojik çeşitliliği artırmak amacıyla ilgili meslek disiplinleri yeşil ağ sistemlerini kentlere entegre etmektedir.

Yeşil ağ sisteminin tarihsel gelişimi, çevresel sürdürülebilirlik, kentsel planlama ve doğal alanların korunması gibi konulardaki bilinç ve ihtiyaçların artmasıyla birlikte zaman içinde evrim geçirmiştir.

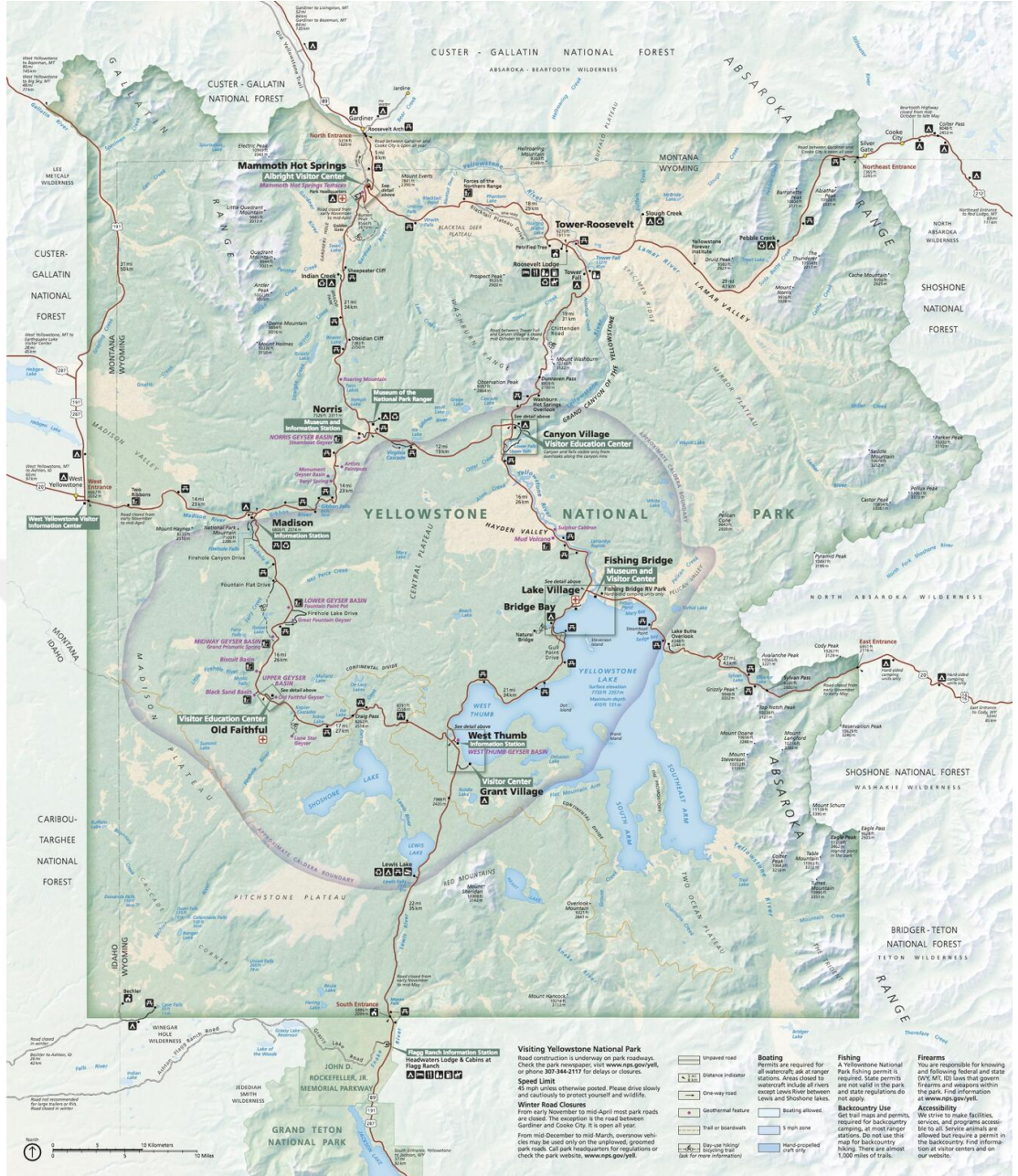
2.2.1. Yeşil Ağ Sisteminin Tarihsel Gelişimi

Literatürde yeşil ağ sisteminin evrimi, çevresel sürdürülebilirlik, kentsel planlama ve doğal alanların korunması konularındaki bilinç ve ihtiyaçların artmasıyla şekillenmiştir. Bu durum, kentsel ekosistemlerin planlanmasında ve doğal alanların korunmasında önemli bir boşluğa işaret etmektedir.

- **Doğa Koruma Hareketleri (19. ve 20. yy)**

Modern yeşil ağ sistemlerinin temelleri, 19. ve 20. yy boyunca doğal koruma hareketleriyle atılmıştır. Bu dönemde, doğal alanların korunması ve biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi konusundaki bilinç artmıştır. Milli parklar, korunan alanlar ve doğal rezervler gibi koruma alanları oluşturulmuş ve bu alanlar arasında bağlantılar sağlanmıştır. Örneğin, Yellowstone Milli Parkı'na dünyada ilk milli park statüsü verilerek, alandaki doğal kaynakların korunması amaçlanmıştır (Doğan ve Metin, 2022).

Şekil 2.5'de Yellowstone Milli Parkı'na ait bir harita verilmiştir.

Şekil 2.5. Yellowstone Milli Park'ı, ABD (USGS, 2024)

19. yy'da endüstrinin gelişmesi, insanların doğaya karşı davranışlarını yeniden şekillendirmiştir. Doğa sevgisi, romantik akımla birlikte tekrar ön plana çıkmış (Budiansky, 1995; Özgüner, 2003) ve insanlar doğanın yok olmaması için korunması gerektiğini fark etmiştir (Forbes, 1989; Özgüner, 2003). Bu dönemde doğa, kent yaşamının stresinden kaçmak için bir fırsat olarak görülmüş ve birçok ülkede korunması yönünde tedbirler alınmaya başlanmıştır. Victoria döneminde William Morris, John Ruskin ve John Stuart Mill gibi filozofların öncülüğünde meydana gelen doğayı olduğu gibi koruma (nature preservation) hareketi, doğayı insan müdahalesi yardımıyla koruma

(nature conservation) mantığına karşı çıkmıştır. Doğa koruma hareketleri içindeki baskın romantik görüş, insanları doğanın olduğu gibi korunması fikrine yöneltmiştir. Bu hareket, ‘kentleri parklar yardımıyla geliştirme’, ‘yeni bahçe kentleri (Garden Cities) oluşturma’ ve ‘henüz bozulmamış bütün doğa parçalarını koruma’ gibi çeşitli uygulamalara öncülük etmiştir (Macnaghten ve Urry, 1998; Özgüner, 2003).

- **Kentsel Yeşil Alanın Gelişimi (20. yy)**

20. yy’da insanların doğaya karşı davranışlarındaki değişimler ve doğa koruma eksenli hareketler, peyzaj tasarımı ve uygulamalarında doğal estetiğin yeniden önem kazanmasına neden olmuştur (Özgüner, 2003). Bu dönemin yeni endüstrileşmiş kentleri, kalabalık nüfus ve kirlilik sorunlarıyla karşı karşıya kalmıştır. Parkların, kentlerdeki bu sorunlara çözüm oluşturabilmek amacıyla büyük su ve çim alanları, yoğun ağaç kullanımı, kıvrımlı yollar ve doğal topografya hissedilecek şekilde tasarlandığı görülmektedir (Marcus ve Francis, 1997; Atanur ve Ersöz, 2020). Parklar, kentin açık alan sistemine değer katan birer ekolojik tasarım ögesi olarak nitelik kazanmıştır (Atanur ve Ersöz, 2020).

Central Park (New York City) (Başaran, 2020), Golden Gate Park (San Francisco) (From the Thicket, 2018), Volkspark Friedrichshain (Berlin), Parc Güell (Barselona) ve Hyde Park (Londra) gibi alanlar, 20. yy’da kentsel yeşil alanların gelişimine ve kent sakinlerinin doğayla daha fazla etkileşimde bulunmasına yönelik önem vurgulamaktadır (Conway, 1991). Kentsel yeşil alanların gelişimi, yeşil ağ sistemlerinin oluşumunu desteklemiş ve bu sistemlerin etkili bir şekilde işlev görmesine katkıda bulunmuştur.

2.2.2. Yeşil Ağ Sisteminin Sınıflandırılması

Yeşil ağ sistemleri, doğal ve yapay olmak üzere iki temel kategoriye ayrılmaktadır. Doğal yeşil ağlar, doğada kendiliğinden oluşan unsurlardan meydana gelir. Bu unsurlar arasında doğal vejetasyon, su yüzeyleri, akarsular, su ve hava koridorları, enerji akışları ve diğer doğal kalıntı alanları yer alır. Bu bileşenlerin birleşimi, yeşil ağın temel yapısını oluşturur (Tokuş, 2012). Yapay yeşil ağlar ise insan müdahalesiyle oluşturulmuş bileşenlerden meydana gelir. Ormanlar, drenaj kanalları, su yolları, ulaşım ağları ve yeşil yollar gibi unsurlar, yapay yeşil ağın temelini oluşturmaktadır (Aminzadeh ve Khansefid, 2009; Tokuş, 2012). Bu yapılar, kentsel alanlarda yaşam kalitesini artırarak insan ve doğa arasındaki dengeyi sağlamada önemli bir rol oynamaktadır.

Şekil 2.6’da Curitiba’da (Brezilya) bir yeşil ağ sistemi örneği verilmiştir (Green City Times, 2024).

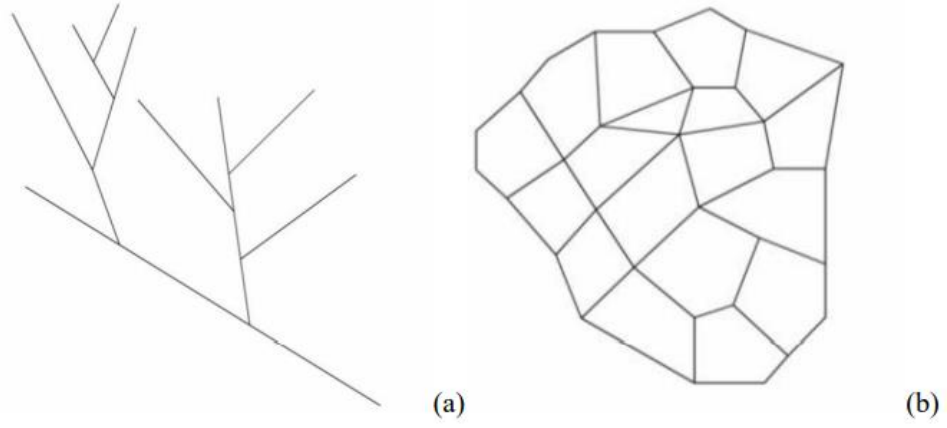

Şekil 2.6. Curitiba, Brezilya (Green City Times, 2024)

Yeşil ağ sistemleri, yapılarına göre bileşenlerinin dizilişlerine ve konumlarına göre de sınıflandırılabilir. Bu bağlamda, iki temel tür bulunur: dallanan ağlar ve çember ağlar. Dallanan ağlar, birbirine eklenen çizgisel koridorlar olup, kapalı döngüler oluşturmaz (Şekil 2.7a). Öte yandan çember ağlar, birbirinin üzerine kapanan düğümlerden oluşan ve kapalı bir yapı sergileyen ağlardır (Şekil 2.7b) (Cook ve Lier, 1994; Aminzadeh ve Khansefid, 2009; Tokuş, 2012).

Yeşil ağ sistemleri, sağladıkları ekosistem hizmetlerine göre de fonksiyonel olarak sınıflandırılabilir (Tokuş, 2012). Su yönetimi, biyoçeşitlilik koruma, karbon depolama veya rekreasyon alanı olarak kullanılan yeşil ağlar, bu hizmetlerin önemine göre farklı kategorilere ayrılmaktadır. Bu tür sınıflandırmalar, kaynakların verimli kullanılmasını ve koruma önlemlerinin belirlenmesini kolaylaştırırlar.

Yeşil ağ sistemleri, kent ölçeğinde yeşil lekeler, parklar ve koridorların bir araya gelerek oluşturduğu bir sistemdir. Bu sistem, farklı ölçeklerde (bölgesel, yerel ve alan) peyzaj mekanının algılanabilmesini sağlar. Bölgelerarası ekolojik ağlar, yerel düzeyde yeşil altyapı ve en detay ölçekte yeşil yollar sistemin sürdürülebilirliğini destekleyen unsurlardır. Bu yapısal düzenlemeler, kentsel yeşil ağların çeşitli düzeylerde etkin olmasını sağlayarak kentlerin ekolojik dengeyi korumasına yardımcı olur (Tokuş, 2012).

Şekil 2.7. (a) Dallanan yeşil ağlar; (b) Çember ağlar (circuit) (Aminzadeh ve Khansefid, 2009; Tokuş, 2012)

Yeşil ağların bileşenleri arasındaki etkileşim ve bağlantılılık da önemlidir (Tülek ve Ersoy Mirici, 2019). Parçalı yeşil alanlar arasında bağlantı sağlayan koridorlar, ekosistemlerin sürdürülebilirliğini artırabilir. Ayrıca, iklim değişikliği gibi çevresel stres faktörlerine karşı yeşil ağların dayanıklılığı ve adaptasyon kapasiteleri kritik bir değerlendirme kriteridir. Bu bağlamda, çeşitli ekosistemlerin bir araya getirilmesi, biyoçeşitliliği destekleyerek daha sağlam bir yeşil ağ yapısı oluşturabilir.

Yeşil ağ sistemlerinin yönetimi ve planlaması da önem taşımaktadır (Benedict ve McMahon, 2006). Katılımcı yönetim, entegre planlama ve sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu stratejiler geliştirmek, yeşil ağların işlevselliğini artırabilir. Bu süreçte yerel toplumların katılımı, planlama ve uygulama aşamalarında daha etkili sonuçlandırmaktadır.

2.3. Yeşil Ağ Sistemi ve Parklar

Kent parkları arasındaki ekolojik bağlantıların güçlendirilmesi, ekosistem hizmetlerini koruma ve biyoçeşitliliği destekleme açısından büyük bir öneme sahiptir (Aminzadeh ve Khansefid, 2009). Bu bağlamda, yeşil alanların kentsel planlaması ekolojik, sosyal ve bağlantı sistemlerini eş zamanlı olarak güçlendiren kapsamlı ve bütünsel bir yaklaşım gerektirmektedir (Furlan ve Sinclair, 2021). Park alanları, kent içinde “yeşil sistemi” oluşturma işlevi ve bu sistemin sürdürülebilirliğini sağlama açısından hem bir kentsel öge hem de sosyal bir mekân olarak önemli rol oynamaktadır. Parklar, sadece doğal bir alan sunmakla kalmaz, aynı zamanda toplumsal etkileşimleri teşvik eden, dinlenme ve eğlence imkânları sağlayan önemli buluşma noktalarıdır (Onsekiz, 2009).

Yeşil ay sistemi, kent içindeki doğal alanların ve parkların birbirine bağlanarak oluşturduğu bütünsel bir yapıdır. Bu sistem, ekosistem hizmetlerinin artırılmasını ve doğal dengenin korunmasını sağlamaktadır. Parkların ve park yollarının (parkways) bağlantılı sistemi, kentin sistemli bir yeşil altyapıya sahip olmasını sağlamak adına kritik bir öneme sahiptir. Yeşil ağ sistemi, yürüyüş yolları ve bisiklet yolları gibi ulaşım alternatifleri sunarak, toplumsal hareketliliği artırır ve doğal alanlara erişimi kolaylaştırır. Bu bağlamda, yeşil ağ sistemlerinin tasarımı sırasında yeşil alt sistem oluşturma potansiyelinin dikkate alınması gerekmektedir. Tüm işlevlerde bulunan yeşil dokuların korunma ve bulunma değerleri eşit derecede önemlidir. Bu sistemdeki parçaların, kent ile peyzaj arasındaki gerilimleri azaltmada köprü işlevi görmesi, sürdürülebilir bir kentsel çevre için elzemdir. Yeşil sistemler ve ağlar mekânsal yapıyı dönüştürmekte, aynı zamanda koruma işlevini pekiştirmektedir. Özellikle park alanlarının çeşitliliği, biyoçeşitliliği artırarak yerel ekosistemlerin sağlığını destekler. Kültürel değerlerle birlikte düşünülerek sistem odaklı bir planlama yaklaşımının benimsenmesi önemlidir.

Yeşil ağlar, yerel kentsel doku ile birleşen ve birbirine kenetlenen döngülerin serileri olarak tasarlanmalı, aynı zamanda, yakın ve uzak alanları bir araya getiren bir tünel işlevi görmelidir (Damdere, 2019). Bu tür bir tasarım, ekosistemin mekânsal yapısının geniş ölçekte kent dokusunda öne çıkarılmasını sağlayacaktır. Parklar, bu tünel işlevini yerine getirirken, toplumsal etkileşimi artırmakta ve kent yaşamına katılan bireylerin ruhsal ve fiziksel sağlığını olumlu yönde etkilemektedir. Kentsel yeşil alanların planlanmasında bütünsel bir yaklaşım benimsemek; ekosistem hizmetlerini korumak, biyoçeşitliliği desteklemek ve toplumsal etkileşimi artırmak için gereklidir. Bu bağlamda, yeşil altyapının doğru bir şekilde tasarlanması hem çevresel sürdürülebilirliği hem de sosyal yaşam kalitesini artıracaktır. Kent parkları ve yeşil alanlar, sürdürülebilir kentler yaratma yolunda atılacak adımların temel taşlarını oluşturmaktadır.

2.4. Parklar ile Yeşil Ağ Sisteminin Dünya’da Örnekleri

Dünya’da kentsel alanların artan nüfus baskısı ve iklim değişikliği gibi küresel sorunlarla mücadelesi, sürdürülebilir çözümlere olan ihtiyacı daha da belirgin hale getirmiştir. Bu bağlamda, kentsel yeşil ağlar, kentlerin ekolojik dengesini koruyarak, yaşam kalitesini artıran ve iklim değişikliğinin etkilerini azaltan önemli bir araç olarak ortaya çıkmıştır (Benedict ve McMahon, 2006). Kentsel yeşil ağ kavramının

kökenlerine bakıldığında, Frederick Law Olmsted'in 19. yy'da tasarladığı park sistemleri ön plana çıkmaktadır. Olmsted'in park tasarımları, sadece rekreasyon alanları değil, aynı zamanda kentlerin ekolojik dengesini koruyan ve geliştiren sistemler olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle, Olmsted park sistemleri, günümüzde kentsel yeşil ağların temelini oluşturan bir temel olarak kabul edilmektedir. Günümüze kadar ulaşan park sistemi yaklaşımı, özellikle gelişmiş ülkelerde yaygın olarak uygulanmış ve birçok kentte geniş yeşil alan ağları ve park sistemleri oluşturulmuştur.

2.4.1. Buffalo Olmsted Park Sistemi – 1868

19 yy. kentsel tasarımında artık ne kadar iyi tasarlanmış olursa olsun tek tek bağımsız parklar değil, doğal etkilerin yoğun hissedildiği açık yeşil alan sistemleri önem kazanmıştır (Arslan vd., 2004). Bu durum, ünlü peyzaj mimarı Frederick Law Olmsted'ı harekete geçirerek, 1867 yılında "peyzaj mimarı" unvanını alan Olmsted'in 1868 yılında kentin park sistemini (Central Park) tasarlama görevini üstlenmesine neden olmuştur. Olmsted, parkları sadece dinlenme alanları olarak değil, aynı zamanda kentin dokusuna entegre, yaşayan bir sistem olarak görmüştür. Bu nedenle, Buffalo (NY) yetkililerinin tek bir büyük park yerine tüm kenti kapsayan bir park sistemi önerisini benimsemesini sağlamıştır (Damdere, 2019).

Olmsted ve ortağı Calvert Vaux, 1870'lerde bu kapsamlı projeyi hayata geçirmek için çalışmalara başlamışlardır. İlk aşamada, kent merkezine yakın bir konumda Delaware, Front ve Martin Luther King Jr. Parkları, vb. büyük parklar oluşturulmuştur. Bu parklar, "üçlü iç halka parkları" olarak adlandırılmış ve kentin sosyal ve kültürel hayatına hizmet etmenin yanı sıra, vatandaşlara dinlenme ve rekreasyon imkanı sunmuştur (Damdere, 2019). Şekil 2.8'de Frederick Law Olmsted tarafından planlanan yeşil ağ sistemi verilmiştir (Wales ve Roberts, 2024).

İkinci aşamada ise, 19. yy'ın sonlarında South Park, Cazenovia Park ve Riverside Park gibi daha büyük ve çeşitli doğal özelliklere sahip parklar eklenmiştir. Bu parkların tamamlanması, 20. yy'ın başlarına kadar sürmüştür. Olmsted, tasarladığı parklarda doğal manzarayı taklit etmeyi, farklı sosyal grupların bir arada olabileceği alanlar oluşturmayı ve kent dokusunu iyileştirmeyi amaçlamıştır. Örneğin, Delaware Park, geniş yeşil alanları, gölleri ve ormanlık alanlarıyla doğal bir sığınak görevi görürken, Front Park, Niagara Nehri ve Erie Gölü manzaralarıyla kentin panoramik güzelliğini sunmaktadır. Martin Luther King Jr. Parkı ise, büyük etkinliklere ve toplumsal buluşmalara ev sahipliği yapacak şekilde tasarlanmıştır (Damdere, 2019).

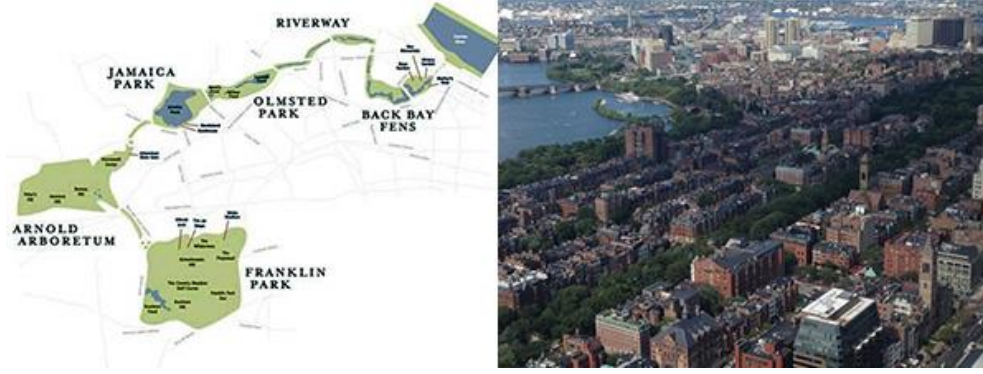

Şekil 2.8. Buffalo, New York-ABD (Wales ve Roberts, 2024)

Olmsted, bu farklı işlevlere sahip parkları birbirine bağlamak için "park-yolları" adını verdiği yeşil koridorlar oluşturmuştur. Bu koridorlar, hem insanların farklı parklara ulaşımını kolaylaştırmış hem de kentin yeşil dokusunu güçlendirerek daha yaşanabilir bir çevre yaratmıştır (Damdere, 2019).

2.4.2. Boston Emerald Necklace Park Sistemi – 1875

Olmsted, Boston'ın mevcut açık ve yeşil alanlarını birbirine bağlayarak bütünsel kentsel bir park planı oluşturmak istemiştir (Damdere, 2019). Bu bağlamda Olmsted'in bu uygulamadaki sınırlı yeşil yol yaklaşımında, Boston Franklin Parkı, Arnold Arboretum ve Jamaika Ovası ile ilişkilendirilmiş, ardından Boston Muddy River ile bağlantı sağlanmıştır (Arslan vd., 2004). Sistemin temel bileşenleri arasında Franklin Park, Arnold Arboretum, Jamaika Ovası ve Muddy River yer alır. Olmsted'in tasarladığı ilk park yollarından biri olan bu yeşil yol, daha sonra Cleveland açık mekan ağına bağlanarak Minneapolis Park Sistemi olarak planlanmıştır. Ekolojik açıdan önemli bir rol oynayan sistem, yerel biyoçeşitliliği destekler ve doğal koridorlar oluşturarak çevre kalitesini artırır. Şekil 2.9'da Boston Emerald Necklace (Zümrüt Gerdanlık) Park Sistemi planı sunulmuştur.

Şekil 2.9. Boston Emerald Necklace (Zümrüt Gerdanlık) Park Sistemi planı, Massachusetts -ABD (Kaçmaz Akkurt, 2021; Kaya, 2024)

Nehirler ve vadiler, doğal koridorlar olarak kent açık ve yeşil alan sistemine dahil edilmesiyle çevre kalitesini yükseltmek ve açık hava rekreasyonu için seçenekler sunmak amacıyla planlama ilkesini Cleveland Sunset Doğal Yaşamı Koruma Parkı'nda görmek mümkündür. Bu park, organize piknik alanları, kış sporları alanları, doğal eğitim tesisleri, şelaleler ve çeşitli yürüyüş ile atla gezinti yolları ile doğal yaşamın korunduğu başarılı bir uygulamadır (Arslan vd., 2004).

2.4.3. Hamburg Kentsel Yeşil Ağı (GrünesNetzHamburg) – 1919

Hamburg, Fritz Schumacher tarafından planlanmıştır. Schumacher, planlarında yeşil dokuya büyük önem veren bir planıcı olarak bilinir. Hamburg'un doğayla iç içe olmasının nedenlerinden biri, 1919 yılında önerdiği “Aks/Eksen Konsepti”dir. Bu konsept, rekreasyon amaçlı kullanım alanları yaratmayı ve doğaya kolay erişim sağlamayı hedefler. Konsept, birçok konut aksına ve bu aksların kesişim noktalarındaki (interaksiyal) yeşil mekânlara odaklanmaktadır. Yeşil aksiyel-kesişim mekânları, kente yeşil doku kazandırmak ve kamusal açık alanlar oluşturmak için kullanılmaktadır (Damdere, 2019).

Gustav Oelsner, 1924-1933 yılları arasında Altona kasabasının mimarlık senatörü ve yapı memuru olarak görev yapmış ve 1925 yılında "Yeşil Kuşak" (Green Belt) projesinin temel yapısını oluşturmuştur. Altona'daki bu yeşil kuşak, "Grünes Netz Hamburg" kentsel ağının önemli bir parçasıdır. Schumacher'ın radyal ve döngüsel yeşil altyapı konsepti ile Oelsner'in "Yeşil Kuşak" önerileri, 1973 Unitary Development Planı'na dahil edilmiştir. Bu gelişmeler, yönetim ile planlama önerilerinin uyumlu bir şekilde çalışmasını sağlayarak projeyi uygulanabilir hale getirmiştir. Ayrıca, 1969 yılında Hamburg ve çevresi için geliştirilen modelde de yer almış, 1985'te ise “Peyzaj

Aksları/Eksenleri” (Landscape Axes Model) Hamburg’un Açık Mekân Konsept Planı’na entegre edilmiştir. Böylece, peyzaj programı Açık Mekân Bütünleştirme Sistemi’nin bir bileşeni haline gelmiştir (Damdere, 2019). Hamburg’un açık alan stratejileri ve peyzaj planlaması, kentin doğal kaynaklarını ve yeşil alanlarını en etkili şekilde kullanmayı amaçlamaktadır. Radyal ve döngüsel yapıların entegrasyonu, hem çevresel sürdürülebilirliği hem de sosyal etkileşimi artırmak için tasarlanmıştır. Bu bağlamda, Hamburg’un yeşil ağı, çeşitli fonksiyonel alanların ve rekreasyon alanlarının bir araya gelerek oluşturduğu bütünlükle, kent yaşamının kalitesini yükseltmektedir.

Kentte radyal yatay eksenler ve iki teğet yeşil halka, açık alan ağının temel yapısal elemanlarını oluşturmaktadır. Yerleşim yerlerine uygun bir mesafede olan peyzaj eksenleri ve yeşil halkalar, parklar, oyun alanları, spor alanları gibi alanları içeren kompakt bir açık alan yapısı ile tamamlanmaktadır ve bu alanlar yeşil bir koridor vasıtasıyla birbirleriyle bağlantılıdır (Irmak ve Avcı, 2019). Şekil 2.10’da Hamburg kentinin yeşil ağ sistemi sunulmuştur.

Şekil 2.10. Hamburg kenti yeşil ağ sistemi, Almanya (Hamburg, 2024)

Tallinn (Estonya) Belediye Başkanı, Jüri Ratas’ın girişimi ile 2006 yılında Avrupa Komisyonu, çevre dostu kentleri değerlendirmek ve ödüllendirmek üzere bir ekip oluşturmuştur. “*Halk sağlığının ve halkın yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ancak yeşil ve sürdürülebilir bir Avrupa ile mümkündür*”, sloganı ile hareketle ve diğer kentleri de teşvik etmek üzere başlatılan girişimde ilk olarak 50 den fazla kent yarışmış ve Stockholm 2010 yılında Avrupa Yeşil Başkenti seçilmiştir ve 2011 yılında ise Hamburg, Avrupa Yeşil Başkent ünvanını almıştır (Işıldar, 2012). Şekil 2.11’de Hamburg’un yeşil alan sistemi sunulmuştur.

Şekil 2.11. Hamburg yeşil alan sistemi, Almanya (The European Centre, 2021)

Hamburg'un Avrupa Yeşil Başkent ünvanını kazanma nedeni aşağıda verilmiştir (Yalçiner, 2012);

- Kentlilere yüksek standartta yaşam ve doğal çevre sunarak yeşil bir ağ meydana getirmesi,
- Önemli enerji tasarrufları,
- Mükemmel bir toplu taşıma ve fikir treni ile bilginin paylaşımı.

Hamburg bugün toplam 75.524 ha alana sahiptir ve 6.800 ha'lık yeşil alan (toplam alanın %9'u) ile Avrupa'nın en yeşil kentlerinden biri olarak bilinmektedir. Bunun dışında, kentin sahip olduğu 3.432 ha'lık ormanlık alanı (toplam alanın %5'i) ve 6.123 ha'lık doğa rezerv alanı (toplam alanın %8'i) bulunmaktadır ve toplam 14.563 ha (Hamburg toplam alanın %19'u) ile 36 peyzaj koruma alanına sahiptir (Irmak ve Avcı, 2019).

Kent planlanırken, parkların, eğlence ve spor alanlarının, iş merkezleri ile bağlantılarının kurulması; bu alanlara kent merkezinden yürüyerek ya da bisikletle kolaylıkla erişebilmesi, trafik karmaşasının engellenmesi hedeflenmiştir. Kentte kişi başı yeşil alan miktarı 17 m²'dir (Irmak ve Avcı, 2019). Nüfusun %89'u parklara 300 m'lik mesafede yaşamaktadır ve haftada 1 milyon kişi bu rekreasyon alanlarını aktif olarak kullanmaktadır (Yalçiner, 2012).

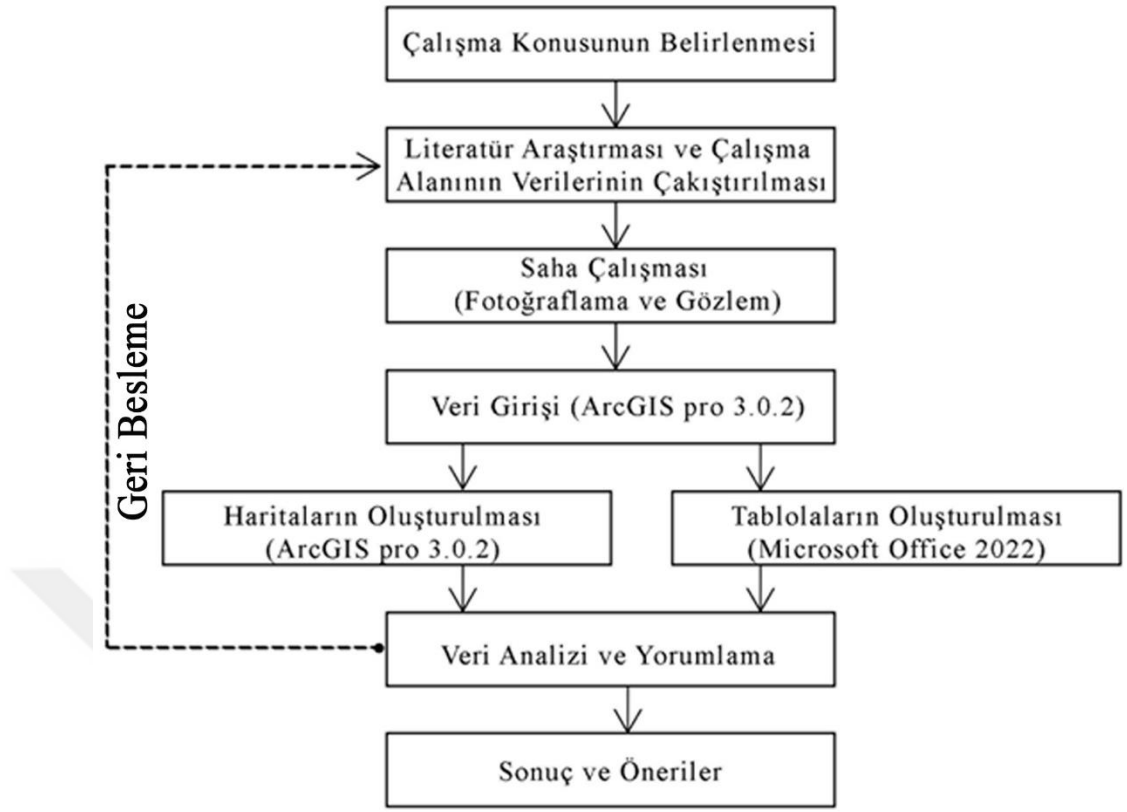
Yukarıda belirtilen bilgiler ışığında, üçüncü bölümde Burdur ili Merkez ilçesi çalışma alanı olarak seçilmiş, belirlenen yöntemlerle merkez ilçede bulunan 35 mahalle ve mahallelerde yer alan mevcut ve potansiyel parklar bir ağ sistemi olarak değerlendirilmiştir.

3.2. Yöntem

Çalışmada yöntem olarak öncelikle kavramsal çerçevenin belirlenmesi için çalışma konusu ile ilgili literatür toplanmıştır. Burdur imar planında Merkez ilçede bulunan park alanları tespit edilmiştir. Kent nüfusu ve mahalle nüfusları tespit edilmiştir. Mahalle bazında kişi başına düşen park alanı hesaplanmıştır. Mücavir alan sınırları kapsamında ilçe bazında bir kişiye düşmesi gereken park alanı, Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'ne göre 10 m² temel alınmıştır (ÇŞB, 2014).

$$\text{Kişi Başına Düşen Park Alanı} = \frac{\text{Toplam Park Alanı (m}^2\text{)}}{\text{Toplam Nüfus}}$$

Gözlem formu hazırlanmıştır. Park alanları ziyaret edilerek fotoğraf çekilmiş, mevcut veya potansiyel park alanı olduğu tespit edilmiştir. Arazi çalışmaları sonucunda elde edilen veriler coğrafi bilgi sistemi yazılımlarından biri olan “ArcGIS pro 3.0.2” kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Araştırmada vektör formatta veriler kullanılmıştır. Park alanlarının sayısı, dağılı ve hizmet yarıçapları mahalle ve kent ölçeğinde incelenmiştir. Çalışmada literatür verileri esas alınarak parkların alansal büyüklüğüne bağlı hizmet yarıçapı 100-1000 m² park alanları için 500 m, 1000-10000 m² park alanları için 1000 m olarak belirlenmiştir. Park alanlarının hizmet yarıçapı “ArcGIS pro 3.0.2” programı ile Buffer Analizi kullanılarak harita üzerinde gösterilmiştir. Elde edilen veriler literatür ışığında değerlendirilerek tartışılmıştır. Araştırma sonucunda, Burdur ili Merkez ilçesinde mevcut ve potansiyel park alanlarında bir yeşil ağ sistemi önerisi geliştirilmiştir. Şekil 3.2’de yöntem akış şeması verilmiştir.

Şekil 3.2. Yöntem akış şeması

4. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

Burdur ilinin doğal ve beşerî coğrafi özellikleri ile merkez ilçenin park alanları, mahalle ve ilçe ölçeğinde; adet, dağılım, mevcut/potansiyel durumu, kişi başına düşen yeşil alan miktarı ve hizmet yarıçapları açısından incelenmiştir.

4.1. Çalışma Alanı Genel Bilgiler

Çalışma alanına ait coğrafi konum, topografik, jeomorfolojik, nüfus, demografik, iklim, hidrolojik ve biyolojik çeşitlilik özellikleri alt başlıklar halinde verilmiştir.

4.1.1. Coğrafi Konum Özellikleri

Burdur ili, Akdeniz bölgesinin Göller yöresinde, Ege ve İç Anadolu bölgelerinin sınır kesimlerine yakın bir konumda yer almaktadır. Burdur il sınırları; doğuda Isparta'nın merkez ilçesi, kuzeydoğuda Keçiborlu ve güneydoğuda Sütçüler ilçeleriyle çevrelenirken, kuzeyde Afyonkarahisar'ın Başmakçı ilçesi, kuzeybatıda ve batıda Denizli'nin Çardak, Serinhisar ve Acıpayam ilçeleri ile komşudur. Güney ve güneybatıda ise Denizli'nin Çameli ilçesi, Muğla'nın Fethiye ilçesi ve Antalya'nın Elmalı ile Korkuteli ilçeleri yer almaktadır (Çetin, 2007).

Burdur ili 7.175 km² yüzölçümüne sahiptir. Burdur, Akdeniz Bölgesi'nin iç kesiminde bulunmakla birlikte, Batı Akdeniz kıyı kesimi ile Ege ve İç Anadolu bölgeleri arasında stratejik bir geçiş noktasıdır. Bu konum, şehri kıyı ve iç bölgeleri birbirine bağlayan karayolu ve demiryolu ağlarının önemli bir kesişim noktasına dönüştürmüştür. Bu durum, Burdur'un ekonomik, sosyal ve kültürel gelişiminde belirleyici bir rol oynamaktadır.

Coğrafi yapısı, fizyonomik açıdan tektonik hareketlere uygun olarak lineer bir form sergileyen Burdur ili Merkez ilçesi, Kuzeydoğu-Güneybatı yönünde uzanan cadde ve sokak sistemiyle bu doğal yapıya uyum sağlamıştır. Kent, günümüzde 35 mahalleden oluşmakta olup 16,6 km²'lik kentsel alana sahiptir ve mücavir alanlarla birlikte bu alan toplam 32,9 km²'ye ulaşmaktadır (Çetin, 2007) (bkz. Şekil 3.1).

Kent dokusunun şekillenmesinde fiziki coğrafya faktörleri belirleyici rol oynamış, bu durum kentin en geniş yerinin 3 ila 3,5 km arasında ve kuş uçuşu yaklaşık 10 km uzunluğa sahip ince uzun bir yerleşim planına sahip olmasına yol açmıştır.

4.1.2. Topografik ve Jeomorfolojik Özellikler

Burdur ili, genel olarak Torosların iç kesiminde yer almakta olup, dalgalı plato morfolojisine sahip bir yapıya sahiptir. Yüzey şekilleri açısından, il toprakları üç ana coğrafi bölgeye ayrılmaktadır: Güney ve güneydoğuda yer alan yüksek yaylalar, güneybatıda bulunan taban kesimi ovalık alanlar ve bunlar arasında yer alan dağlar ile düz arazi parçaları. İlin topraklarının %60,6'sı dağlık arazilerden, %2,7'si yaylalardan, %19'u ova alanlarından ve %17,6'sı ise platolardan oluşmaktadır. Burdur'un kuzey, kuzeybatı ve güney bölgelerinde yer alan dağlar arasında verimli ovalar, göller, akarsular ve bunların beslediği havzalar bulunmaktadır. İl merkezinden güney ve güneydoğuya doğru gidildikçe, yükselti artan ova, plato ve dağ yapıları gözlemlenmektedir. Güneybatı arazisi ise daha yumuşak bir yapıya sahiptir ve il genelinde verimli ovalarıyla dikkat çeker. Bölge, tektonik ve karstik çöküntü alanlarına sahip olup, bu nedenle sularla dolmuş çöküntü çanakları, vadiler, mağaralar ve inler gibi coğrafi özelliklere sahip bir alandır. Bu coğrafi özellikler, Burdur ilini Göller Bölgesi olarak tanımlamaktadır (Kaya ve Aşıkkutlu, 2019).

Burdur'daki dağlar büyük oranda Batı Toroslar'ın uzantıları olup, en önemli dağlar arasında güneydeki Boncuk dağları, Elmalı dağı, Beydağları ve Katrancık dağı, doğuda Kuyucak ve Dedegöl dağları, kuzeyde Karakuş dağları, batıda ise Acıgöl ve Eşeler dağları yer almaktadır. Katrancık dağının en yüksek noktası Kestel dağı olup, bu dağ tamamen çam ve ardıç ormanlarıyla çevrilidir. Ağlasun ilçe merkezinin kuzeydoğusunda yer alan Akdağ, tarihi Sagalassos kenti kalıntılarına ev sahipliği yapmaktadır. Eşeler dağları ise geniş meralara ve zengin krom yataklarına sahip olup, bölge ekonomisi için önemli kaynaklar teşkil etmektedir. Güneybatı Anadolu'nun Toroslara bağlanan yükseltileri arasında yer alan Koçar dağlarında, güney sahiline geçişi sağlayan Karınca beli bulunmaktadır (Kaya ve Aşıkkutlu, 2019).

Burdur ilinde, dağlar arasındaki ovalar ise eski kapalı havzaların dolması sonucu oluşmuş dar ve derin boğazlarla birbirinden ayrılmaktadır. Tabanları eski göl yataklarından oluşan bu ovalar, Burdur, Ağlasun, Bucak, Tefenni, Gölhisar ve Yeşilova ovalarını içermektedir. Bu ovalar, bölgedeki verimli tarım alanları olarak büyük bir öneme sahiptir ve yerleşimlerin gelişimi üzerinde belirleyici bir rol oynamaktadır (Kaya ve Aşıkkutlu, 2019).

4.1.3. Nüfus ve Demografik Özellikler

Burdur ilinde köyden kente göç olgusu mevcuttur. Burdur'un kırsal alanlarında, iş olanaklarının sınırlı olması, tarım ve hayvancılıkla ilgili mevsimlik işlerin yaygın olması, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan zorluklar, kente göçü teşvik eden temel faktörler arasında yer almaktadır. Köylerde uygulanan taşınmalı eğitim sistemi ve lise eğitimi için il merkezine gitme zorunluluğu, kentsel alanların daha cazip hale gelmesine neden olmuştur. Ayrıca, köylerdeki sağlık hizmetlerinin sınırlı olması ve sağlık hizmetlerinin mobil aile hekimliği sistemiyle sağlanıyor olması, kırsal yaşamı yeterince cazip kılmamakta; bu durum, sağlık hizmetlerine daha kolay erişim sunan il merkezine olan talebi artırmaktadır (Gökalp Yılmaz ve Öçal, 2019).

Burdur ilinde 2006 yılında kurulan Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, il merkezinin çekiciliğini artıran önemli bir faktör olmuştur. Üniversitenin kurulmasının ardından artan öğrenci nüfusu ve buna bağlı gelişen iş olanakları, Merkez ilçede nüfus artışını hızlandırmış ve kente olan göçü teşvik etmiştir. Ayrıca, üniversitenin sosyal ve kültürel katkıları, Burdur il merkezi etrafında dinamik bir ekonomik ve sosyal hareketlilik oluşturmuş, kentteki yaşam kalitesini artırmıştır. Burdur ilinde, güvenlik sorunları veya terör olaylarının yaşanmaması, köyden kente göçü etkileyen itici faktörler arasında yer almamaktadır. Bunun yanı sıra, doğal afetler ve iklim koşulları da köyler ile il merkezi arasında büyük bir farklılık yaratmamaktadır (Gökalp Yılmaz ve Öçal, 2019).

Burdur ilinde düzenli bir nüfus artışı gözlemlenmektedir. 2013-2017 yılları arasında, özellikle Burdur ili Merkez ilçesi başta olmak üzere, Bucak, Gölhisar ve Tefenni ilçelerinde nüfus artışı yaşanmıştır. Burdur ili Merkez ilçesi, 1990 yılından itibaren sürekli bir nüfus artışı göstermekte olup, yalnızca 2010-2011 yılları arasında bir nüfus azalışı yaşanmıştır. Kentte yaşayan nüfus: %74,02 iken kırsal bölgelerde yaşayan nüfus %25,98'dir (TÜİK, 2024). Burdur ilinin köy ve kent nüfusu verilerine göre, köy nüfusu her yıl düzenli olarak azalmıştır, kent nüfusu ise artış göstermiştir. Bu gelişmeler ışığında, Burdur ili Merkez ilçesi, özellikle üniversitenin sağladığı iş olanakları ve artan öğrenci nüfusu ile köyden kente göçün merkezi olarak değerlendirilmektedir (Gökalp Yılmaz ve Öçal, 2019).

TÜİK (2024) verilerine göre nüfusu Burdur ili 277,452 Merkez ilçe nüfusu 117,537'dir. Bu nüfusun 138.441'i erkek, 139.011'i kadındır. Burdur ili Merkez ilçe mahalle nüfusları Çizelge 4.1' de sunulmuştur (TÜİK, 2024).

Çizelge 4.1. Burdur ili Merkez ilçe mahalleleri nüfus verileri (TÜİK, 2024)

No	Mahalle İsmi	Nüfus (Kişi)
1	Akın	530
2	Armağan İlci	10974
3	Atatürk	3236
4	Aydınlıkevler	4384
5	Bağlar	5633
6	Bahçelievler	6613
7	Bozkurt	4331
8	Burç	3316
9	Cemil	1480
10	Çeşmedamı	498
11	Değirmenler	4196
12	Dere	485
13	Emek	8815
14	Fevzi Çakmak	4501
15	Hızır İlyas	4450
16	İnönü	368
17	Karasenir	4775
18	Kışla	1301
19	Konak	2608
20	Kuyu	275
21	Mehmet Akif Ersoy	1827
22	Menderes	3051
23	Necati Bey	237
24	Özgür	1906
25	Pazar	371
26	Recep	497
27	Sakarya	492
28	Sinan	282
29	Şekerevler	953
30	Şirinevler	5308
31	Tepe	495
32	Üçdibek	400
33	Yeni	5000
34	Yenice	816
35	Zafer	1403

4.1.4. İklim Özellikleri

Burdur ilinin iklimi, İç Anadolu, Akdeniz ve Ege bölgeleri arasında bir geçiş özelliği göstermektedir. Bu bölgede kışlar genellikle soğuk ve yağışlı, yazlar ise sıcak ve kurak geçmektedir. İç Anadolu ikliminin belirgin etkisi altında olan Burdur'da, yıllık ortalama yağış miktarı Akdeniz Bölgesi'ne kıyasla daha düşüktür. Yıllık ortalama sıcaklık değerleri de İç Anadolu iklimine daha yakın bir seyir izlemektedir (Kaya ve

Aşıkkutlu, 2019). Kent ve çevresinde yarı kurak iklimin hakim olması, özellikle tarımsal faaliyetleri olumsuz yönde etkileyerek, sulama yapılan alanlarda yer altı suyu üzerindeki baskının artmasına neden olmaktadır (Çetin, 2007).

Burdur ilinde 1931 ile 2017 yılları arasında kaydedilen veriler, ortalama en yüksek sıcaklık değerinin Ağustos ayında olduğunu göstermektedir. Diğer yandan, ortalama en düşük sıcaklık değeri ise Ocak ayında tespit edilmiştir. Burdur'da günlük toplam en yüksek yağış miktarı, 21 Aralık 1952 tarihinde 107,7 mm olarak kayda geçmiştir (Kaya ve Aşıkkutlu, 2019).

4.1.5. Hidrolojik Özellikleri

Burdur ili, akarsu ağı açısından zayıf, ancak göl varlığı bakımından oldukça zengindir. İl sınırlarında yaklaşık 14 farklı göl bulunmaktadır. Bunlar arasında Burdur gölü, Salda gölü, Yarışlı gölü, Karataş gölü, vb. büyük göller yer almakta olup, Pınarbaşı, Kestel ve Gençali gölleri ise kurutulmuş ve tarım arazisi olarak kullanılmaktadır (Çetin, 2007).

Burdur ili Merkez ilçesi kent merkezinin hidrografik özellikleri, kısa uzunluktaki mevsimsel akışa sahip dereler ve Burdur gölü ile sınırlıdır. Akarsular yerleşim alanlarının oluşumunda etkili olmakla birlikte, denetimsizlik nedeniyle zaman zaman su baskınlarına yol açabilmektedir. Burdur gölü ise kentteki oluşum süreçlerinde önemli bir rol üstlenmekte, iklim üzerinde olumlu etkiler sağlamakta ve turizm ile rekreasyonel faaliyetler açısından değerli bir potansiyel sunmaktadır (Çetin, 2007).

Burdur ilinin doğusunda, Aksu ırmağı gibi sularını Antalya körfezine boşaltan akarsular da bulunmaktadır. Bunun dışında, çoğu akarsu kapalı havza özelliği taşıyan göllere akmaktadır. Bu akarsulardan en büyüğü, Eşeler dağından doğarak Burdur Gölü'ne dökülen Bozçay'dır (Çetin, 2007).

4.1.6. Biyolojik Çeşitlilik

Burdur, biyoçeşitlilik açısından Türkiye'nin önemli bölgelerinden biridir. İl sınırları içerisinde 11 familya ve 16 cinse ait 21 liken türü tespit edilmiştir (Özçelik, 2016). Yeşilova, Tefenni ve Altınyayla ilçelerinde, serpantin kayalarına adapte olmuş birçok endemik bitki türü bulunmaktadır ve bu türlerin bir kısmı Bern Sözleşmesi gibi uluslararası koruma anlaşmaları kapsamında yer almaktadır. Öne çıkan endemik bitkiler arasında *Ebenus pisidica* (Pisidika Keçiboynucu), *Verbascum serpenticola* (Serpantin Sığırkuyruğu), *Gonocytisus dirmilensis* (Dirmil Geven Çalısı) ve *Saponaria halophila*

(Tuzcul Sabunotu) yer almaktadır. Ayrıca, tehlike altında olan *Potentilla nerimaniae* (Neriman'ın Beşparmağı) ve *Fritillaria whittallii* (Whittall Ters Lalesi) gibi nadir türler de Salda Gölü çevresinde yaşamaktadır. Bu ekosistemlerin korunması, Burdur ilinin biyolojik çeşitliliğinin sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahiptir (Kaya ve Aşıkkutlu, 2019).

Bölgede ayrıca 18 familya ve 23 cinse ait 38 makromantar taksonu (tür ve tür altı) belirlenmiştir. Bu mantar türlerinden 19'u yenilebilir ve ekonomik değere sahiptir. Özellikle cıntar (*Lactarius deliciosus*) ve kuzugöbeği (*Morchella spp.*) mantarları, bölgenin en tanınmış ve ekonomik olarak önemli türleri arasında yer almaktadır (Özçelik, 2016).

Burdur'un yaban hayatı da bölgedeki ekolojik çeşitliliğin bir diğer önemli parçasıdır. Tilki (*Vulpes vulpes*), yaban domuzu (*Sus scrofa*), tavşan (*Lepus europaeus*) ve çeşitli kuş türleri gibi memeliler, farklı ekosistemlerde yaşam alanı bulmaktadır. Özellikle Salda Gölü çevresi, göçmen kuşlar için önemli bir konaklama ve beslenme alanıdır. Bölgedeki sulak alanlar ve ormanlık bölgeler, ekosistem hizmetleri sağlayarak biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunmaktadır (Kaya ve Aşıkkutlu, 2019).

4.2. Mahalle Ölçeğinde Park Alanlarının İncelenmesi

İmar planında belirlenen park alanlarının, mevcut park alanı mı yoksa potansiyel park alanı mı olduğu tespit edilmiştir.

Armağan İlci mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.2' de sunulmaktadır. Armağan İlci mahallesinde 12735 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 1,1 m²'dir.

Çizelge 4.2. Armağan İlci mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Akdeniz Evler Parkı	1735	•	
2	Mine Hanım Gündüz Bakım Merkezi	1430	•	
3	Pazar Alanı	5777	•	
4	Şelale Evler Parkı	1097	•	
5	Şelale Evler Yamaç	315	•	
6	Yiğit Bağ-Lalapaşa Ağaçlandırma	6542		•
7	105 Evler Parkı	2399	•	

Atatürk mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.3'de sunulmaktadır. Atatürk mahallesinde 19111 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 5,9 m²'dir.

Çizelge 4.3. Atatürk mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Afet Fikret Şavklı Kreş ve Gündüz Bakım Evi	954		•
2	Atatürk Parkı	7169	•	
3	BİMTAŞ Tesisleri	1909		•
4	Burkent Kafeterya	5488		•
5	Cumhuriyet Yaşam Merkezi	133		•
6	Güreş Alanı	1600		•
7	Merve Evleri	1086	•	
8	Merve Evleri 2	936	•	
9	Nuri Ortaç Sokak Ağaçlık Alan (Burkent Yamaç)	9690		•
10	Özarmağan 1. Kısım	1138	•	
11	Sultandere Hizmet Kampüsü	4898	•	
12	Şehit Astsubay Ömer Halisdemir Parkı	1571	•	
13	Yeni El Sanatları Merkezi	811		•
14	12059. Sokak Parkı	2367	•	

Aydınlıkevler mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.4’de sunulmaktadır. Aydınlıkevler mahallesinde 7770 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 1,7 m²’dir.

Çizelge 4.4. Aydınlıkevler mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Ali Rıza Gönül Duygulu Parkı	1213	•	
2	Aydınlıkevler Parkı 1	2104	•	
3	Aydınlıkevler Parkı 2	4576	•	
4	Gayret Sokak Park	773	•	
5	Mahrukatchılar	9223		•
6	13009 Sokak Park	317	•	

Bağlar mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.5’de sunulmaktadır. Bağlar mahallesinde 27667 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 4,9 m²’dir.

Çizelge 4.5. Bağlar mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Bağlar 9. Sokak Parkı	1547	•	
2	Gülçin İlci Bozkurt Parkı	1380	•	
3	Güzelleştirme Parkı	8887	•	
4	İstasyon Parkı	924	•	
5	Nurhan Çiftçi başı Parkı	12033	•	
6	Türk Hava Kurumu Okulu Yanı	326	•	
7	5 Nolu Sağlık Ocağı Park	765	•	
8	20. Sokak Park (Şht. Çelikbaş Parkı)	591	•	
9	14003. Sokak Parkı	842	•	
10	14075. Sokak Parkı	327	•	

Bahçelievler mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.6’da sunulmaktadır. Bahçelievler mahallesinde 9445 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 1,4 m²’dir.

Çizelge 4.6. Bahçelievler mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Gençlik Parkı (Şht. Polis Selcan Akbaş Parkı)	7454	●	
2	Şeker Meydanı	1991	●	

Bozkurt mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.7’de sunulmaktadır. Bozkurt mahallesinde 2727 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 0,6 m²’dir.

Çizelge 4.7. Bozkurt mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Depremevleri Kahvehane Önü	2970		●
2	Yeni Otogar 1	2004	●	
3	Yeni Otogar 2	723	●	
4	Refüj 1	3316		●
5	Refüj 2	11000		●
6	Refüj 3	10200		●

Burç mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.8’de sunulmaktadır. Burç mahallesinde 7504 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 2,2 m²’dir.

Çizelge 4.8. Burç mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Cumhuriyet Parkı	4197	●	
2	Gazi Parkı	1694	●	
3	Katlı Otopark Parkı	310	●	
4	Özlemeler Parkı	1303	●	

Cemil mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.9’da sunulmaktadır. Cemil mahallesinde 2149 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 1,4 m²’dir

Çizelge 4.9. Cemil mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Ağıl Parkı	821	●	
2	Cemil Parkı (Şht. Polis Orhan Ayan)	1328	●	

Değirmenler mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.10’da sunulmaktadır. Değirmenler mahallesinde 1199 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 0,2 m²’dir.

Çizelge 4.10. Değirmenler mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Değirmenler Parkı	956	●	
2	Susamlık Parkı	243	●	
3	Termik Parkı	4184		●

Emek mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.11’de sunulmaktadır. Emek mahallesinde 14549 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 1,6 m²’dir.

Çizelge 4.11. Emek mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Dostlar Sitesi Parkı	942	●	
2	D.S.İ. Yanı Park	603	●	
3	Esenkent Parkı	1272	●	
4	Koç Sokak Park	435	●	
5	Okul Yanı Park	911	●	
6	Pekdemir Önü	5432	●	
7	Topraksu Parkı	1464	●	
8	Yahya Kemal Beyatlı Caddesi Park	1507	●	
9	22003. Sokak Parkı (Hasan Ürküt)	1207	●	
10	22049. Sokak Parkı	776	●	

Fevzi Çakmak mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.12’de sunulmaktadır. Fevzi Çakmak mahallesinde 19084 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 4,2 m²’dir.

Çizelge 4.12. Fevzi Çakmak mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Acıpayam Sokak Ağaçlandırma (Göl Karakolu Arkası)	29492		●
2	Dostlar Sitesi Parkı	942	●	
3	Özarmağan İkinci Kısım Parkı	1117	●	
4	Sahilevler Parkı (Hakan Alaybeyoğlu Park)	4202	●	
5	77. Sokak Parkı	3754	●	
6	149 Camii Altı Parkı	5823	●	
7	149 Camii Karşı Sokak Parkı	1414	●	
8	149 Evler Parkı	1832	●	

Hızır İlyas mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.13’de sunulmaktadır. Hızır İlyas mahallesinde 4816 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 1,1 m²’dir.

Çizelge 4.13. Hızır İlyas mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	1. Sokak Parkı	1143	•	
2	5. Sokak Parkı	1020	•	
3	10. Sokak Parkı	864	•	
4	35. Sokak Parkı	1249	•	
5	36. Sokak Parkı	540	•	

İnönü mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.14’de sunulmaktadır. İnönü mahallesinde mevcut park alanı yoktur.

Çizelge 4.14. İnönü mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Yeni Hamam Karşısı	59		•

Karasenir mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.15’de sunulmaktadır. Karasenir mahallesinde 4603 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 1 m²’dir.

Çizelge 4.15. Karasenir mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Eski Ortaokul Sokak Parkı	731	•	
2	Karasenir Üçgen Park (Hayat Boyu Öğrenme Parkı)	497	•	
3	Karasenir Parkı (Hayrettin Karaca Parkı)	2504	•	
4	18. Sokak Parkı	871	•	

Kışla mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.16’da sunulmaktadır. Kışla mahallesinde 6203 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 4,7 m²’dir.

Çizelge 4.16. Kışla mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Kışla Düğün Salonu	2474	•	
2	Kışla Mezarlık Alanı	2600		•
3	Kışla Parkı	3729	•	

Konak mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.17’de sunulmaktadır. Konak mahallesinde 3421 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 1,3 m²’dir.

Çizelge 4.17. Konak mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Barış Parkı	1467	●	
2	Müze Parkı	1643	●	
3	Pazar Yeri (Zabıta Karakolu Önü)	311	●	

Kuyu mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.18’de sunulmaktadır. Kuyu mahallesinde tek bir park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 2,1 m²’dir.

Çizelge 4.18. Kuyu mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	İ. Akbulut Sokak Parkı	574	●	

Mehmet Akif Ersoy mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.19’da sunulmaktadır. Mehmet Akif Ersoy mahallesinde 21167 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 11,5 m²’dir.

Çizelge 4.19. Mehmet Akif Ersoy mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Ekrem Kabay Parkı	3901	●	
2	Mevlana Camii Yanı Parkı	1465	●	
3	Nato Parkı	1558	●	
4	Otogar Çıkışı	7316	●	
5	Şehit Fatih Çaybaşı Parkı	2237	●	
6	Yardımsenler İ.O. Yanı Parkı	1259	●	
7	138. Sokak Parkı	2648	●	
8	160 Sokak Ağaçlık Alanı	2940		●
9	Refüj 6	15500		●

Menderes mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.20’de sunulmaktadır. Menderes mahallesinde 12255 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 4 m²’dir.

Çizelge 4.20. Menderes mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Akdere 1 Parkı	1434	●	
2	Akdere 2 Parkı	542	●	
3	Kemal Solmaz Okul Yanı Parkı	2636	●	
4	Menderes Mahallesi Parkı (Şht. Yüzbaşı Muzaffer Arslan Parkı)	2731	●	
5	Menderes Üçgen Parkı	255	●	
6	Muhtarlık Binası Yanı Parkı	761	●	
7	Şht. Jandarma Komando Er Cüneyt Şen Parkı	2156	●	
8	41. Sokak Parkı	534	●	
9	31022. Sokak Parkı	1206	●	

Necati Bey mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.21’de sunulmaktadır. Necati Bey mahallesinde tek bir park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 3,7 m²’dir.

Çizelge 4.21. Necati Bey mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Necati Bey Parkı	893	●	

Özgür mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.22’de sunulmaktadır. Özgür mahallesinde 5529 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 2,9 m²’dir.

Çizelge 4.22. Özgür mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Özlemeler 8. Kısım Parkı (Şht.Onbaşı Ali Yılmaz Parkı)	684	●	
2	Salih Urhan Parkı (Engelsiz Cafe)	479	●	
3	Tabak Sokak Parkı (Şenbirlik Önü)	149	●	
4	Türbe	4010	●	
5	Üçgen Parkı	207	●	

Pazar mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.23’de sunulmaktadır. Pazar mahallesinde tek bir park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 0.5 m²’dir.

Çizelge 4.23. Pazar mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Veis Sokak Parkı	188	●	

Şekerevler mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.24’de sunulmaktadır. Şekerevler mahallesinde 3226 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 3,4 m²’dir.

Çizelge 4.24. Şekerevler mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	İşçievler Parkı	487	●	
2	Mustafa Balbay Parkı	1326	●	
3	Mustafa Balbay Parkı 2	1413	●	

Şirinevler mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.25’de sunulmaktadır. Şirinevler mahallesinde 12567 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 2,3 m²’dir.

Çizelge 4.25. Şirinevler mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Mezarlık	123174		●
2	Nato Üst Geçit Altı Parkı (Uzm. Onbaşı Hikmet Zengin)	1324	●	
3	Suna Uzal Okulu Yanı Parkı	584	●	
4	Şehit Ümit Sokak Alanı	3618		●
5	Şirinevler Parkı 1	3178	●	
6	Şirinevler Parkı 2	2031	●	
7	33. Sokak Parkı	1538	●	
8	39. Sokak Parkı	2700	●	
9	39. Sokak Alanı	4615		●
10	40/11 Sokak Kesişimi Parkı	1212	●	

Tepe mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.26’da sunulmaktadır. Tepe mahallesinde 8034 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 16,2 m²’dir.

Çizelge 4.26. Tepe mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Derviş Mehmet Paşa Kütüphanesi	1078	●	
2	Yeşil Tepe Parkı	6956	●	

Yeni mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.27’de sunulmaktadır. Yeni mahallesinde 7476 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 1,5 m²’dir.

Çizelge 4.27. Yeni mahallesi parkları

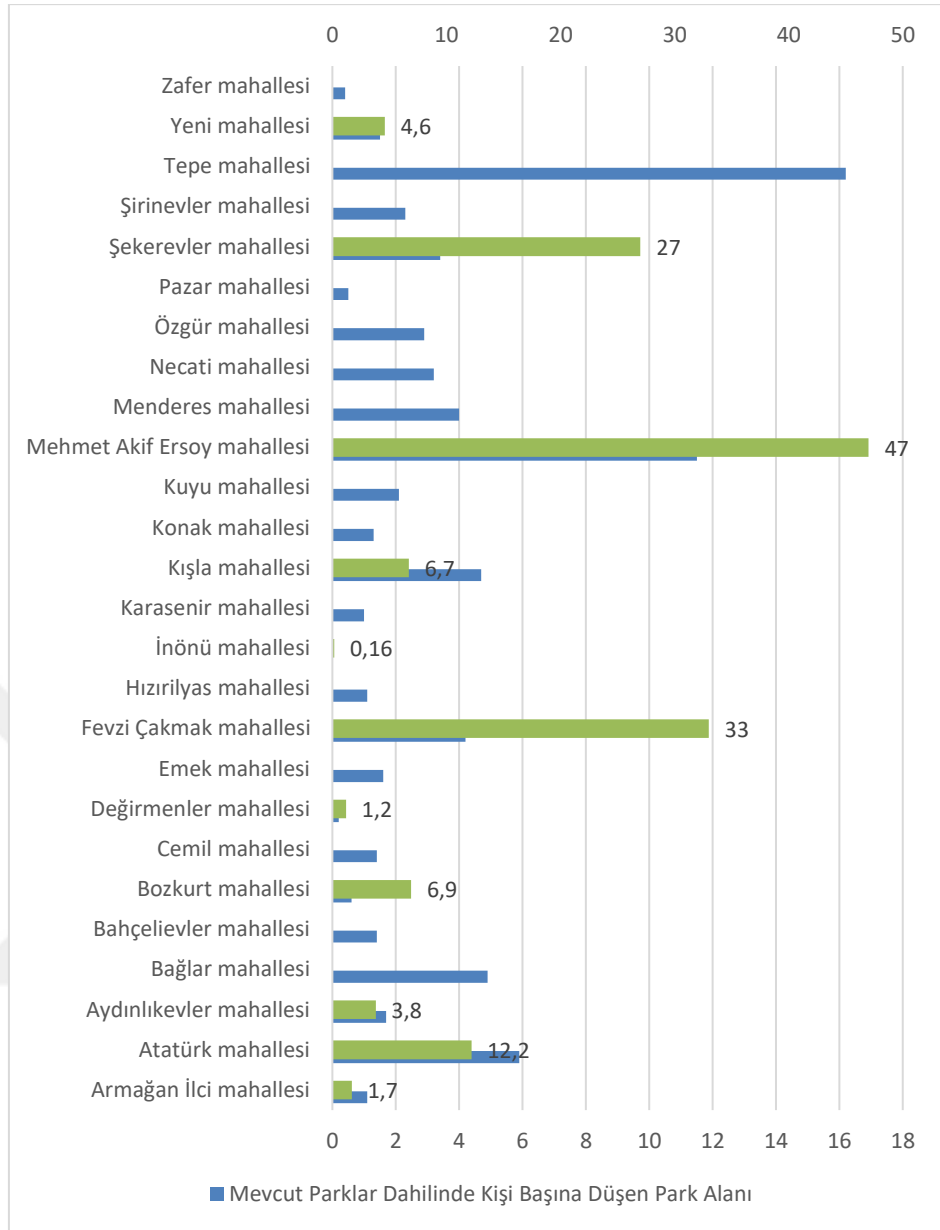
Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Çatalpınar Çeşme Civarı	3151	•	
2	Demokrasi Parkı	3925	•	
3	Hastane Önü	400	•	
4	Refüj 1	3095		•
5	Refüj 4	6358		•
6	Refüj 5	6066		•

Zafer mahallesindeki park alanlarının yüzölçümü ile mevcut ve potansiyel durumları, Çizelge 4.28’de sunulmaktadır. Zafer mahallesinde 612 m² park alanı mevcuttur. Kişi başına düşen park alanı 0,4 m²’dir.

Çizelge 4.28. Zafer mahallesi parkları

Park No	Park İsmi	Park Alanı (m ²)	Mevcut Park Alanı	Potansiyel Park Alanı
1	Zafer Parkı 1	471	•	
2	Zafer Parkı 2 (Asmalı Sokak Parkı)	141	•	

Merkez ilçeye bağlı Akın, Çeşmedamı, Dere, Recep, Sakarya, Sinan, Üçdibek ve Yenice mahallelerinde mevcut veya potansiyel park alanının bulunmadığı tespit edilmiştir. İnönü Mahallesi’nde ise mevcut park alanına rastlanmamakla birlikte potansiyel park alanı tespit edilmiştir. Bu kapsamda, belirtilen mahallelerde kişi başına düşen park alanı bulunmamaktadır. Mevcut park alanına sahip mahalleler kıyaslandığında, kişi başına düşen 16,2 m² ile en fazla park alanına sahip mahalle Tepe Mahallesi olurken, 0,2 m² ile en az park alanına sahip mahalle Değirmenler Mahallesi olarak tespit edilmiştir. Bağlar, Bahçelievler, Burç, Cemil, Emek, Hızır İlyas, Karasenir, Kışla, Konak, Kuyu, Menderes, Necati, Özgür, Pazar, Şekerevler, Tepe, Yeni ve Zafer mahallelerinde yapılan incelemeler sonucunda, mevcut yoğun kentleşme, yapılaşma ve imar planları nedeniyle potansiyel park alanı oluşturulabilecek uygun boş arazilere rastlanmamıştır. Bu mahallelerde yeşil alan ihtiyacını karşılamak amacıyla farklı çözümlerin değerlendirilmesi gerekmektedir. Potansiyel park alanlarının mevcut parklarla birleştirilmesi durumunda, mahalleler bazında kişi başına düşen park alanı miktarı (m²) yeniden hesaplanmış olup, bu veriler Şekil 4.1’de ayrıntılı olarak verilmiştir.

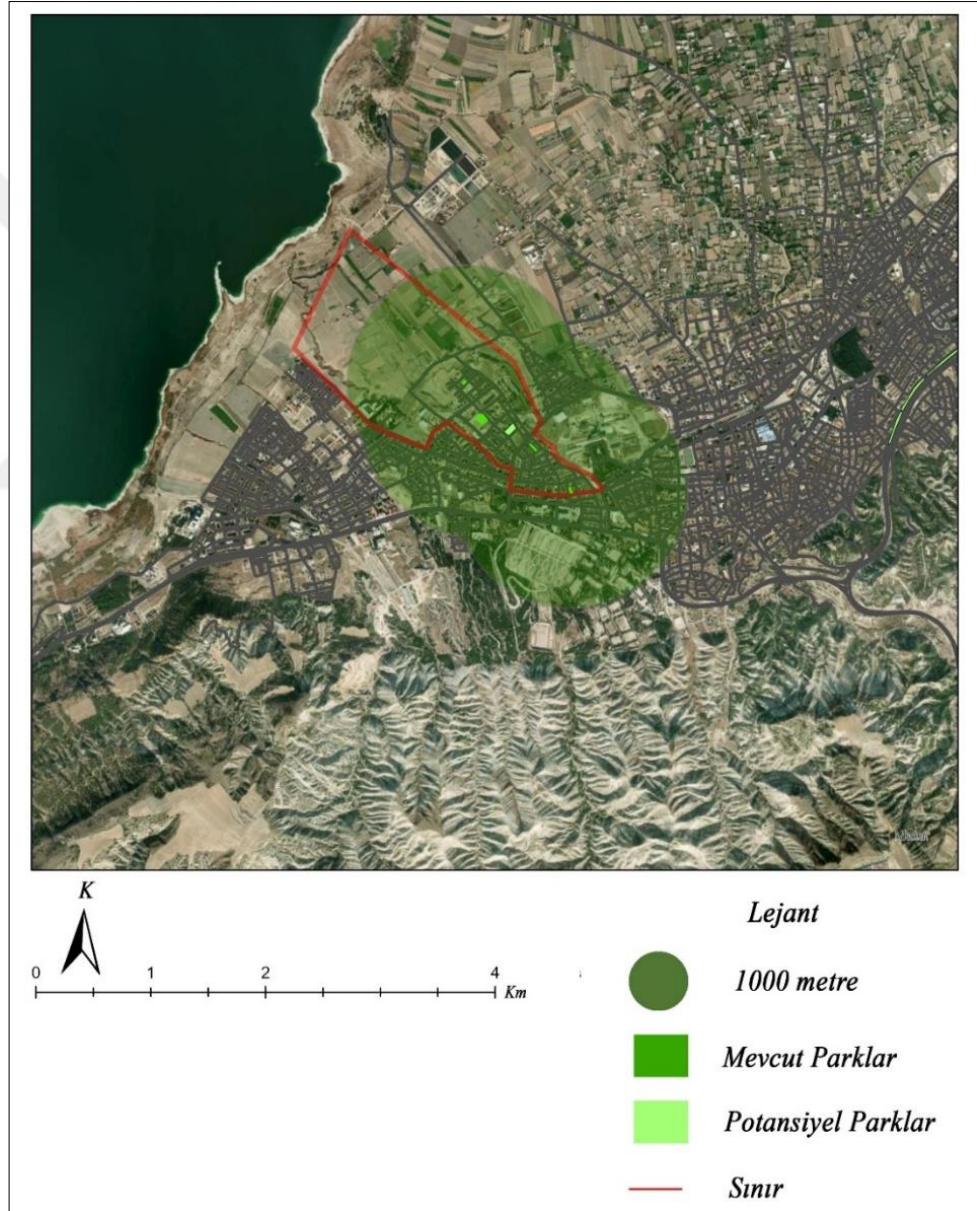
Şekil 4.1. Burdur ili Merkez ilçe mahallelerin mevcut ve potansiyel parklar, kişi başına düşen park alanı

4.3. Mahalle Ölçeğinde Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

Park alanlarının dağılımı ve etkili hizmet yarıçapları mahalle ölçeğinde harita üzerinde incelenmiştir. Mahalle bazında mevcut ya da potansiyel park alanı fark etmeksizin tek bir park alanına sahip mahalleler belirtilmemiştir (İnönü mahallesi, Kuyu mahallesi, Necati Bey mahallesi, Pazar mahallesi), iki veya daha fazla park alanına sahip mahalleler, mahalle ölçeğinde hizmet yarıçapı incelenmesi yapılmıştır. Mahalle ve komşuluk birimi niteliği taşıyan park alanlarında, 100-1000 m² park alanları için 500m, 1000-10000 m² park alanları için 1000 m tamponlar oluşturulmuştur.

4.3.1. Armağan İlci Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

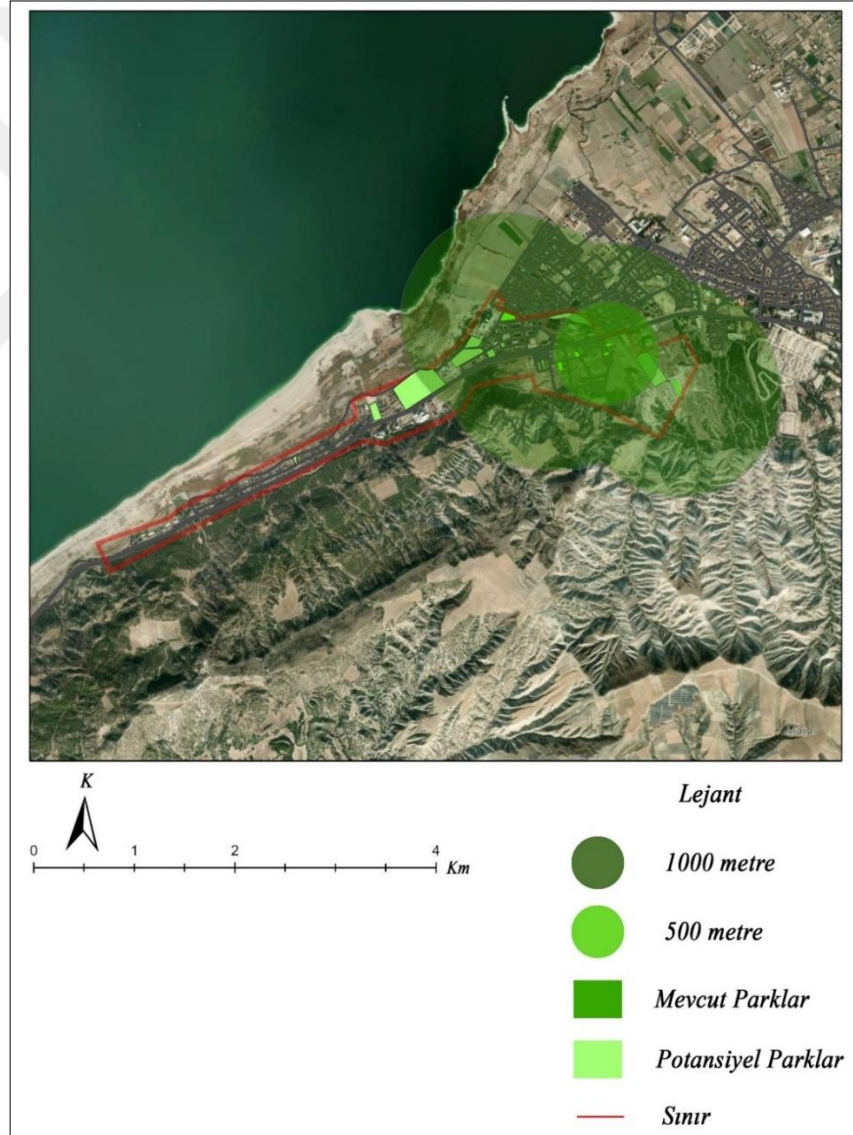
Armağan İlci mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin güneydoğusunda, yerleşim yoğunluğunun yüksek olduğu bölgede yer almaktadır. Mahallede, 1000 m²'den büyük park alanlarının bulunduğu ve potansiyel park alanlarının, mevcut park alanlarının 1000m'lik hizmet yarıçapı içerisinde konumlandığı görülmektedir. Mevcut park alanları, mahalle genelinde birbirine yakın mesafede bulunarak erişilebilirliği artırmaktadır. Armağan İlci mahallesindeki mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.2'de sunulmuştur.

Şekil 4.2. Armağan İlci mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.2. Atatürk Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

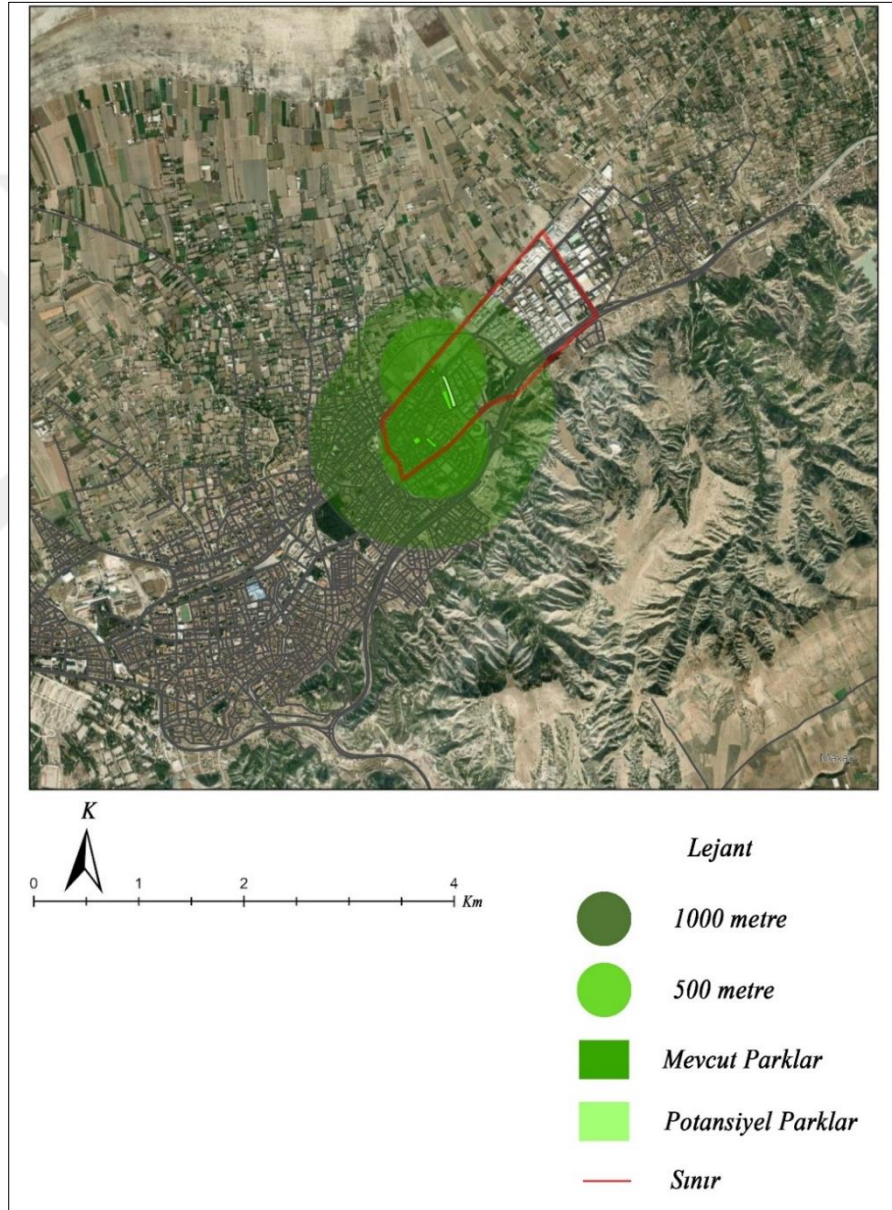
Atatürk mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin kuzey ve doğu kesimlerinde, yerleşim yoğunluğunun yüksek olduğu bölgelerde konumlanmıştır. Göl kıyısında ise potansiyel park alanlarının yoğunlaştığı görülmektedir. Mevcut park alanlarının büyük bir kısmı mahalle içinde birbirine yakın konumlanmakta ve hizmet yarıçapı içerisinde yer almaktadır. Ancak, potansiyel park alanlarının bir kısmı mevcut parkların 1000 m'lik ve 500 m'lik hizmet yarıçapı içerisinde kalırken, bazı potansiyel alanlar bu etki alanının dışında konumlanmaktadır. Atatürk mahallesindeki mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.3'de sunulmuştur.

Şekil 4.3. Atatürk mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.3. Aydınlikevler Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

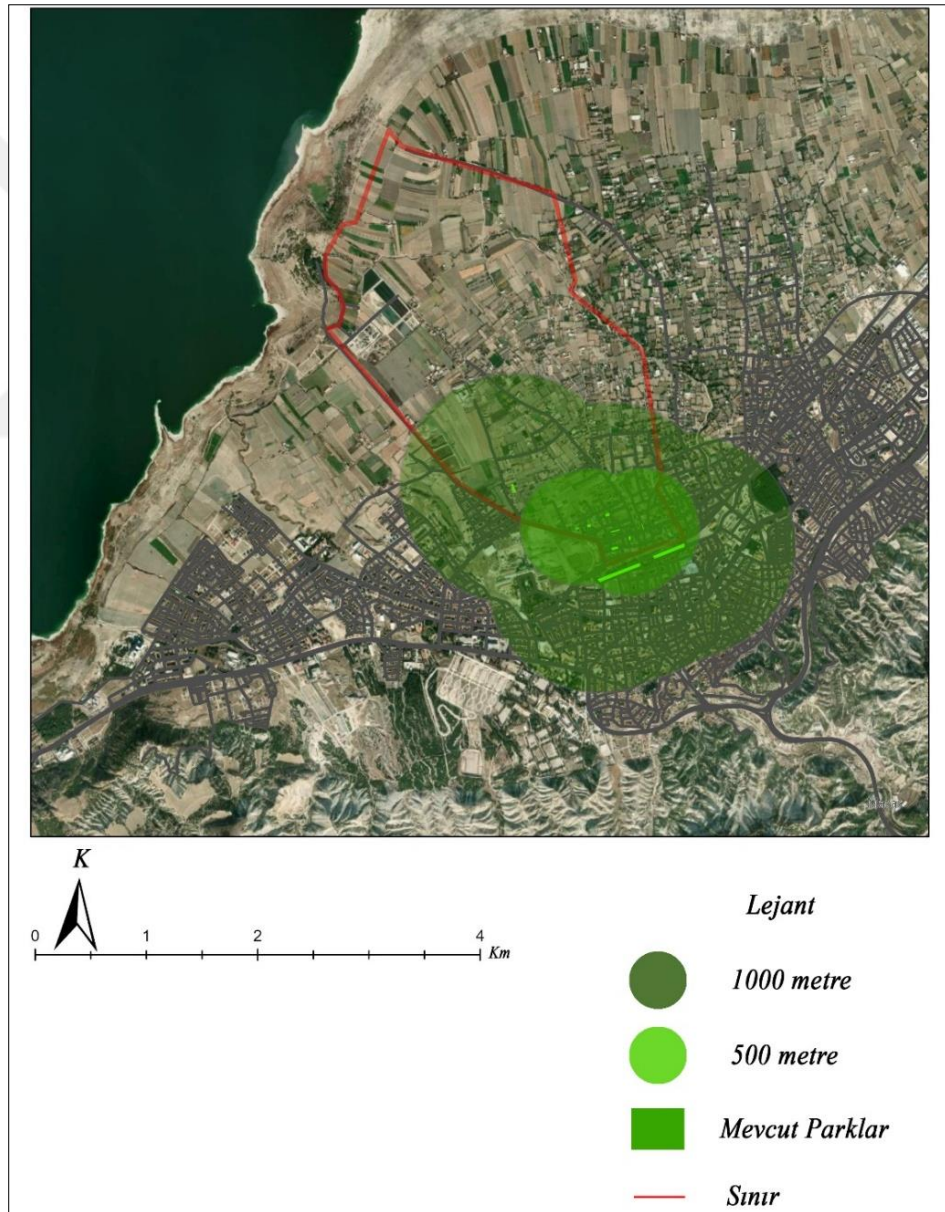
Aydınlikevler mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin güneybatısında, kent merkezine yakın bölgelerde konumlanmıştır. Mahalledeki mevcut park alanları ile potansiyel park alanları birbirine yakın mesafede yer almakta ve bütünleşik bir erişim ağı oluşturmaktadır. Potansiyel park alanlarının tamamı, mevcut parkların 500 m hizmet yarıçapı içerisinde konumlanmıştır. Aydınlikevler mahallesindeki mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.4’de sunulmuştur.

Şekil 4.4. Aydınlikevler mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.4. Bağlar Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

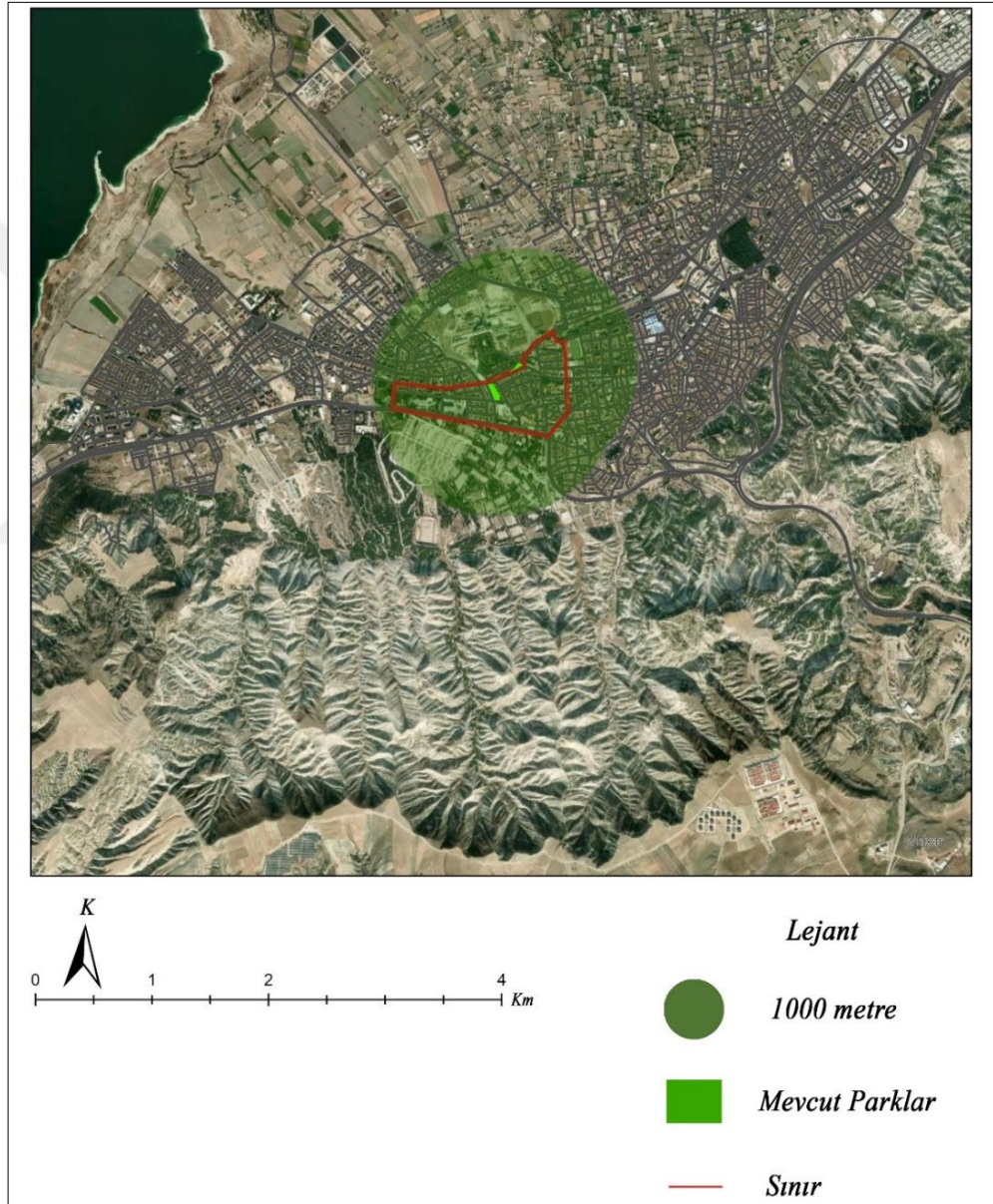
Bağlar mahallesiindeki mevcut park alanları, mahallenin güney kesimlerinde, yerleşim yoğunluğunun yüksek olduğu bölgelerde yer almaktadır. Mahallede potansiyel park alanı bulunmamakta olup mevcut park alanlarının bir kısmı 500 m'lik hizmet yarıçapı içerisinde kalmaktadır. Ancak, mahalledeki bir park alanı ise 1000 m'lik hizmet yarıçapı etkisinde yer almaktadır. Bu bağlamda, yalnızca mevcut park alanlarına sahip olan Bağlar mahallesinin, komşu mahallelerle olan ilişkisi değerlendirilmelidir. Bağlar mahallesiindeki mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.5'de sunulmuştur.

Şekil 4.5. Bağlar mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.5. Bahçelievler Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

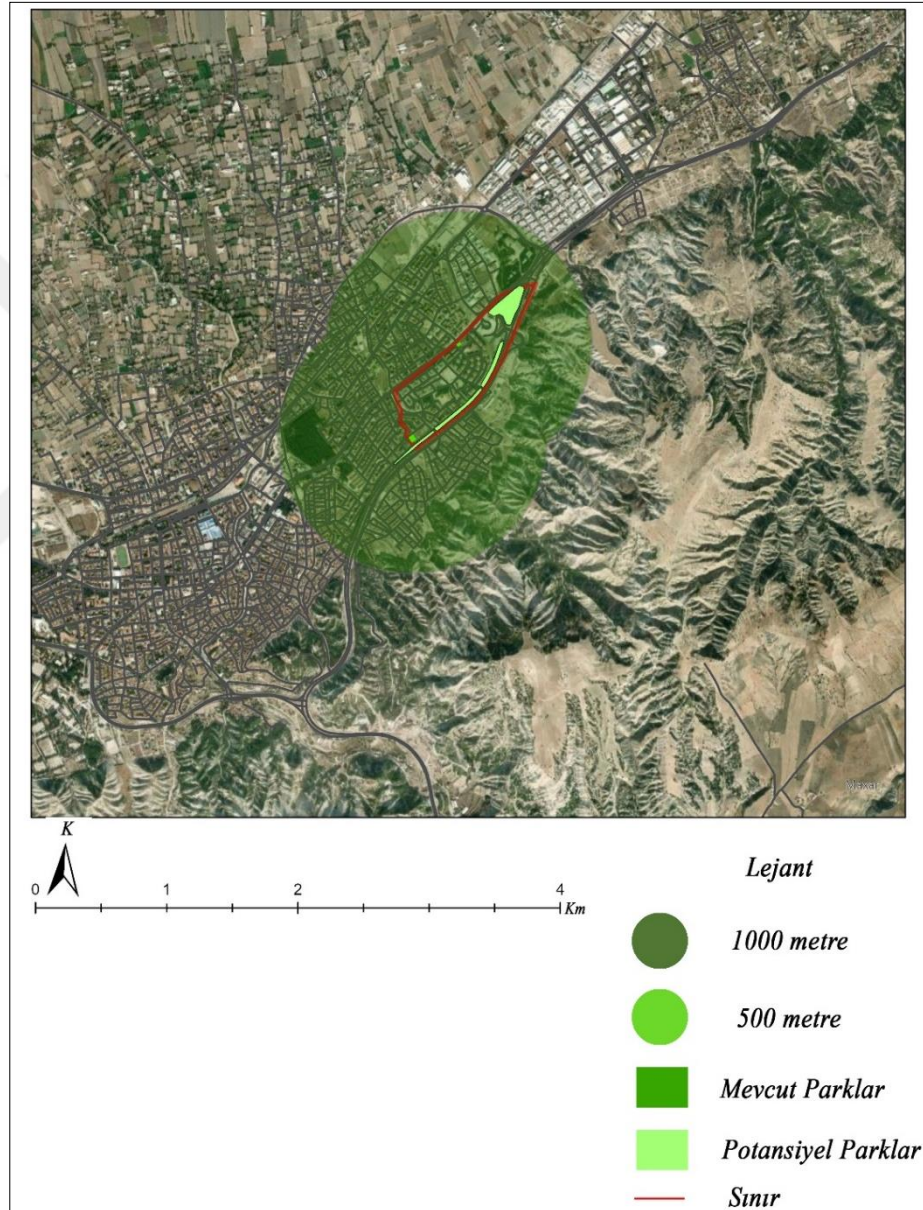
Bahçelievler mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin kuzey kesimlerinde yer almaktadır. Mahallede potansiyel park alanı bulunmamakta olup mevcut park alanları 1000 m’lik hizmet yarıçapı etkisinde yer almaktadır. Bu bağlamda, yalnızca mevcut park alanlarına sahip olan Bahçelievler mahallesinin, komşu mahallelerle olan ilişkisi değerlendirilmelidir. Bahçelievler mahallesindeki mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.6’da sunulmuştur.

Şekil 4.6. Bahçelievler mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.6. Bozkurt Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

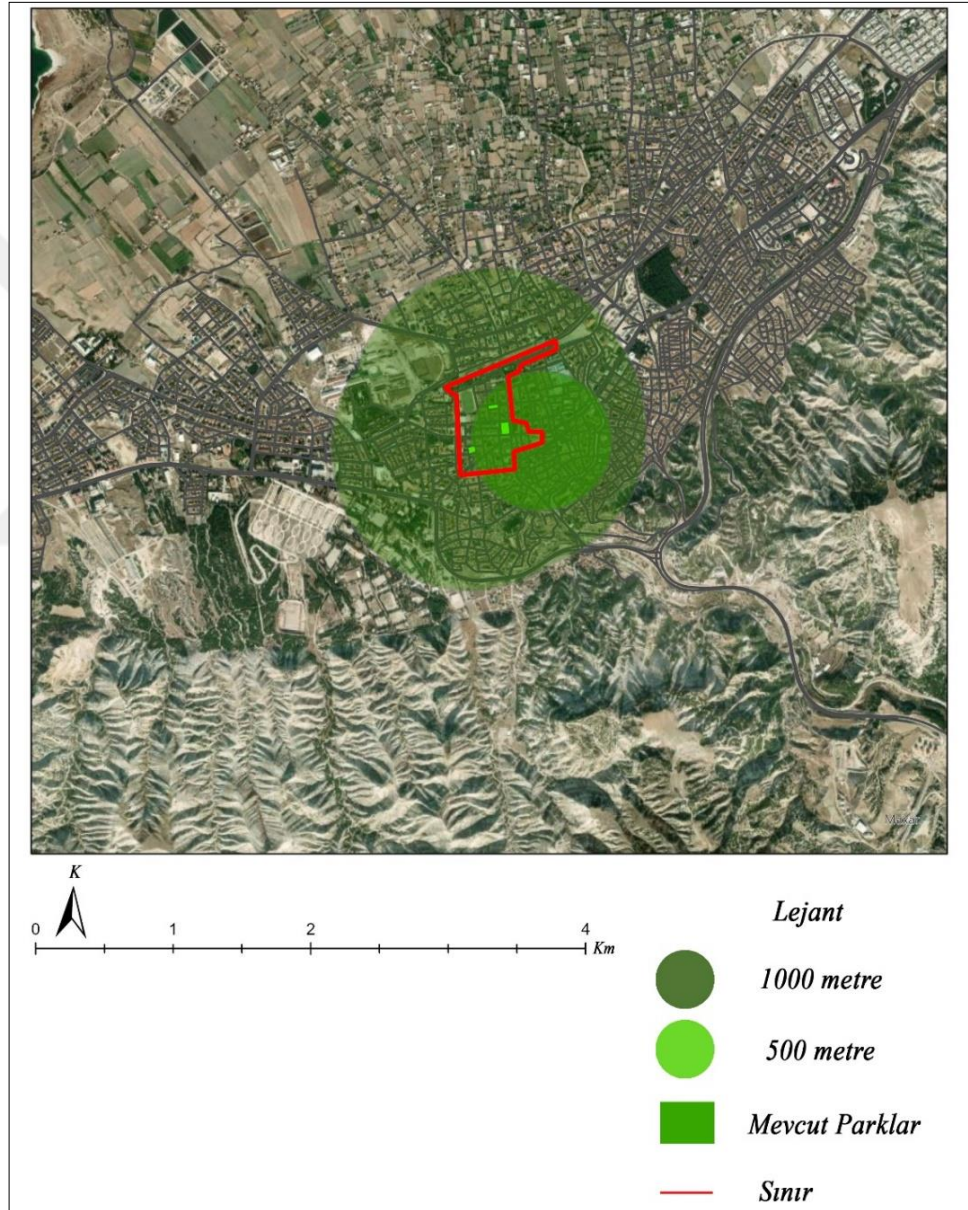
Bozkurt mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin farklı kesimlerinde dağınık şekilde konumlanmıştır. Mevcut park alanları, potansiyel park alanı olarak değerlendirilebilecek refüjler ve ağaçlandırılmış alanlarla ilişki içerisinde. Mahallede, mevcut park alanlarının 500 m'lik ve 1000 m'lik hizmet yarıçapı içerisinde potansiyel park alanları yer almaktadır. Bozkurt mahallesindeki mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.7'de sunulmuştur.

Şekil 4.7. Bozkurt mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.7. Burç Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

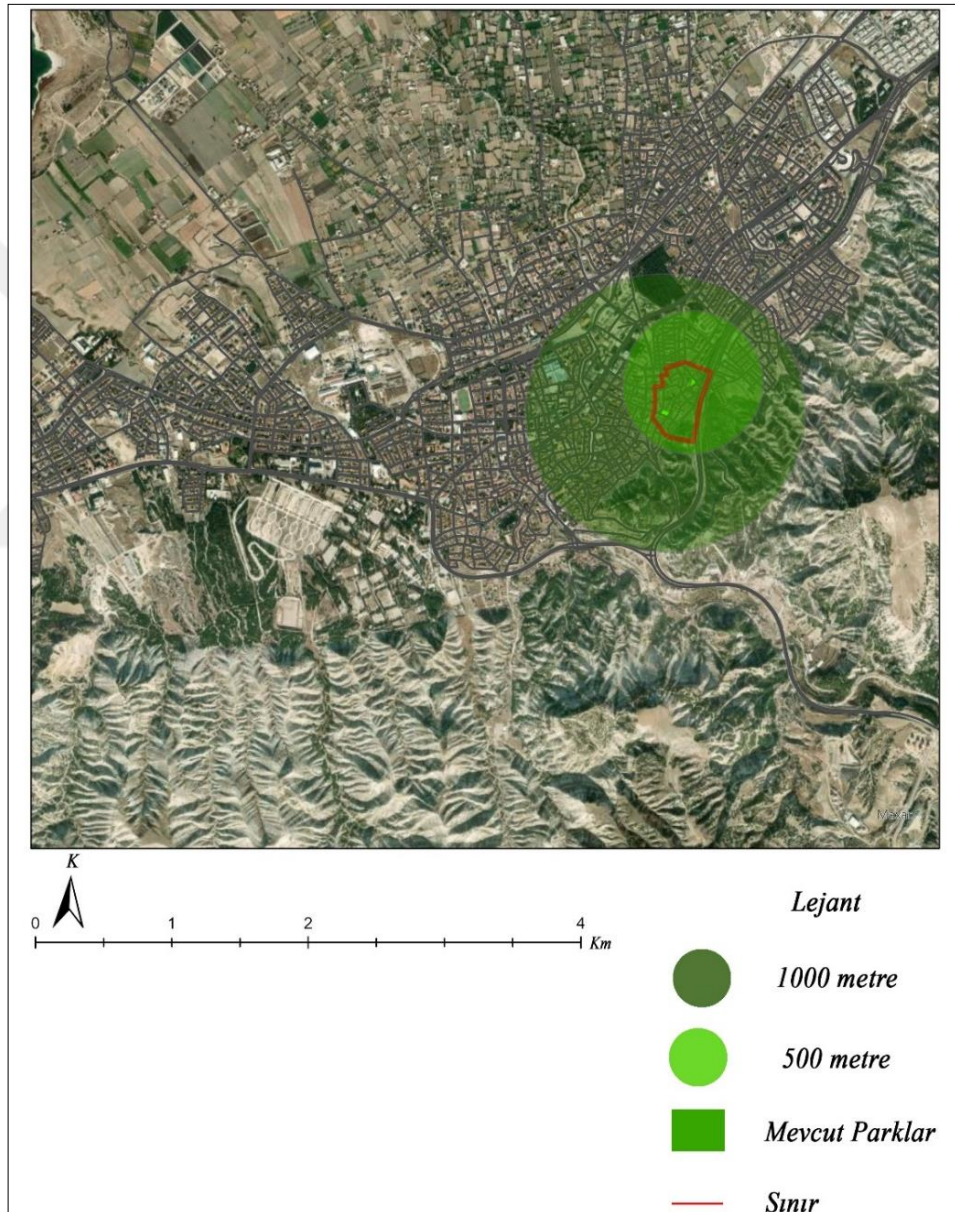
Burç mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin farklı kesimlerinde dağınık şekilde konumlanmıştır. Mahallede potansiyel park alanı bulunmamakta olup mevcut park alanları 1000 ve 500 m’lik hizmet yarıçapı etkisinde yer almaktadır. Bu bağlamda, yalnızca mevcut park alanlarına sahip olan Burç mahallesinin, komşu mahallelerle olan ilişkisi değerlendirilmelidir. Burç mahallesindeki mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, şekil 4.8’de sunulmuştur.

şekil 4.8. Burç mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.8. Cemil Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

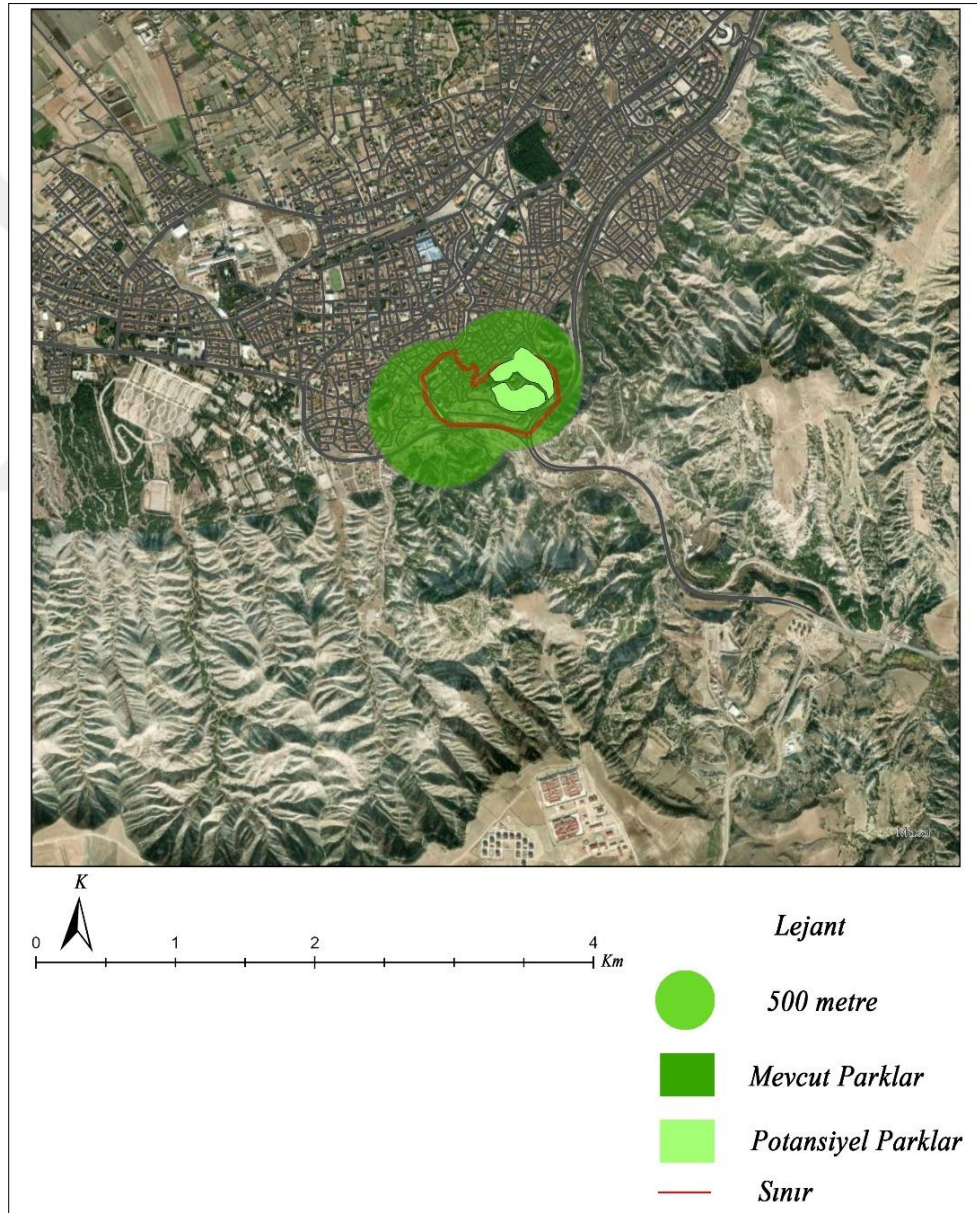
Cemil mahallesindeki mevcut park alanları, mahallede farklı konumlarda dağınık olarak yer almaktadır. Mahallede potansiyel park alanı bulunmamakta olup mevcut park alanları 500 m'lik hizmet yarıçapı etkisinde yer almaktadır. Bu bağlamda, yalnızca mevcut park alanlarına sahip olan Cemil mahallesinin, komşu mahallelerle olan ilişkisi değerlendirilmelidir. Cemil mahallesindeki mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.9'da sunulmuştur.

Şekil 4.9. Cemil mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.9. Değirmenler Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

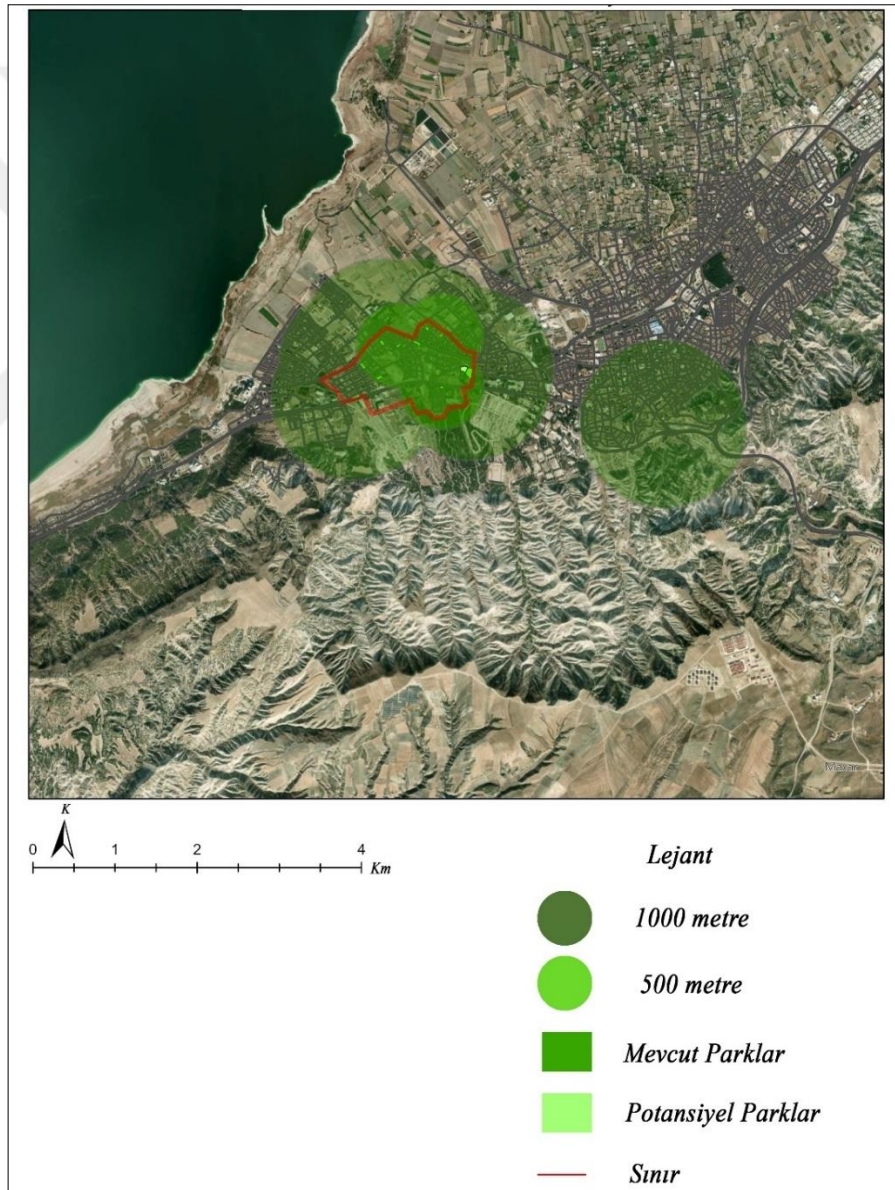
Değirmenler mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin farklı kesimlerinde dağınık şekilde konumlanmıştır. Mevcut park alanları, potansiyel park alanı olarak değerlendirilebilecek refüjler ve ağaçlandırılmış alanlarla ilişki içerisinde. Mahallede, mevcut park alanlarının 1000 m'lik hizmet yarıçapı içerisinde potansiyel park alanları yer almaktadır. Değirmenler mahallesindeki mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.10'da sunulmuştur.

Şekil 4.10. Değirmenler mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.10. Emek Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

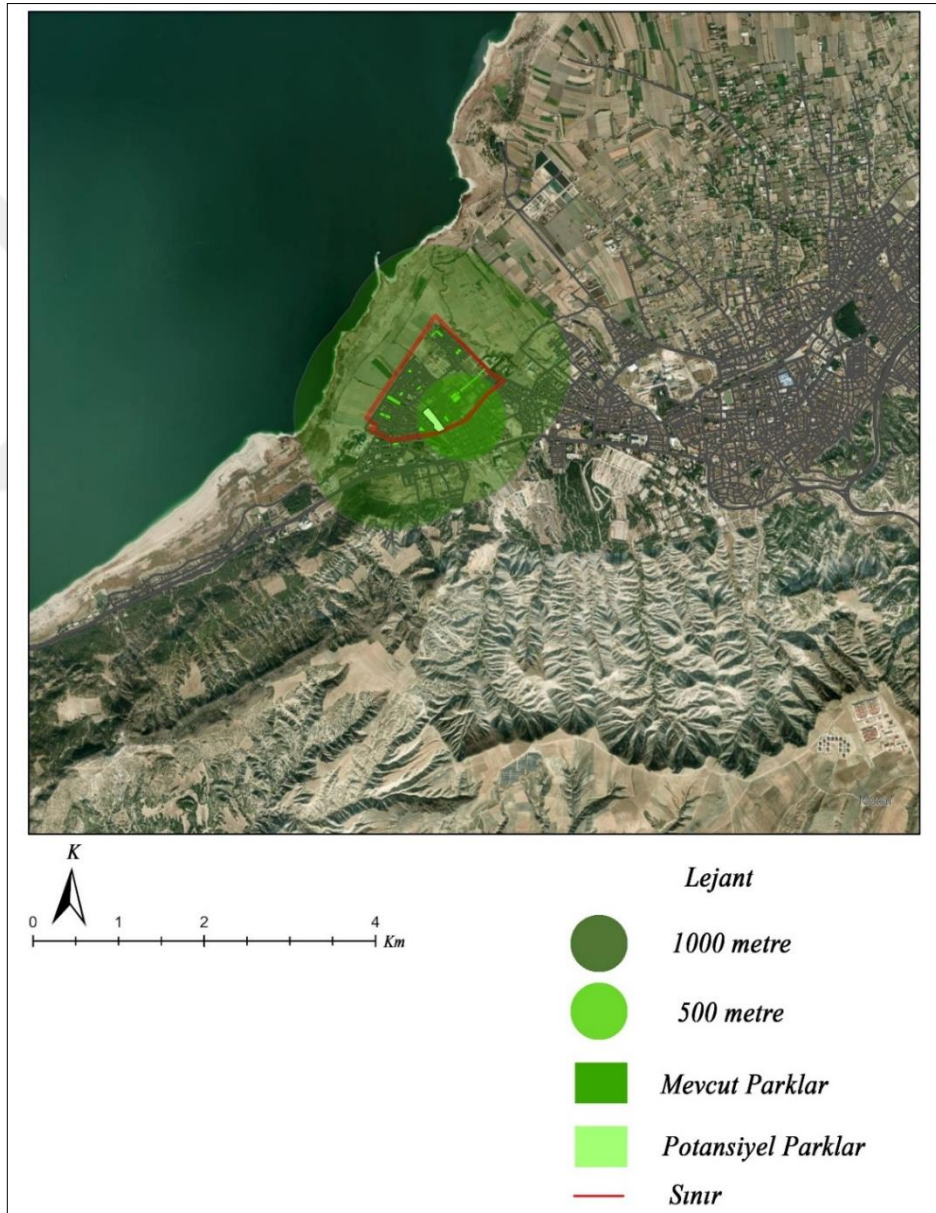
Emek mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin farklı kesimlerinde dağınık bir şekilde, yerleşim yoğunluğunun yüksek olduğu bölgelerde konumlanmıştır. Mahalledeki mevcut park alanları ile potansiyel park alanları birbirine yakın mesafede bulunmakta ve hizmet yarıçapı içerisinde yer almaktadır. Ancak potansiyel park alanlarının, mevcut parkların 1000 m’lik hizmet yarıçapı içerisinde kaldığı, fakat 500 m’lik etki alanının dışında konumlandığı tespit edilmiştir. Emek mahallesindeki mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.11’de sunulmuştur.

Şekil 4.11. Emek mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.11. Fevzi Çakmak Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

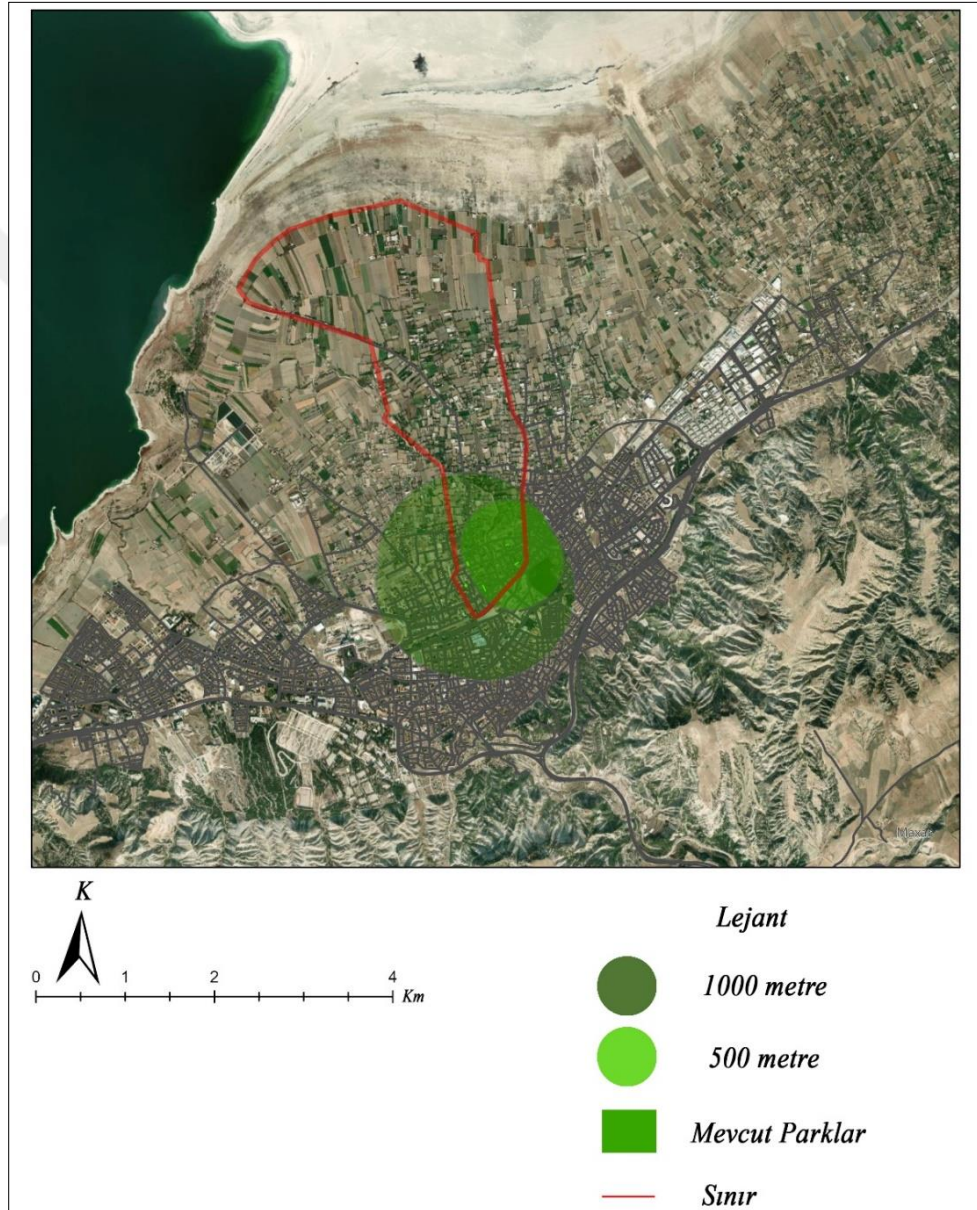
Fevzi Çakmak mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin farklı kesimlerinde dağınık bir şekilde, yerleşim yoğunluğunun yüksek olduğu bölgelerde konumlanmıştır. Potansiyel park alanı, mahalle sınırında mevcut parkların 500 m'lik hizmet yarıçapı içerisinde konumlanmaktadır. Fevzi Çakmak mahallesindeki mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.12'de sunulmuştur.

Şekil 4.12. Fevzi Çakmak mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.12. Hızır İlyas Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

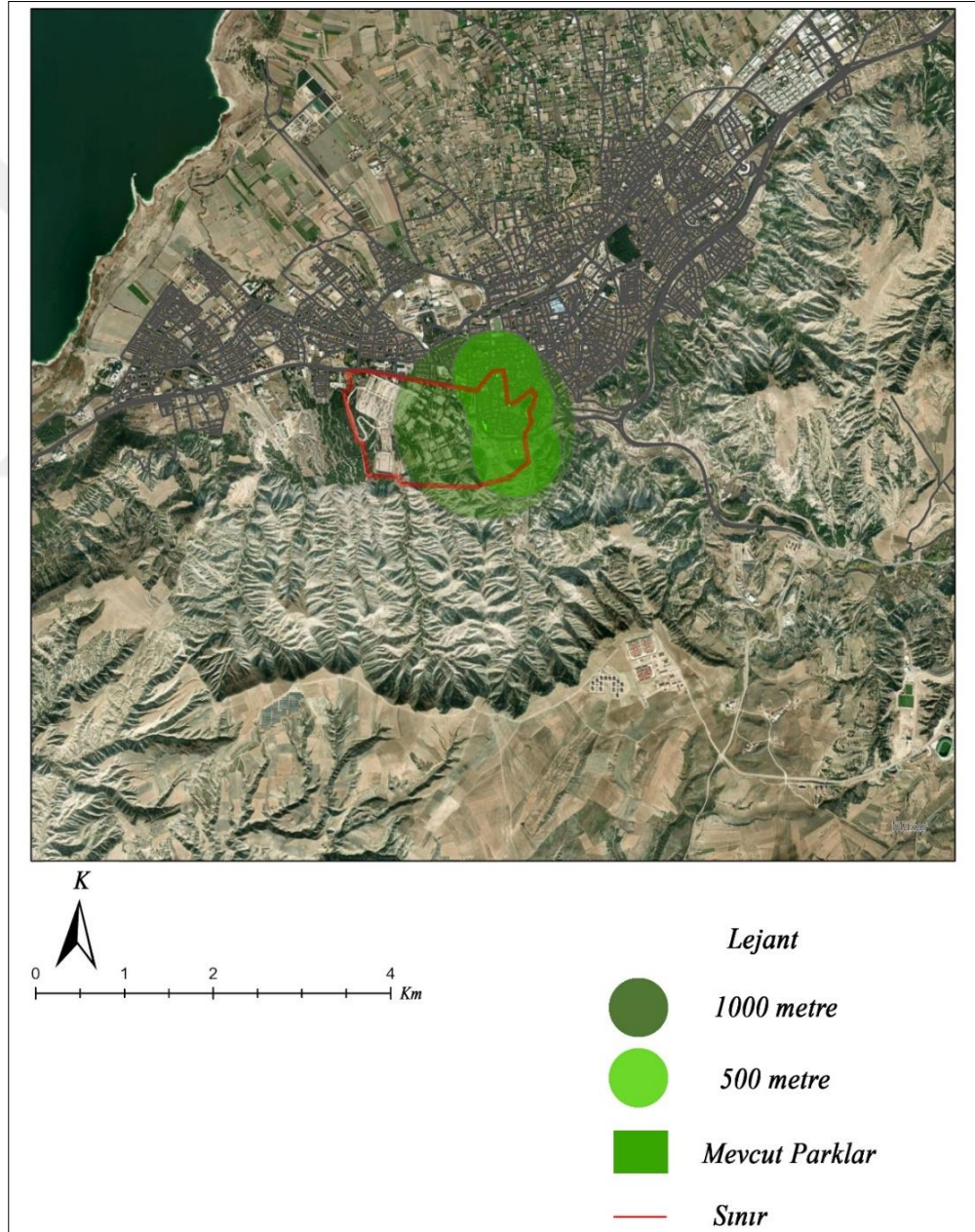
Hızır İlyas mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin güney kesimlerinde, yerleşim yoğunluğunun yüksek olduğu bölgelerde konumlanmıştır. Mahallede potansiyel park alanı bulunmamakta olup mevcut park alanları 1000 ve 500 m’lik hizmet yarıçapı etkisinde yer almaktadır. Bu bağlamda, yalnızca mevcut park alanlarına sahip olan Hızır İlyas mahallesinin, komşu mahallelerle olan ilişkisi değerlendirilmelidir. Hızır İlyas mahallesindeki mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.13’de sunulmuştur.

Şekil 4.13. Hızır İlyas mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.13. Karasenir Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

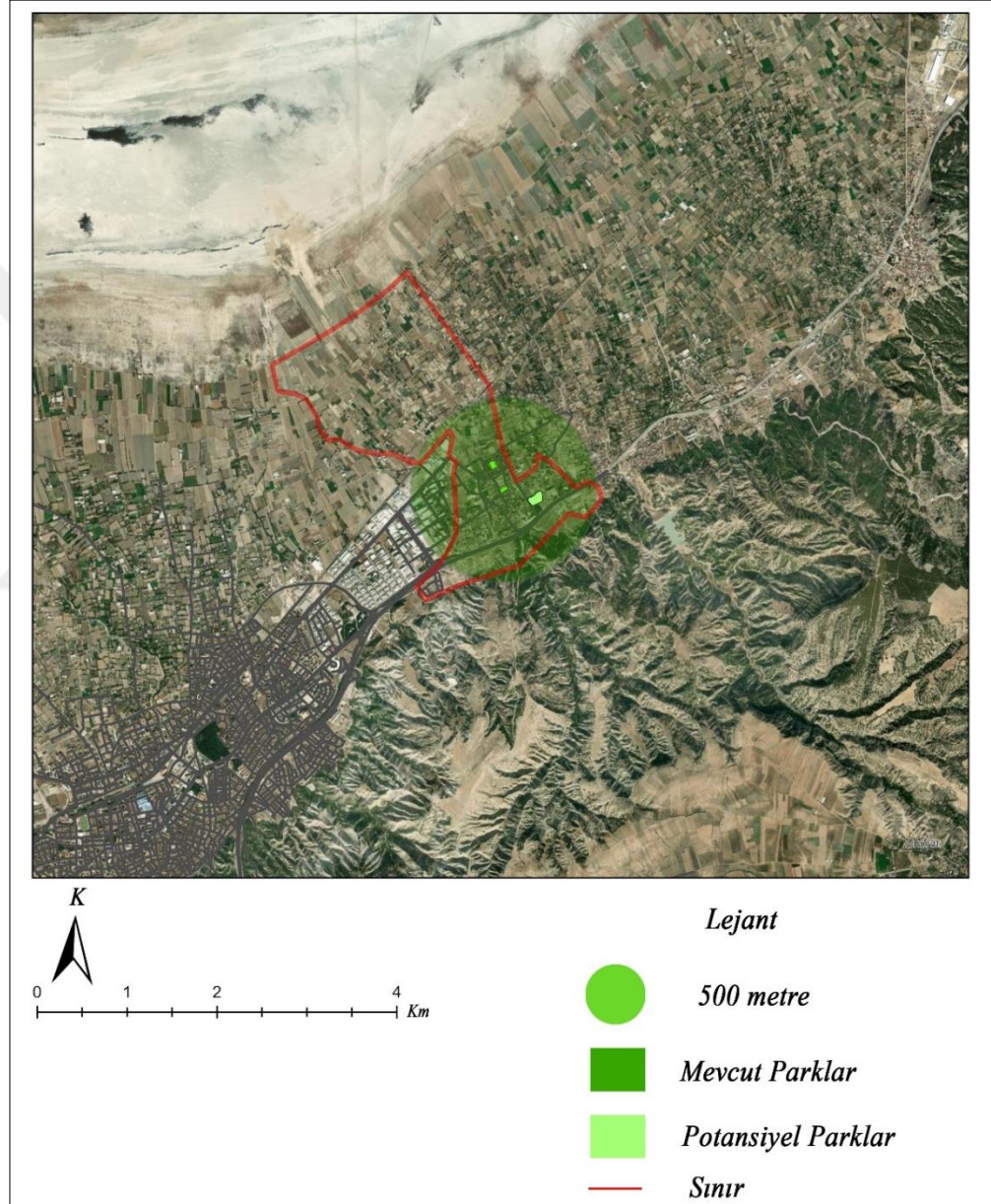
Karasenir mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin doğu kesimlerinde, yerleşim yoğunluğunun yüksek olduğu bölgelerde konumlanmıştır. Mahallede potansiyel park alanı bulunmamakta olup mevcut park alanları 500 m’lik hizmet yarıçapı etkisinde yer almaktadır. Bu bağlamda, yalnızca mevcut park alanlarına sahip olan Karasenir mahallesinin, komşu mahallelerle olan ilişkisi değerlendirilmelidir. Karasenir mahallesindeki mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.14’de sunulmuştur.

Şekil 4.14. Karasenir mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.14. Kışla Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

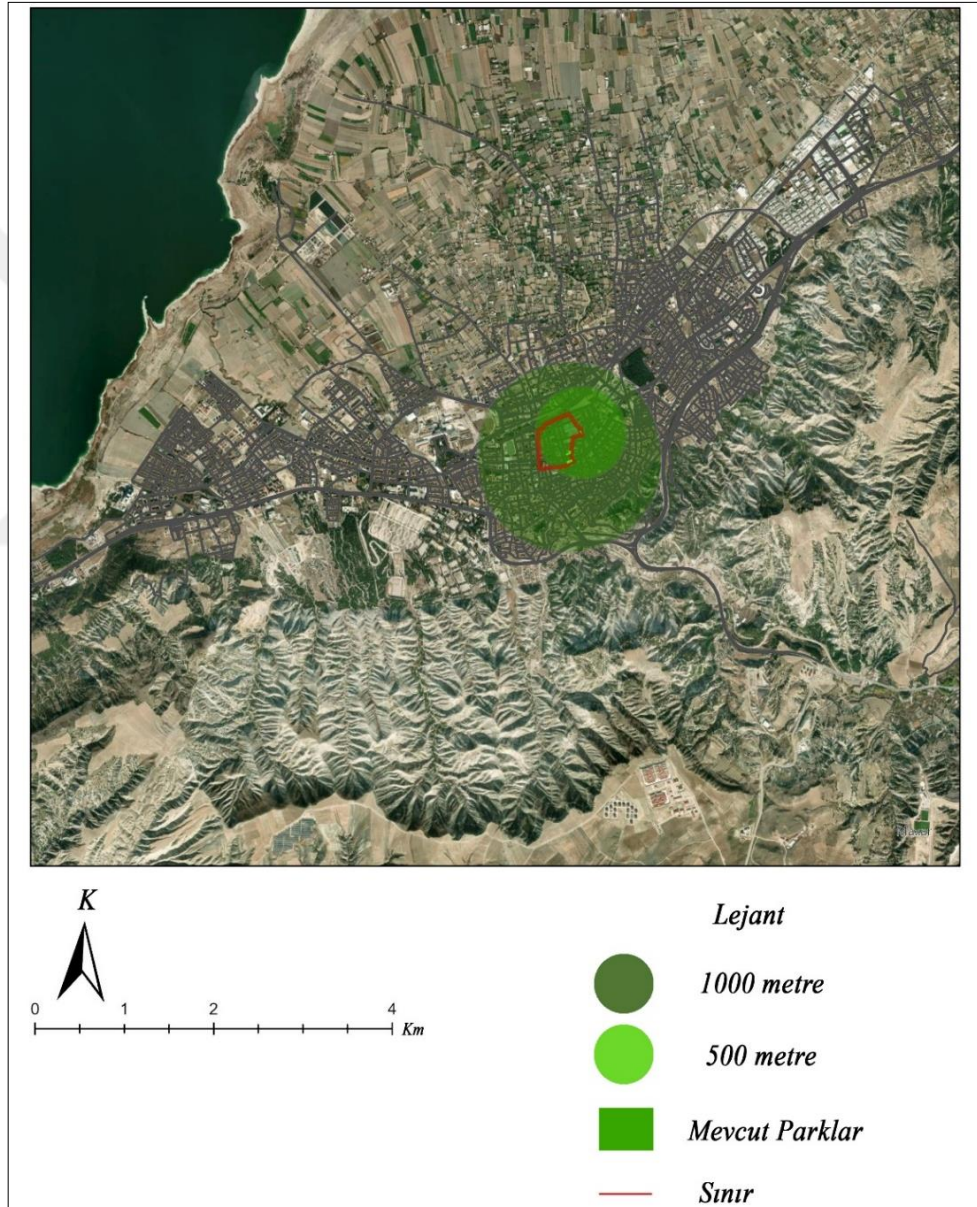
Kışla mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin güney kesimlerinde, yerleşim yoğunluğunun yüksek olduğu bölgelerde konumlanmıştır. Mahallede potansiyel park alanı mevcut park alanlarının 500 m'lik hizmet yarıçapı etkisinde yer almaktadır. Kışla mahallesindeki mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.15'de sunulmuştur.

Şekil 4.15. Kışla mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.15. Konak Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

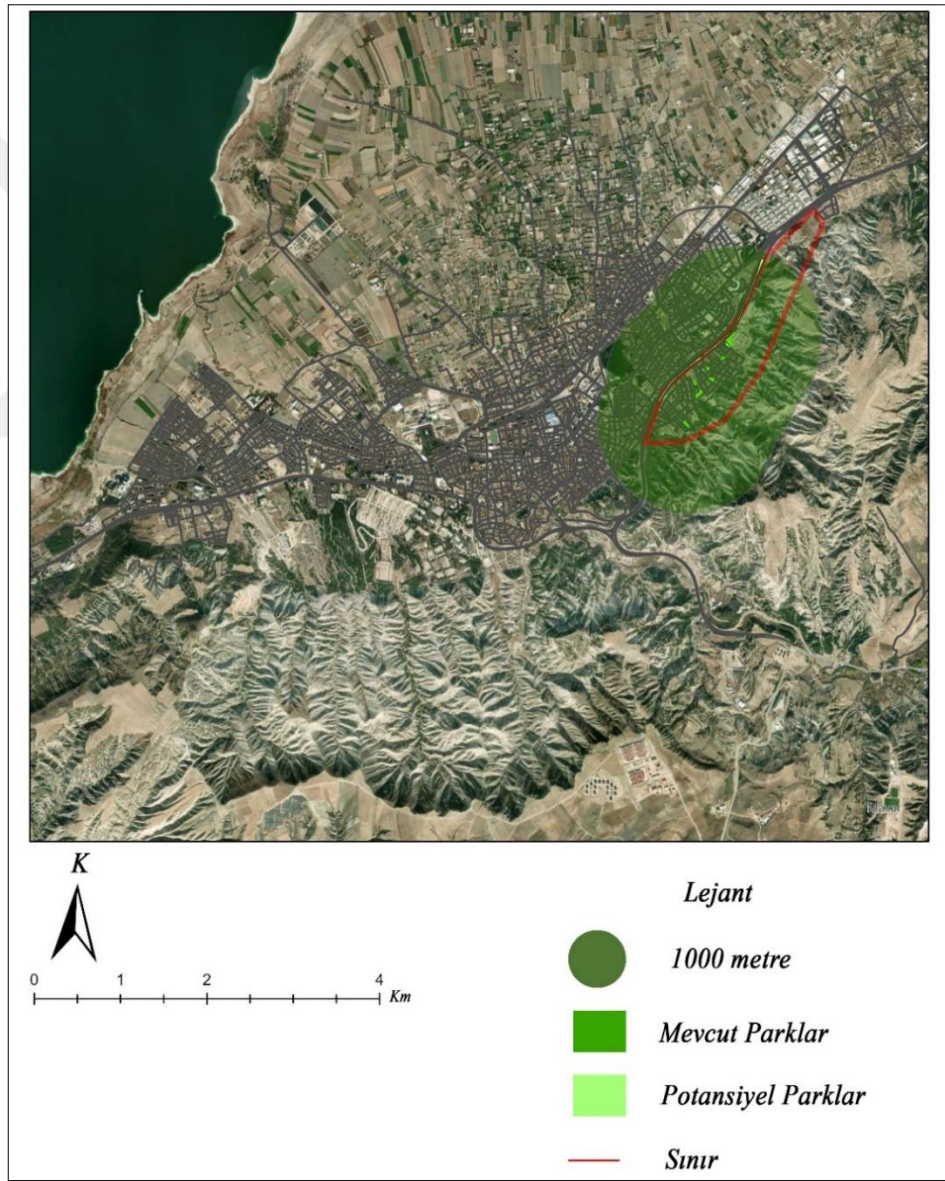
Konak mahallesindeki mevcut park alanları, mahalle sınırında güney kesimlerinde konumlanmıştır. Mahallede potansiyel park alanı bulunmamakta olup mevcut park alanları 500 m'lik hizmet yarıçapı etkisinde yer almaktadır. Bu bağlamda, yalnızca mevcut park alanlarına sahip olan Konak mahallesinin, komşu mahallelerle olan ilişkisi değerlendirilmelidir. Konak mahallesindeki mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.16'da sunulmuştur.

Şekil 4.16. Konak mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.16. Mehmet Akif Ersoy Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

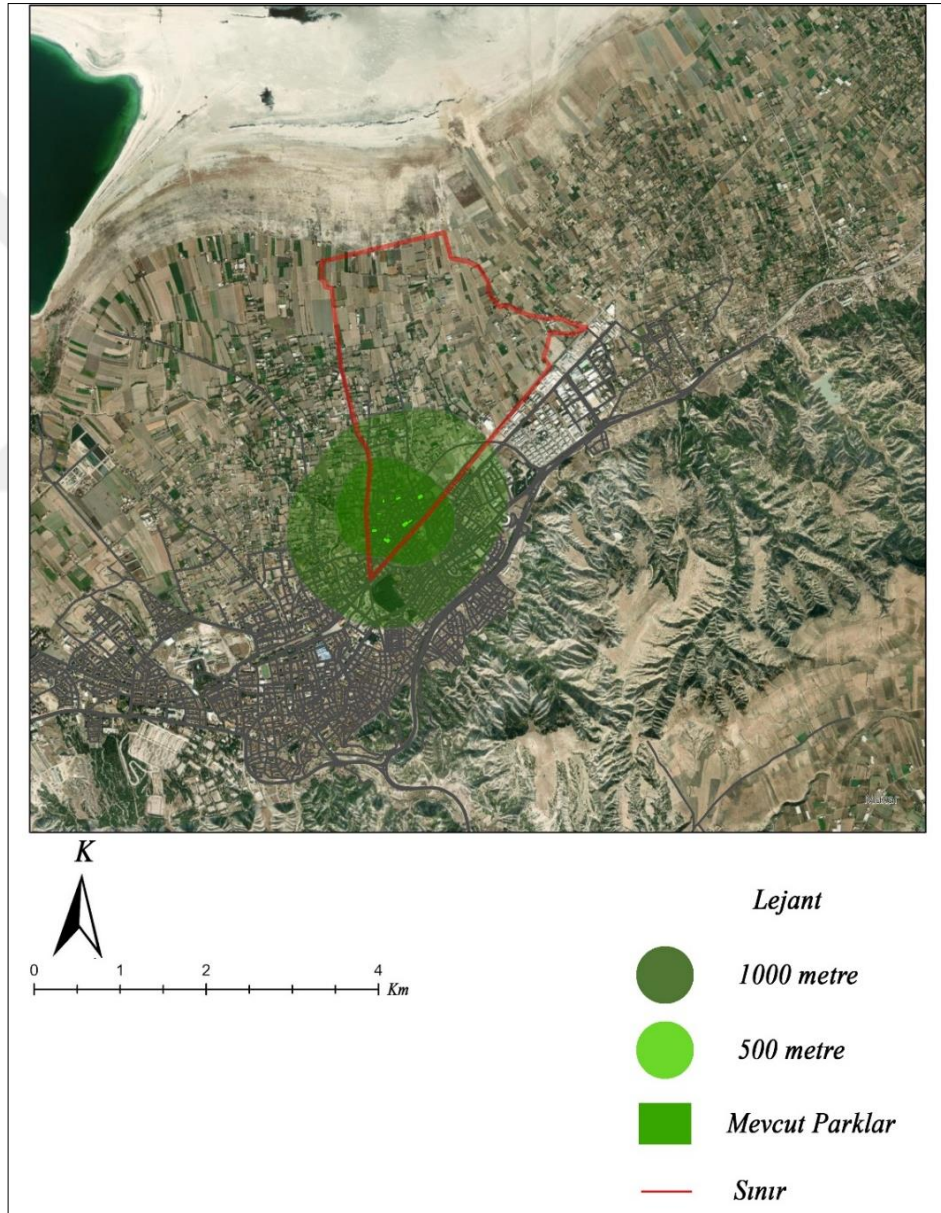
Mehmet Akif Ersoy mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin farklı kesimlerinde dağınık şekilde konumlanmıştır. Mevcut park alanları, potansiyel park alanı olarak değerlendirilebilecek refüjler ve ağaçlandırılmış alanlarla ilişki içerisinde. Mahallede, mevcut park alanlarının 1000 m'lik hizmet yarıçapı içerisinde potansiyel park alanları yer almaktadır. Mehmet Akif Ersoy mahallesindeki mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.17'de sunulmuştur

Şekil 4.17. Mehmet Akif Ersoy mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.17. Menderes Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

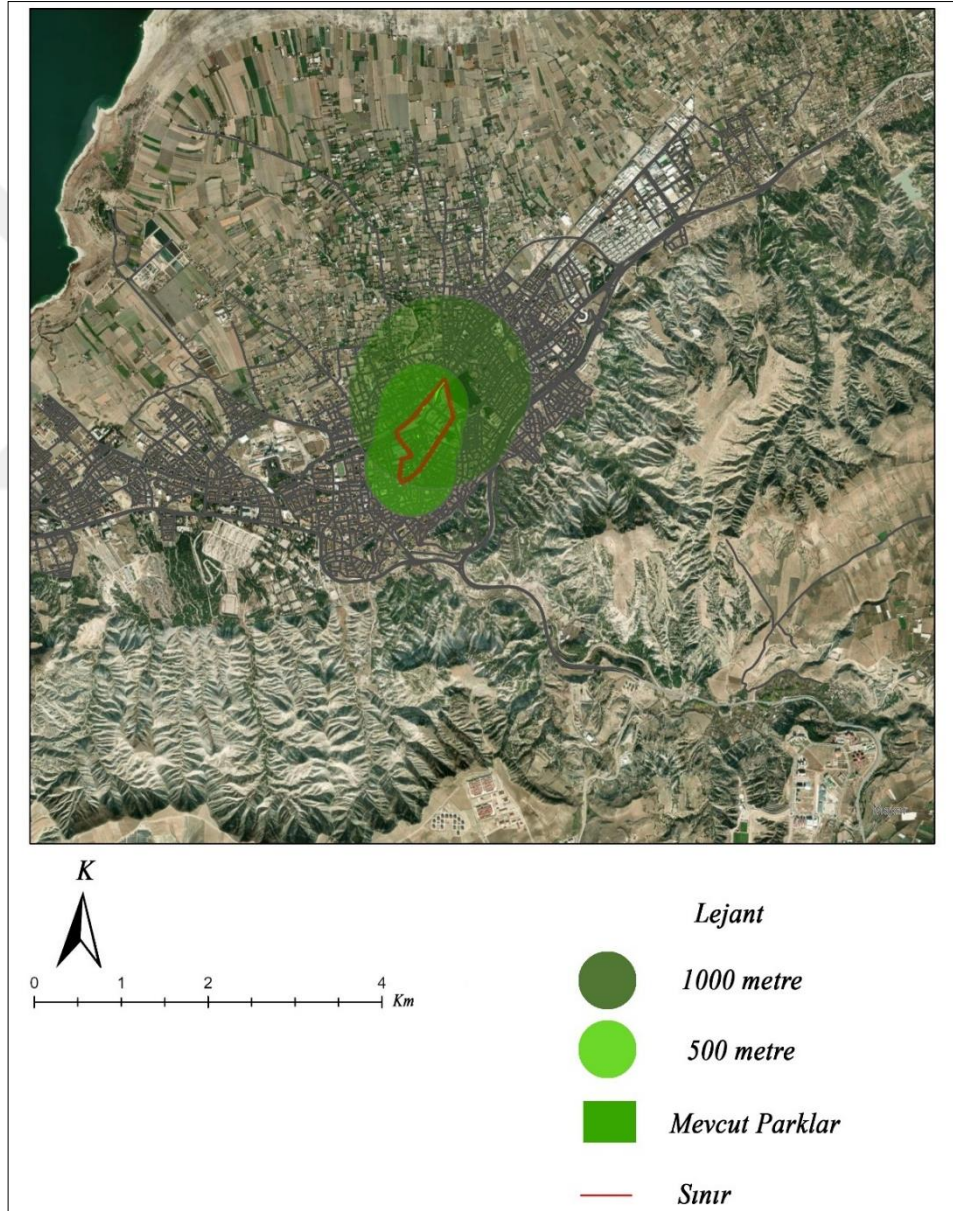
Menderes mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin güney kesimlerinde, yerleşim yoğunluğunun yüksek olduğu bölgelerde eşit bir dağılım gözetilmeksizin konumlanmıştır. Mahallede potansiyel park alanı bulunmamakta olup, mevcut park alanları 500 m'lik hizmet yarıçapı etkisinde yer almaktadır. Bu bağlamda, yalnızca mevcut park alanlarına sahip olan Menderes mahallesinin, komşu mahallelerle olan park erişimi ve etkileşimi değerlendirilmelidir. Menderes mahallesindeki mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.18'de sunulmuştur.

Şekil 4.18. Menderes mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.18. Özgür Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

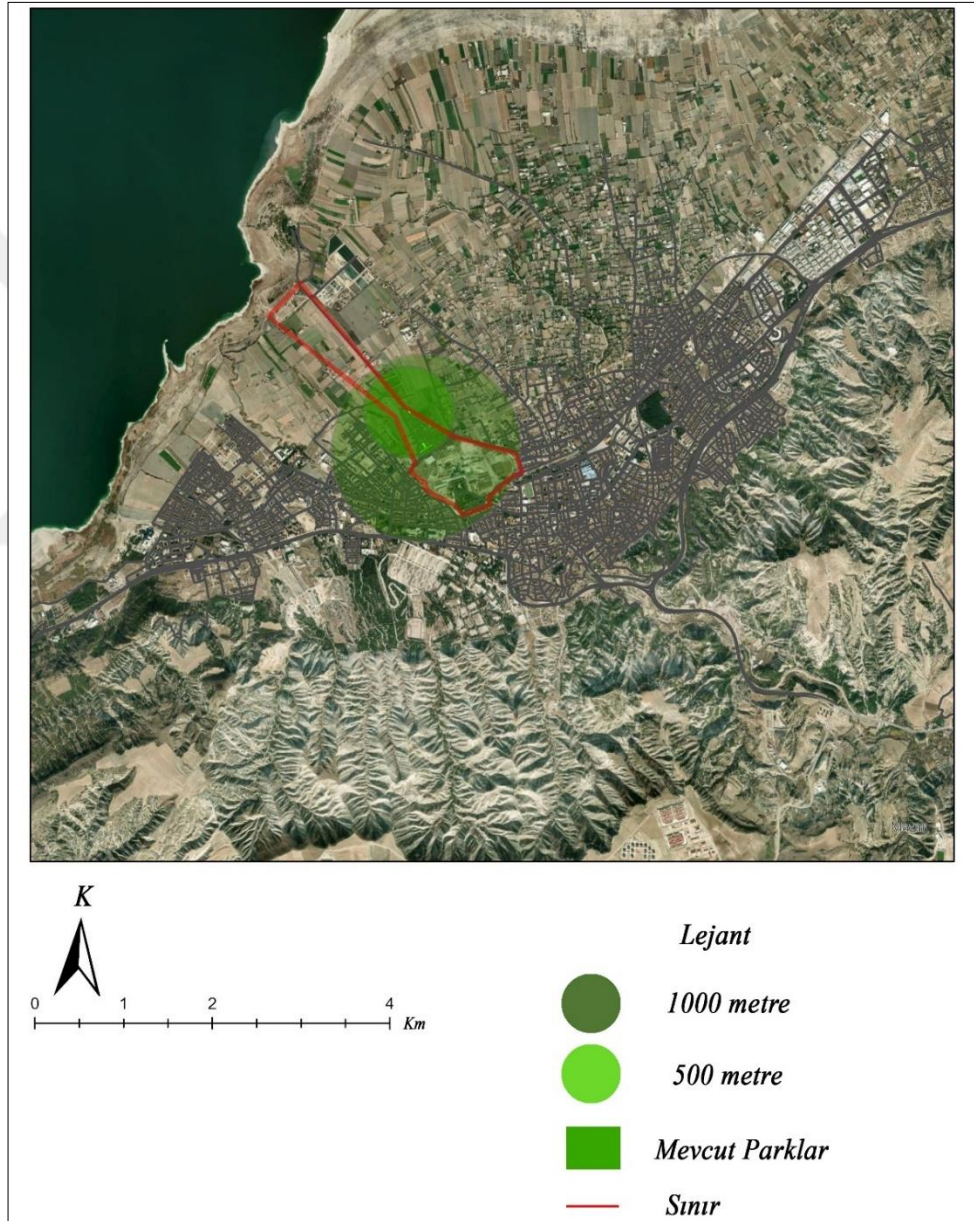
Özgür mahallesindeki mevcut park alanları, mahalle sınırında mahallenin farklı kesimlerinde dağınık bir şekilde, yerleşim yoğunluğunun yüksek olduğu bölgelerde konumlanmıştır. Mahallede potansiyel park alanı bulunmamakta olup, mevcut park alanları 500 m'lik hizmet yarıçapı etkisinde yer almaktadır. Bu bağlamda, yalnızca mevcut park alanlarına sahip olan Özgür mahallesinin, komşu mahallelerle olan ilişkisi değerlendirilmelidir. Özgür mahallesindeki mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.19'da sunulmuştur.

Şekil 4.19. Özgür mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.19. Şekerevler Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

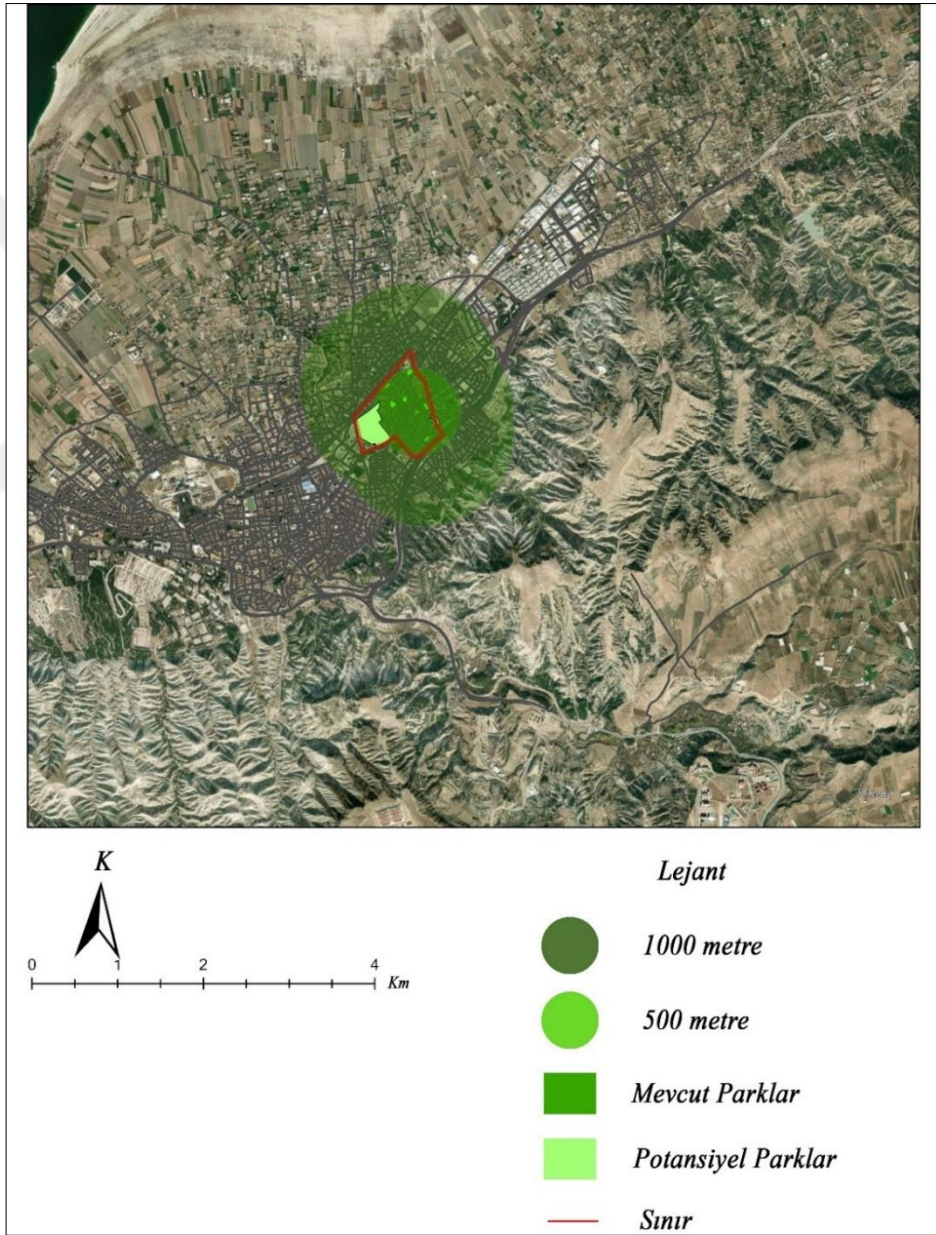
Şekerevler mahallesindeki mevcut park alanları birbiriyle yakın konumlarda, konumlanmıştır. Mahallede potansiyel park alanı bulunmamakta olup, mevcut park alanları 500 m'lik hizmet yarıçapı etkisinde yer almaktadır. Bu bağlamda, yalnızca mevcut park alanlarına sahip olan Şekerevler mahallesinin, komşu mahallelerle olan ilişkisi değerlendirilmelidir. Şekerevler mahallesindeki mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.20'de sunulmuştur.

Şekil 4.20. Şekerevler mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.20. Şirinevler Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

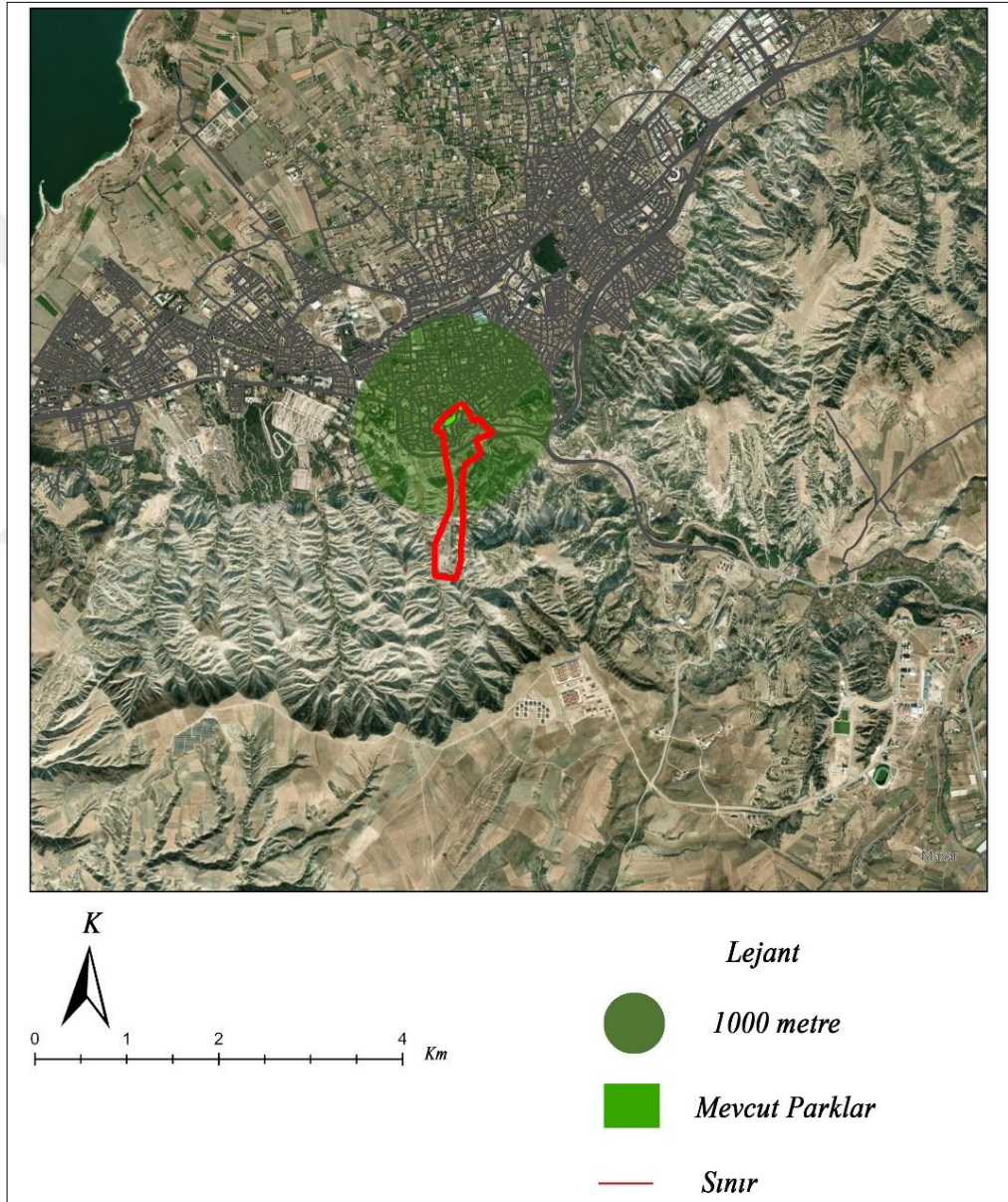
Şirinevler mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin kuzey ve güney kesimlerinde konumlanmıştır. Mahalledeki mevcut ve potansiyel park alanları, bütünlük bir erişim ağı oluşturarak mahalle sakinlerinin park alanlarına erişimini desteklemektedir. Potansiyel park alanlarının bir kısmı 500 m'lik hizmet yarıçapı içerisinde yer alırken, bir kısmı ise 1000 m'lik hizmet yarıçapında kalmaktadır. Şirinevler mahallesindeki mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.21'de sunulmuştur.

Şekil 4.21. Şirinevler mahallesi mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarı çap haritası

4.3.21. Tepe Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

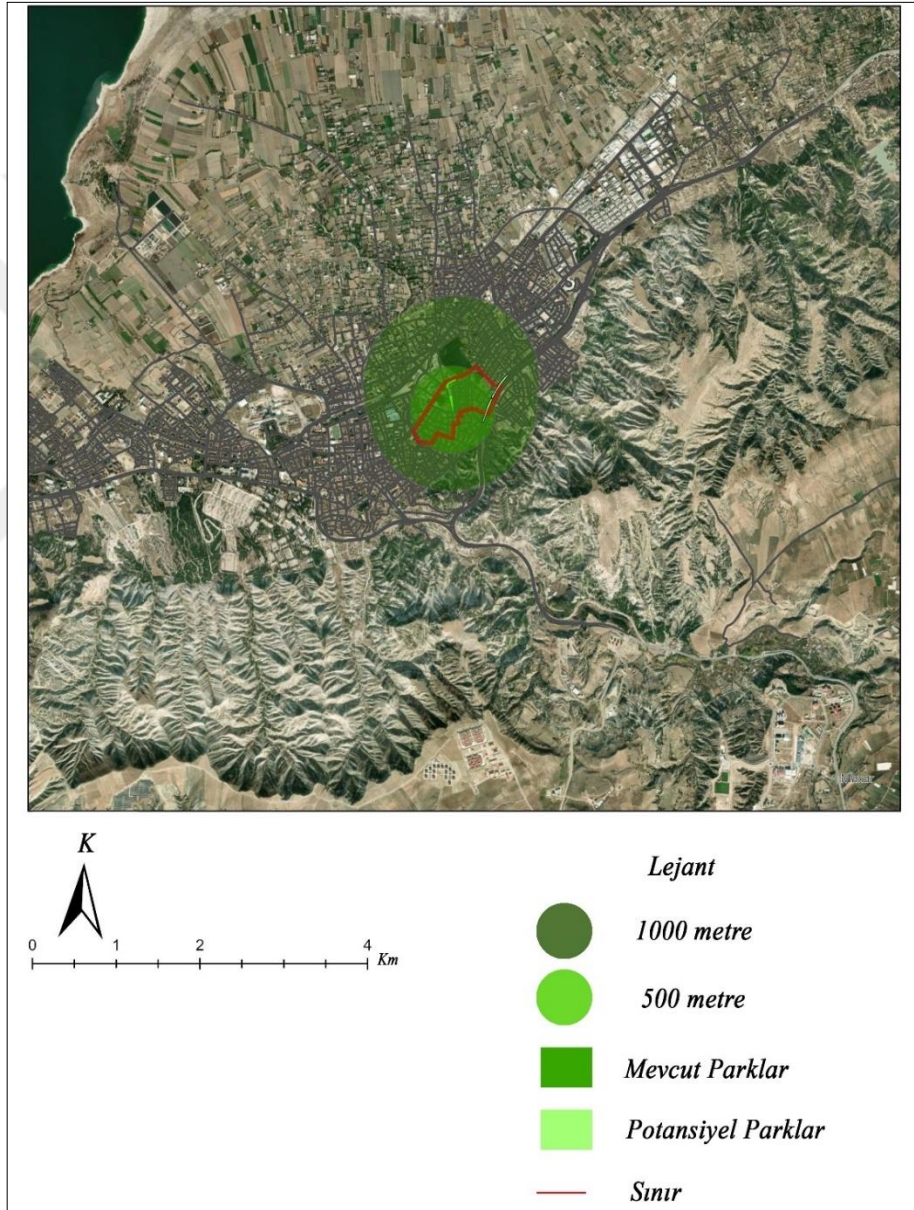
Tepe mahallesindeki mevcut park alanları birbiriyle yakın konumlarda, konumlanmıştır. Mahallede potansiyel park alanı bulunmamakta olup mevcut park alanları 1000 m'lik hizmet yarıçapı etkisinde yer almaktadır. Bu bağlamda, yalnızca mevcut park alanlarına sahip olan Tepe mahallesinin, komşu mahallelerle olan ilişkisi değerlendirilmelidir. Tepe mahallesindeki mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.22'de sunulmuştur.

Şekil 4.22. Tepe mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.22. Yeni Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

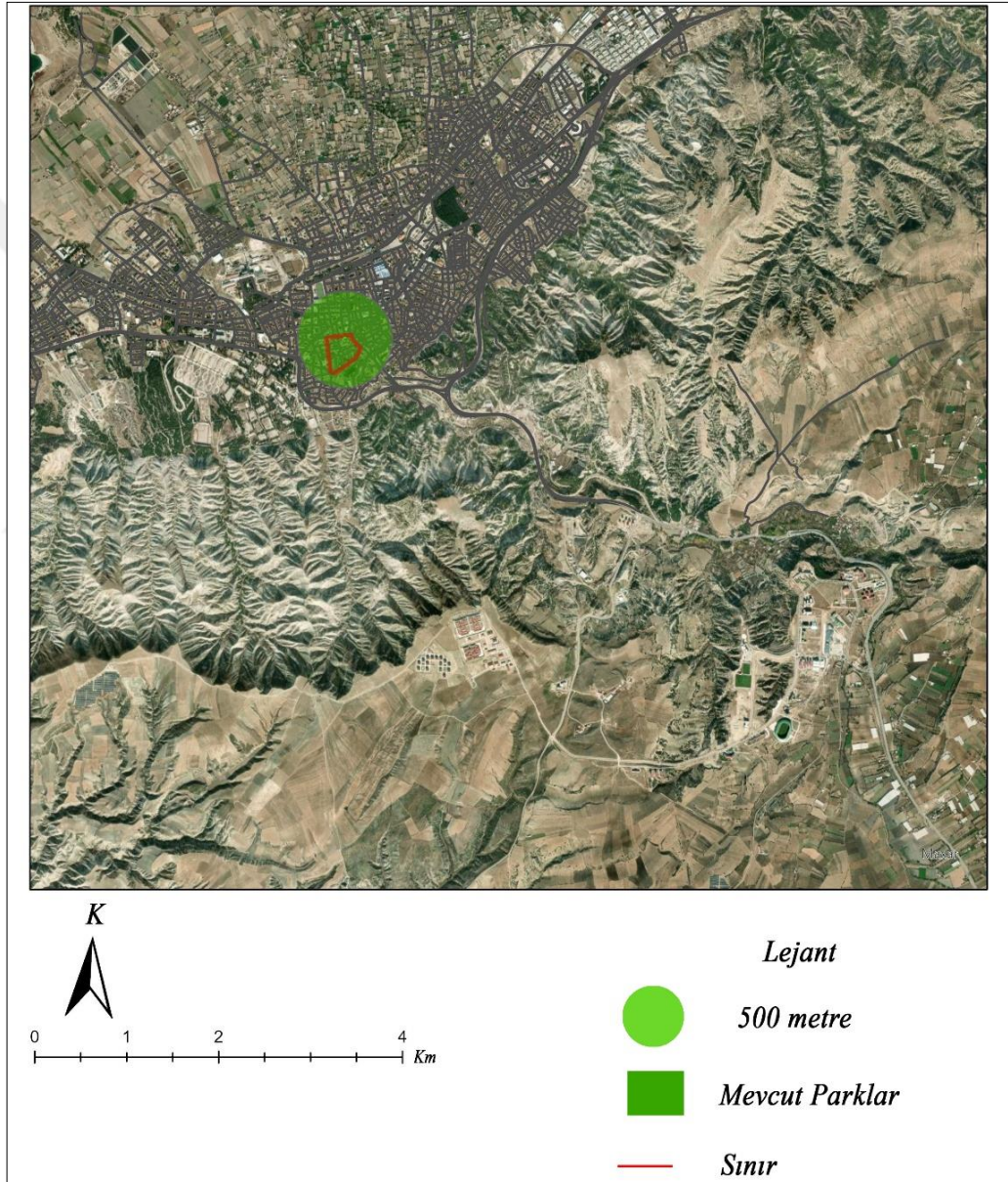
Yeni mahallesindeki mevcut park alanları, mahallenin kuzey ve orta kesimlerinde konumlanmıştır. Mahalledeki mevcut park alanları ile potansiyel park alanları birbirine yakın mesafede yer almakta ve bütünleşik bir erişim ağı oluşturmaktadır. Potansiyel park alanlarının tamamı, mevcut parkların 500 m hizmet yarıçapı içerisinde konumlanmıştır. Yeni mahallesindeki mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.23’de sunulmuştur.

Şekil 4.23. Yeni mahalle mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

4.3.23. Zafer Mahallesi Park Alanlarının Hizmet Yarıçapının İncelenmesi

Zafer mahallesindeki mevcut park alanları birbiriyle yakın konumlarda, konumlanmıştır. Mahallede potansiyel park alanı bulunmamakta olup mevcut park alanları 500 m'lik hizmet yarıçapı etkisinde yer almaktadır. Bu bağlamda, yalnızca mevcut park alanlarına sahip olan Zafer mahallesinin, komşu mahallelerle olan ilişkisi değerlendirilmelidir. Zafer mahallesindeki mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı etkisini gösteren harita, Şekil 4.24'de sunulmuştur.

Şekil 4.24. Zafer mahallesi mevcut park alanlarının hizmet yarıçapı haritası

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Burdur ili Merkez ilçede ki park alanları hem kent yaşamının niteliğini artıran hem de sürdürülebilir kentleşme adına büyük önem taşıyan mekânlardır. Bu önem, kent merkezindeki düzenli nüfus artışıyla daha da belirgin hale gelmektedir. Kentin büyüyen nüfusuna rağmen, park alanlarının varlığı, Burdur'un doğal ve sosyal dokusunu korumasına katkı sağlamaktadır. Burdur göl'nün kentteki oluşum süreçlerine etkisi de bu park alanlarının değerini artırmaktadır. İklim, turizm ve rekreasyon faaliyetlerine sağladığı katkılarla göl, çevresindeki park alanlarının işlevselliğini ve çekiciliğini desteklemektedir. Burdur gölünün birden fazla merkez ilçe mahallelerine bağlı olması, bu parkların kent genelinde yaygın olarak kullanılmasına olanak tanımaktadır. Özellikle göl çevresindeki ekolojik çeşitliliğin fazlalığı, parkların sadece sosyal yaşam için değil, aynı zamanda doğal yaşamın korunması açısından da kritik bir rol üstlenmesini sağlamaktadır.

Bu bağlamda, parkların ağ sistemi kapsamında ele alınması, kentin ekolojik ve sosyal sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmasında önemli bir yöntem olarak öne çıkmaktadır. Hizmet etki alanlarının hesaplanması, parkların farklı mahallelerdeki erişilebilirlik düzeylerini ve nüfus yoğunluğuna göre sunduğu hizmet kapasitesini belirlemeye yönelik stratejik bir yaklaşım sunmaktadır. Bu hesaplama yöntemi, parkların hangi mahallelerde daha fazla kullanılabileceğini ve hangi bölgelerde park ihtiyacının arttığını tespit etmeye yardımcı olmaktadır. Tüm bu nedenler, Burdur ili Merkez ilçedeki park alanlarının sadece birer dinlenme mekânı olmaktan çok daha fazlasını ifade ettiğini ve kentin doğal, sosyal ve kültürel zenginliğinin bir yansıması olduğunu göstermektedir.

Burdur ili Merkez ilçe mahalleleri üzerinde yapılan incelemeler neticesinde, mevcut park alanlarının yetersiz olduğu, ancak potansiyel park alanlarının değerlendirilmesiyle, kişi başına 10 m² park alanı standardına yaklaşılabileceği sonucuna varılmaktadır. Tepe ve Mehmet Akif mahalleleri, mevcut park alanlarıyla bu standardı karşılarken, diğer mahallelerde mevcut park alanlarının yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda, potansiyel park alanlarının değerlendirilmesi, mevcut eksikliklerin giderilmesine ve bölgedeki park alanı oranının iyileştirilmesine olanak sağlayacaktır.

Burdur ili Merkez ilçesinde yapılan hizmet etki alanı analizinde, park alanlarının büyük ölçüde kentsel yerleşim bölgelerinde yoğunlaştığı, ancak tarım arazileri ve

gelişmekte olan alanlarda bu parkların tampon etkisinin görülmediği anlaşılmaktadır. Bu durum, mevcut park sistemi potansiyeline sahip alanlarda kopukluklar olduğunu ve yerleşim alanı olarak gelişen alanların dikkatli planlanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Burdur ili Merkez ilçesi, genel olarak lineer bir yapıya sahip olup, kentsel alanlar arasındaki bağlantılar belirgin bir doğrusal formda şekillenmektedir. Ancak mevcut park alanlarına uygulanan 1000 m'lik hizmet yarıçapı (buffer) analizleri, bu lineer yapıyı destekleyecek bir ağ sisteminin oluşumunu sağlamamaktadır. Yapılan hizmet etki alanı analizinde, park alanlarının büyük ölçüde kentsel yerleşim bölgelerinde yoğunlaştığı, ancak tarım arazileri ve gelişmekte olan alanlarda bu parkların tampon etkisinin görülmediği anlaşılmaktadır. Şekil 5.1'de Burdur ili merkez ilçenin mevcut park alanlarına atanan 1000 m'lik hizmet etki alanı buffer haritası sunulmaktadır.

Burdur ili Merkez ilçe ölçeğinde mevcut park alanları kapsamında yapılan analizler doğrultusunda, atanan 500 m hizmet yarıçaplı buffer haritası Şekil 5.2'de sunulmuştur. Mevcut parklara atılan 500 m bufferlar incelendiğinde 1000 m buffer analizinden daha belirgin bir şekilde tampon bölgelerde kopukluk olduğu, Aydınlikevler mahallesi, Mehmet Akif mahallesinin doğusu ve Kışla mahallesinin batısı ile Burdur Organize Sanayi Bölgesi'ni kapsayan tek bir bölgede park hizmet yarıçapının yetersiz kaldığı gözlemlenmektedir. Bu bölgede park alanlarının oluşturulması, mevcut ağ sisteminin sürekliliğini ve bütünleşmesini sağlayacaktır.

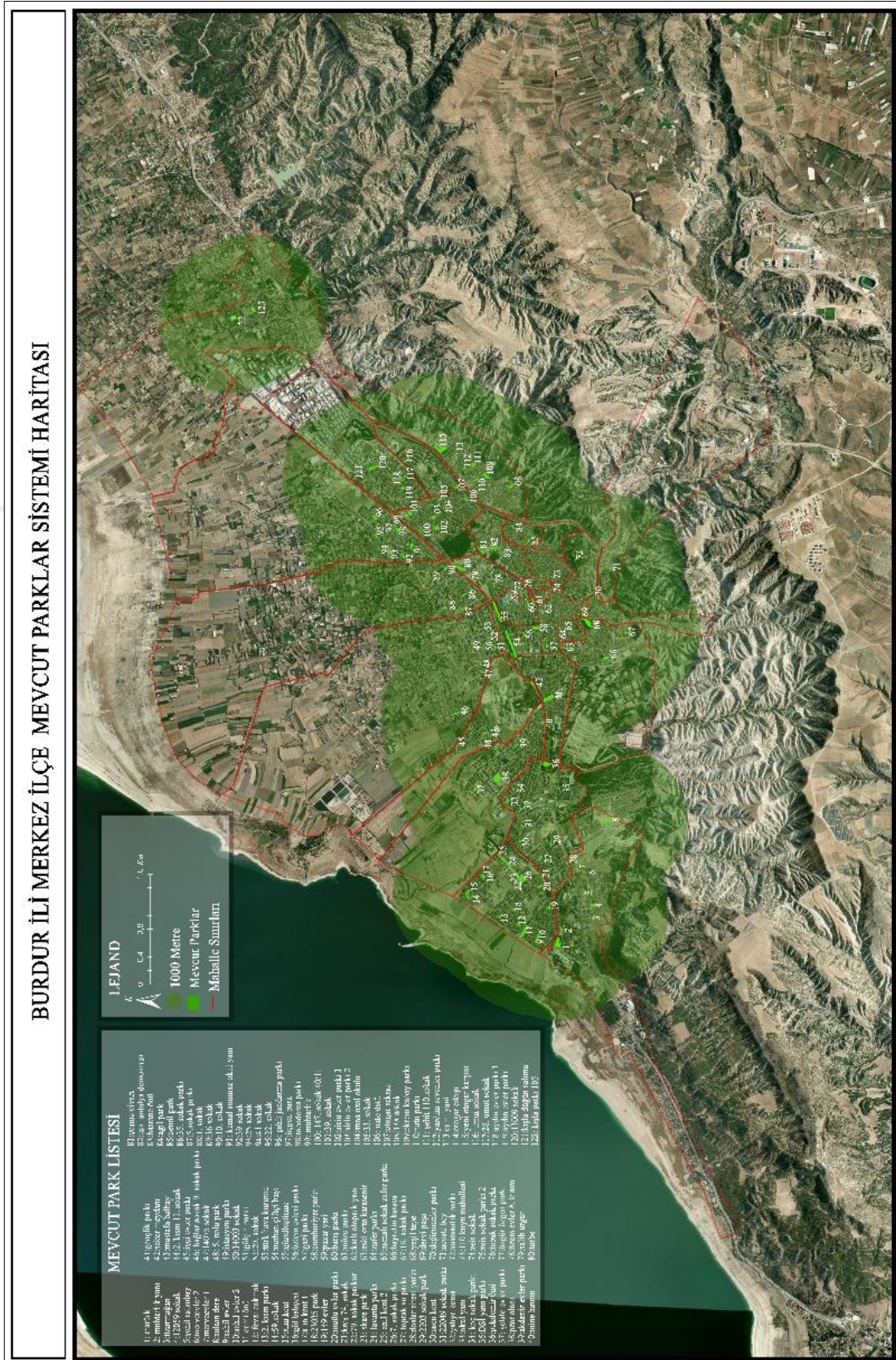
Potansiyel parklara atanan 1000 m buffer haritası Şekil 5.3 de sunulmuştur. Mevcut ve potansiyel park alanlarının hizmet etki alanları karşılaştırılmıştır. Mevcut parkların hizmet etki alanlarının belirli bölgelerde yoğunlaştığı, buna karşılık potansiyel park alanlarının hizmet etki alanı daha lineer bir dağılım sergilediği görülmüştür. Bu durum, mevcut parkların hizmet erişiminde homojenlik sağlanamadığını ve kentin bazı bölgelerinin yeterince kapsanmadığını işaret etmektedir. Diğer yandan, potansiyel park alanlarının planlanması, kentsel coğrafi yapıya daha uygun bir park sisteminin geliştirilmesine olanak tanımaktadır. Böylece, hizmet etki alanlarının optimizasyonu sağlanabilir ve kent genelinde daha dengeli bir park ağı oluşturulabilir.

Potansiyel park alanlarına yönelik gerçekleştirilen 500 metrelik buffer haritası Şekil 5.4 de sunulmuştur. Kentin genelinde üç ana tampon bölge ortaya çıkmıştır. Bu bölgeler, mevcut park sisteminin genişletilmesi ve kentsel açık alanların daha etkin bir şekilde planlanması için kritik öneme sahiptir. Bu üç tampon bölge, kent genelinde daha entegre bir park sistemi oluşturmak için temel bileşenlerdir.

Potansiyel park alanlarının belirlenmesi sırasında farklı niteliklerdeki alanlar da değerlendirilmiştir. Özellikle, cep parkı olarak değerlendirilebilecek küçük ölçekli alanlar ve mezarlık gibi pasif rekreasyon imkânı sunacak alanların, park sistemine entegre edilmesi önemlidir. Cep parkları, alansal büyüklüğün yetersiz olduğu yerlerde mikro düzeyde yeşil alan ihtiyacını karşılamayı hedeflerken, mezarlık alanları doğal yaşamın korunması ve sessiz dinlenme alanları sunması açısından pasif yeşil alan işlevi görmektedir.

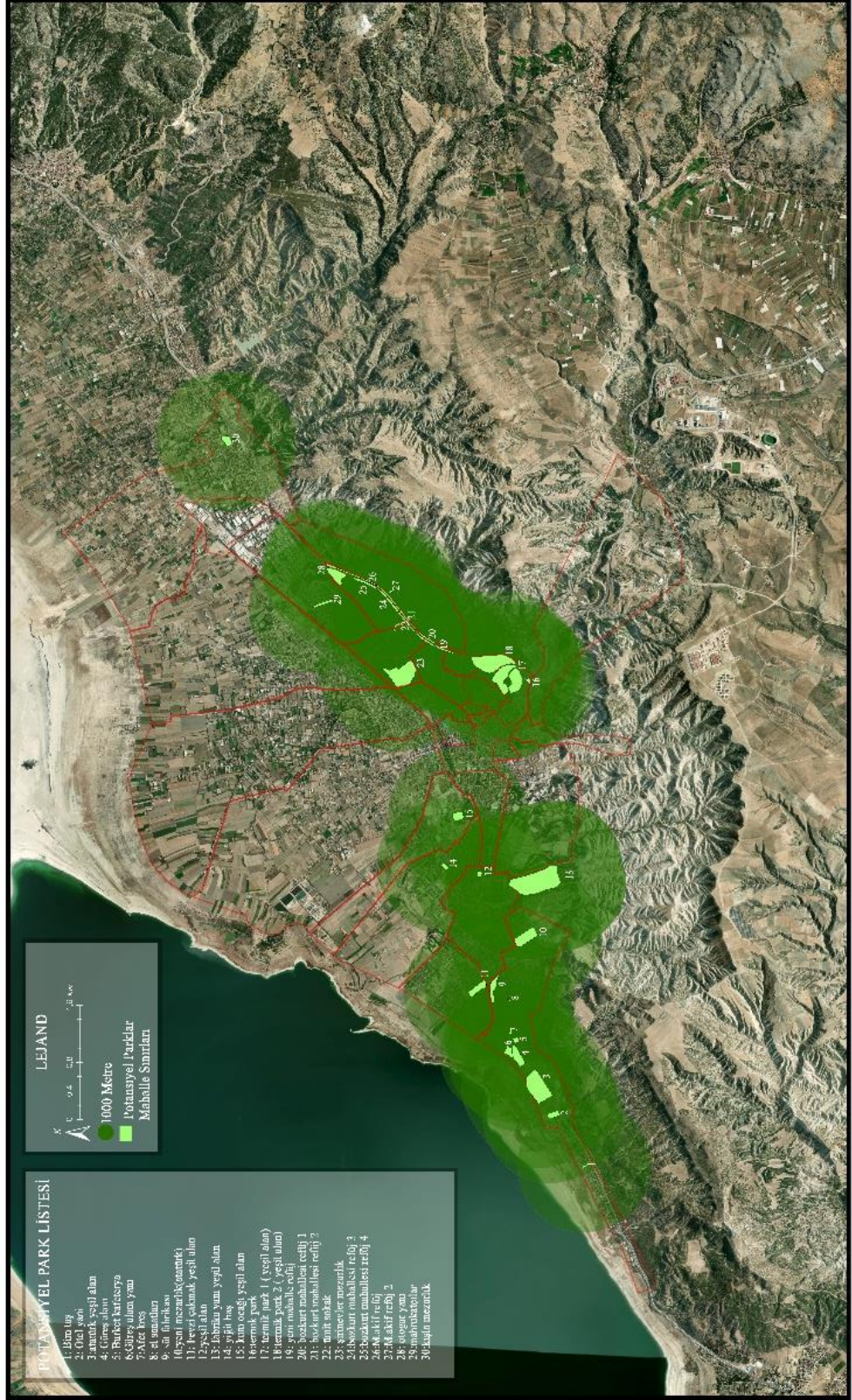
Potansiyel park alanları ile mevcut park alanlarının birlikte değerlendirildiği harita Şekil 5.5’de sunulmuştur, Burdur ili merkez ilçesi ölçeğinde entegre bir park sistemi oluşturma potansiyelinin bulunduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma, park seçim sürecini analiz etmeye yönelik bir yöntem olarak değerlendirilebilir ve Burdur kentindeki park planlama süreçlerinin daha analitik, veriye dayalı ve sürdürülebilir bir yaklaşımla ele alınabileceğini ortaya koymaktadır.

Bu çalışma, Burdur ili Merkez ilçesinde kentsel yeşil alan planlamasına stratejik bir perspektif kazandırmayı hedeflemekte ve sürdürülebilir kentsel gelişim için kapsamlı bir park sistemi oluşturulmasının önemini vurgulamaktadır. Dolayısıyla çalışma; kentin sosyal, çevresel ve mekânsal ihtiyaçlarına bütüncül bir çözüm sunma potansiyeli taşımaktadır.

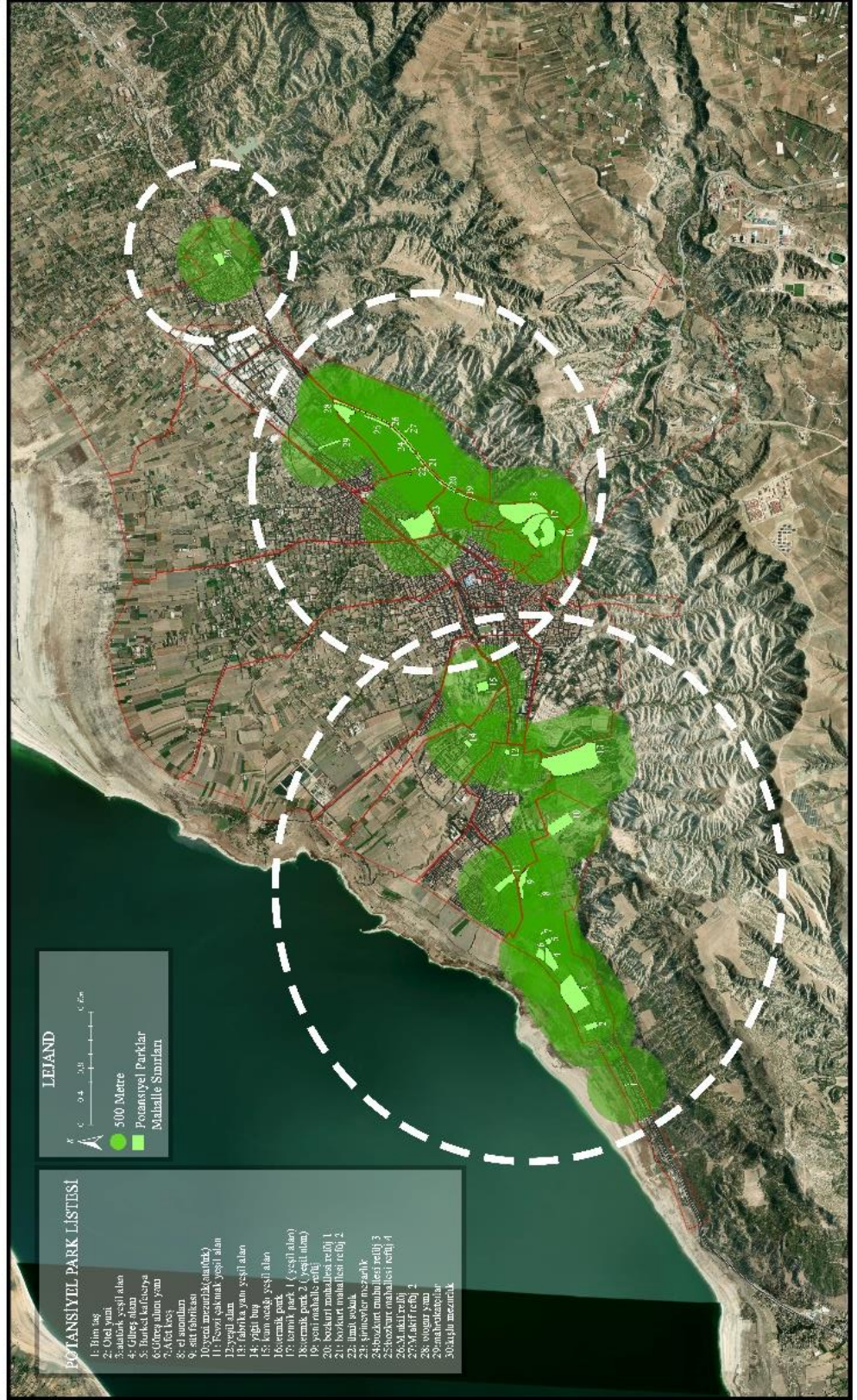
Şekil 5.1. Burdur ili Merkez ilçe mevcut park sistemi haritası (1000 m)

BURDUR İLİ MERKEZ İLÇE POTANSİYEL PARKLAR SİSTEMİ HARİTASI

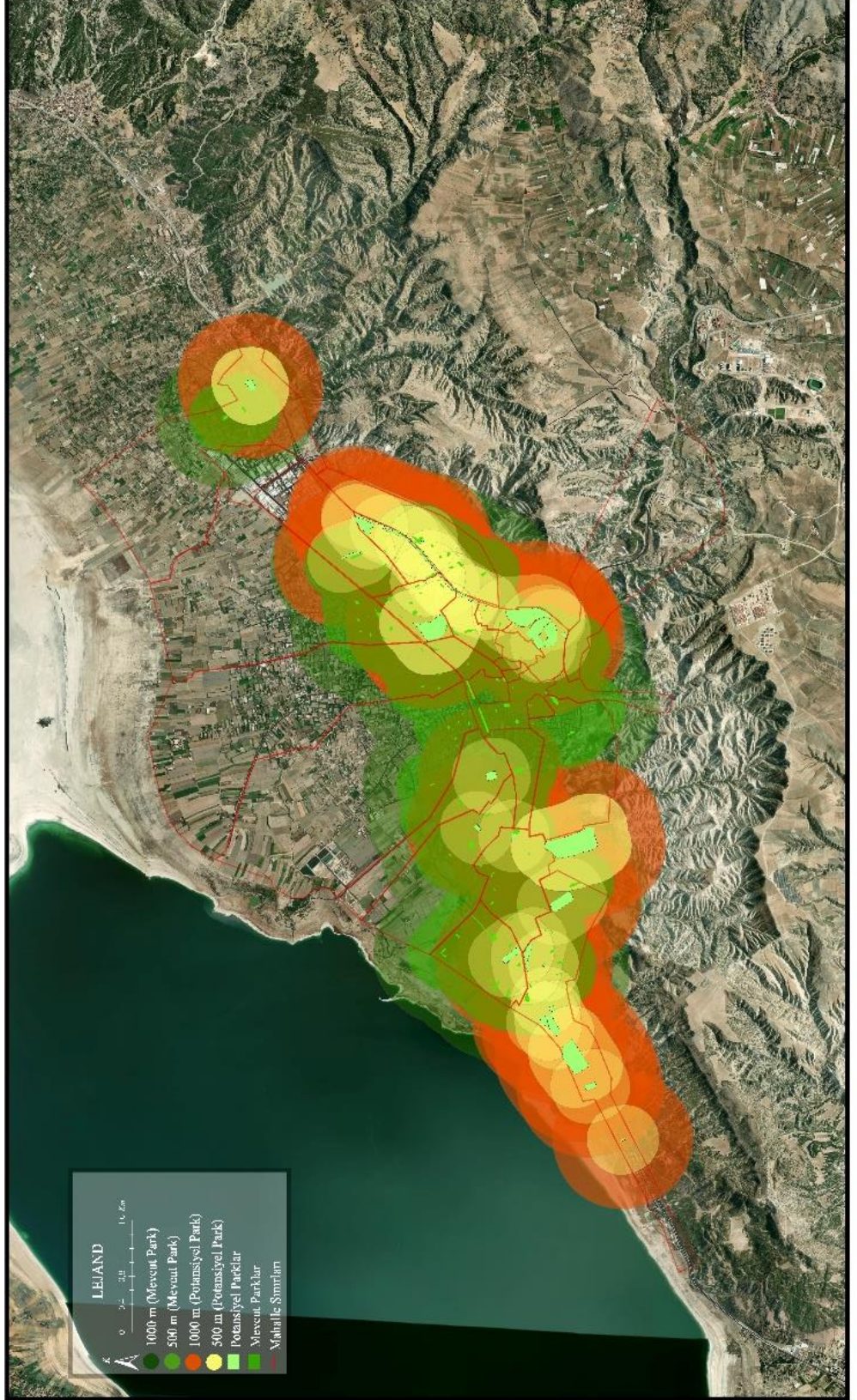
Şekil 5.3. Burdur ili Merkez ilçe potansiyel park sistemi haritası (1000 m)

BURDUR İLİ MERKEZ İLÇE POTANSİYEL PARKLAR SİSTEMİ HARİTASI

Şekil 5.4. Burdur ili Merkez ilçe potansiyel park sistemi haritası (500 m)

BURDUR İLİ MERKEZ İLÇE MEVCUT VE POTANSİYEL PARK SİSTEMİ HARİTASI

Şekil 5.5. Burdur ili Merkez ilçe mevcut ve potansiyel park sistemi haritası
(1000 m-500 m)

KAYNAKLAR

- Adriaensen, F., Chardon, J.P., De Blust, G., Swinnen, E., Villalba, S., Gulinck, H., Matthysen, E. (2003). The application of 'least-cost' modelling as a functional landscape model. *Landscape and Urban Planning*, 64, 233-247. [https://doi.org/10.1016/S0169-2046\(03\)00048-7](https://doi.org/10.1016/S0169-2046(03)00048-7)
- Altinel, F. (1998). Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Yeniden Geliştirilmesine Bir Yaklaşım: İzmir: Kültürpark Örneği (Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Aminzadeh, B., Khansefid, M. (2009). A case study of urban ecological networks and a sustainable city: Tehran's metropolitan area. *Landscape and Urban Planning*, 92(3), 194-202. <https://doi.org/10.1007/s11252-009-0101-3>
- Arslan, M., Barış, E., Erdoğan, E., ve Dilaver, Z. (2004). *Yeşil Yol Planlaması: Ankara Örneği*. Erişim Adresi <https://dspace.ankara.edu.tr/server/api/core/bitstreams/ebf28786-be69-4ba1-b93f-10ed00e6b4f2/content> (Son Erişim Tarihi: 18/03/2024).
- Atanur, G. (2016, Aralık 20). *Türkiye'de Kent Parkı Geleneği*. Erişim Adresi <https://www.plantdergisi.com/yazi-turkiyede-kent--parki--gelenegi--238.html> (Son Erişim Tarihi: 18/03/2024).
- Atanur, G., ve Ersöz N.D. (2020). Kavramsal Gelişim Süreçleri ve Tasarım Bileşenleri Bağlamında Kent Parkları. *Ağaç ve Orman*, 1(1), 66-71.
- Ayan, B. (2017). Öznel İyi Olma Hali Üzerine Kent Parklarının Etkilerinin İrdelenmesi: Ankara Kent Örneği (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aydoğdu, H. (2017). *Parklar (Mahalle, Semt, Kent)*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Aytaç, G., ve Kuşuluoğlu, D.D. (2015, Eylül 17). *Kent Parkları*. Erişim Adresi <https://www.plantdergisi.com/doc-dr-gul-en-aytac/kentparklari-4.html> (Son Erişim Tarihi: 12/04/2024).
- Başaran, M.A. (2020). Central Park'ın Tarihsel Süreci, Kent ve Kentleşme Üzerindeki Etkileri. *ESAM Ekonomik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 124-150.
- Bell, S. (1995). *Watch this space: An LBA report, London*. Prepared for Department for Transport, Local Government and the Regions Research Analysis and Evaluation Division.
- Benedict, M.A., McMahon, E.T. (2006). *Green Infrastructure: Linking Landscapes and Communities*. Island Press.

- Beyli, K.N., ve Yeşil, M. (2020). Ordu kenti parklarının yeterlik ve ulaşılabilirliği üzerine bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 10(2), 492-504.
- Boverket, S. (1992). *Storstadsuppdraget: En förstudie om storstädernas miljö*. Plan- Och Naturresursavd./Stadsmiljöavd. 172s.
- Budiansky, S. (1995). *Nature's keepers: The new science of nature management*. London: Weidenfeld ve Nicholson.
- Byrne, J., Wolch, J. (2009). Nature, race, and parks: Past research and future directions for geographic research. *Progress in Human Geography*, 33(6), 743–765.
- Calthorpe, P. (Ed.). (2011). *Urbanism in the Age of Climate Change*. Washington, D.C.: Island Press.
- Chiesura, A. (2004). The Role of Urban Parks for the Sustainable City. *Landscape and Urban Planning*, 68(1), 129–138.
- Collinge, S.K. (1996). Ecological consequences of habitat fragmentation: Implications for landscape architecture and planning. *Landscape and Urban Planning*, 36, 59-77. [https://doi.org/10.1016/0169-2046\(96\)00056-4](https://doi.org/10.1016/0169-2046(96)00056-4)
- Conway, H. (1991). *Public Parks and the Urban Landscape: The Nineteenth Century Experience*. Garden History, 19(1), 80-96.
- Cook, E.A., Lier, H.V. (1994). Landscape planning and ecological networks. *Landscape and Urban Planning*, 58(3), 269–280. [https://doi.org/10.1016/0169-2046\(94\)90088-9](https://doi.org/10.1016/0169-2046(94)90088-9)
- Crompton, J. L. (2005). The impact of parks on property values: A review of the empirical evidence. *Journal of Leisure Research*, 37(1), 1-19.
- Çetin, B. (2007). *Burdur Kent Coğrafyası*. (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- ÇŞB. (2014). *Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği*. Resmî Gazete (No: 29030). Erişim adresi <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/3.5.20148131.pdf> (Son Erişim Tarihi: 22/06/2024).
- Damdere, İ. (2019). *Sürdürülebilir Çevre Uygulamalarında Yeşil Alan Sisteminin Kentsel Tasarım ile Entegrasyonu*. (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirören Civan, D. (2022). *Kentin Doğaya Entegrasyonunda Yeşil Altyapının Sağladığı Olanaklar*. (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

- Dilman, M. (2022). *Nilüfer Çayı'nın Karakter Analizi ve Bursa Kentinin Yeşil Ağ Sistemi ile İlişkisi Kapsamında Tasarım Stratejilerinin Geliştirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Bursa Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bursa.
- Doğan, M., ve Metin, F. (2022). Milli Parklarda Ziyaretçi Yönetimi Model ve Uygulamaları: Yellowstone Park ve Grand Canyon Örneği. *Journal of Current Debates in Social Sciences*, 5(1), 29-42.
- Elinç, H. (2011) *Görsek Kalite Değerlendirmesi Yöntemi ile Antalya İli Alanya İlçesindeki Abdurrahman Alaeddinoğlu ve Alanya Belediye Başkanları Kent Parklarının İrdelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Erdönmez, İ. Ö., Bekdemir, A. (2009). Hayvanat bahçelerinin peyzaj planlama ve tasarım ilkeleri. *Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University*, 59(1), 59-73
- Erşahin, E., Şahbaz, R.P. (2024). Gülhane Parkı Deneyimi: İstanbul'un Tarihî Kalbinde Ziyaretçilerin Gözünden Bir Değerlendirme. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 21(3), 697-718.
- Ertekin, N. (1992). Yeşil Alan Olarak İzmir İçin Önemi Olan Kültürparkın Bitki Varlığının Saptanması, Korunması ve Geliştirilmesi Üzerine Araştırmalar. (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Forbes, S.J. (1989). *Nature and ecology in landscape design* (Unpublished M.Phil. thesis). The University of Bristol.
- Forman, T.T. (1995). Some general principles of landscape and regional ecology. *Landscape Ecology*, 10, 133-142.
- From the Thicket. (2018, Mart 10). *Revealed: Golden Gate Park is the Most Valuable Green Space in the World*. Erişim adresi https://fromthethicket.com/2018/03/10/revealed-golden-gate-park-is-the-most-valuable-green-space-in-the-world/?utm_source=chatgpt.com (Son Erişim Tarihi: 22/06/2024).
- Furlan, R., ve Sinclair, B. R. (2021). Planning for a neighborhood and city-scale green network system in Qatar: The case of MIA Park. *Environment, Development and Sustainability*, 23(10), 14933-14957.
- Garvin, A. (2011). *Public Parks. The Key to Livable Communities*. Ed. Brands, R. New York
- Girouard, M. (1985). *Cities and People: A Social and Architectural History*. Yale University Press.
- Gökalp Yılmaz, F.G., ve Öçal, M. (2019). Nüfus ve Demografik Yapı. A. Korkmaz, O. Sungur, A.M. Alparslan (Ed.), *Burdur İl Gelişim Planı ve Gelişim Stratejileri* (s. 2-4). Ankara: Detay Anatolia Akademik Yayıncılık.

- Green City Times. (2024). *Green City: Bus Rapid Transit and Urban Planning in Curitiba*. Erişim Adresi <https://www.greencitytimes.com/curitiba> (Son Erişim Tarihi: 12/08/2024)
- Gülçin, D. (2018). *Yeşil Altyapı Bağlamında Açık/Yeşil Alan Sistemlerinin Uygulama Olanaklarının Araştırılması*. (Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Gürbüz, H., ve Yılmaz, V. (2017). Eskişehir Rekreasyon Alanlarından Kent Park'ın Kullanım Tercihini Etkileyen Faktörlerin Araştırılması. *Researcher: Social Science Studies*, 5(9), 187-200.
- Hamburg. (2024). *Die Strategie für Hamburgs Grünes Netz*. Erişim adresi <https://www.hamburg.de/politik-und-verwaltung/behoerden/bukea/themen/hamburgs-gruen/gruenes-netz/historischer-rueckblick-280824> (Son Erişim Tarihi: 11/12/2024).
- Hammad, A. (2020). *Cep Parkların Tasarımı İçin Karar Destek Sistemi Olarak Parametrik Tasarım Aracı Geliştirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Harvey, D. (2000). *Spaces of Hope*. Berkeley: University of California Press.
- Irmak, M.A., ve Avcı, B. (2019). Avrupa Yeşil Başkentlerin Yeşil Alan Politikalarının İncelenmesi. *Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 8, 1-19.
- Işıldar, G.Y. (2012). 2011 Avrupa Yeşil Başkenti Hamburg: Eko-kent Kriterleri ve Performans Göstergesi Açısından İncelenmesi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 12, 241-262.
- İlkay, Y. (2017). Kentsel Yeşil Alan'ın Neteliği Üzerine: Ankara'da Yeşil Alanın Temsil Mekânları Olarak (Yeniden) Üretilme Durakları. *Kent Araştırma Dergisi*, 20(8), 181-199.
- Kabisch, N., Haase, D. (2014). Green justice or just green? Provision of urban green spaces in Berlin, Germany. *Landscape and Urban Planning*, 122, 129-139.
- Kaçmaz Akkurt, G. (2021). *16107-Peyzaj Mimarlığına Giriş Dersi Ders Notları*. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Burdur.
- Kahya, C., (2018). *Sakarya Kent Park ve Sakarya Park Örneklerinde Kullanıcı Memnuniyeti ve Kalite Karşılaştırması*. (Yüksek Lisans Tezi). Düzce Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Düzce.
- Kandemir, R.V. (2010). *Kamusal Alan İçerisinde Mahalle Parkları ve Bir Mahalle Parkı Tasarım Rehberi Düşüncesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Kaplan, R., ve Kaplan, S. (Ed.). (1989). *The Experience of Nature: A Psychological Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Karadeniz, Z. (2019). *Peyzaj Tasarım Kriterleri Açısından Samsun Kent Parklarının İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ordu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ordu.
- Karakaya, N., ve Cengiz, T. (2019). Yaşam Kalitesinin Arttırılmasında Kent Parklarının Önemi: Eskişehir İli Örneğinde İncelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 14(20), 1259-1283.
- Karlier, G. (2017). *Kent Parkları Kavramı Ve Bursa Kent Parklarında Kullanıcı Memnuniyetinin İrdelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Kaya, L.G. (2024). 16107-*Peyzaj Mimarlığına Giriş Dersi Ders Notları*. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Burdur.
- Kaya, L.G., Aşıkkutlu, H.S. (2019). Çevre ve Mekânsal Gelişim. A. Korkmaz, O. Sungur, A.M. Alparslan (Ed.), *Burdur İl Gelişim Planı ve Gelişim Stratejileri* (s. 11-62). Ankara: Detay Anatolia Akademik Yayıncılık.
- Kızılaslan, S. (2007). *Trabzon Kenti Park ve Bahçelerinin Peyzaj Tasarım Kriterleri Açısından İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Konijnendijk, C.C., Annerstedt, M., Nielsen, A. B., & Maruthaveeran, S. (2013). *Benefits of urban parks. A systematic review. A Report for IFPRA, Copenhagen & Alnarp*, 70.
- Kotzen, B. (2021). Future Cities: Speculation on the Case for Vertical Biophilic Cities. *Ecocycles*, 7(2), 59-80.
- Li, F., Wang, R., Paulussen, J., Liu, X. (2005). Comprehensive concept planning of urban greening based on ecological principles: A case study in Beijing, China. *Landscape and Urban Planning*, 72(4), 325-336.
- Loudon, J.C. (1839). *The Suburban Gardener and Villa Companion*. London: Longman Rees Orme Brown Green, and Longman.
- Loures, L., Santos, R., ve Panagopoulos, T. (2007). Urban parks and sustainable city planning-The case of Portimão, Portugal. *Population*, 15(10), 171-180.
- Macnaghten, P., Urry, J. (1998). *Contested natures*. London: Sage Publications.
- Manavoğlu, E., ve Ortaççşme, V. (2015). Antalya kenti yeşil alanlarının çok ölçütlü analizi ve planlama stratejilerinin geliştirilmesi. *Akdeniz University Journal of the Faculty of Agriculture*, 28(1), 11-19.

- Marcus, C. C., Francis, C. (1997). *People places: Design guidelines for urban open space*. New York: John Wiley, Sons.
- Mimdap. (2024). *Geçmişten Günümüze Gençlik Parkı*. Erişim Adresi <https://mimdap.org/gozlem/gecmithten-gunumuze-genclik-parkly/> (Son Erişim Tarihi: 20/08/2024).
- Oğuz, D. (1998). *Kent Parkı Yönünden Ankara Kent Parklarının Kullanım Olgusu Üzerine Bir Araştırma*. (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Onsekiz, D. (2009). Melikgazi Parkların Sınıflandırılması ve Kullanım Varlığı Analizi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(27), 95-125.
- Opdam, P., Steingröver, E., ve Van Rooij, S. (2006). Ecological networks: A spatial concept for multi-actor planning of sustainable landscapes. *Landscape and urban planning*, 75(3-4), 322-332.
- Özçelik, H., (Ed.). (2016). *Burdur İli Bitki Envanteri*. Ankara: Burdur Belediyesi Kültür Yayınları.
- Özdemir, A. (2009). Katilimci Kentli Kimliğinin Oluşumunda Kamusal Yeşil Alanların Rolü: Ankara Kent Parkları Örneği. *Turkish Journal of Forestry*, 10(1), 144-153.
- Özgüner, H. (2003). İnsan-Doğa İlişkilerinin Gelişimi ve Peyzaj Tasarımında Doğal Stilin 20. Yüzyılda Önem Kazanmasının Nedenleri. *Turkish Journal of Forestry*, 4(1), 43-54.
- Özkır, A. (2007). *Kent Parkları Yönetim Modelinin Geliştirilmesi*. (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, S., Işınkaralar, Ö. (2019). Kent parklarının yönetimi ve sürdürülebilirliği: Londra örneği. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 19(1), 1-10.
- Parker, K., Head, L., Chisholm, L.A., ve Feneley, N. (2008). A conceptual model of ecological connectivity in the Shellharbour Local Government Area, New South Wales, Australia. *Landscape and Urban Planning*, 86, 47-59.
- Perrins, J. (1997). The Origins of Public Parks: The Case of Birkenhead Park. *Urban Studies Journal*, 34(2), 123-135.
- Polat, A.T. (2001). *Kent Parkı Kavramı ve Konya İçin Örnek Bir Çalışma*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Richter, G. (1981). *Handbook Stadtgrün: Landschaftsarchitektur im städtischen Freiraum*. München: BLU Verlagsgesellschaft.

- Selim, S. (2015). *Yeşil Altyapı Bağlamında Köyceğiz-Dalyan Havzası Planlama Kurgusu*. (Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Serin, N. (2004). *Kent Ormancılığı Kavramı ve Isparta Kent İçi Ölçeğinde İrdelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Sherer, P. M. (2003). *Why America Needs More City Parks and Open Space. The Trust for Public Land*.
Erişim adresi http://conservationtools-production.s3.amazonaws.com/library_item_files/48/40/parks_for_people_Jan_2004.pdf (Son Erişim Tarihi: 20/08/2024).
- Soydan, O. (2020). Kent Parklarının Kullanıcı Memnuniyetinin Niğde Örneğinde İncelenmesi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 20, 712-722.
- Şatıroğlu, E., Bayramoğlu, E., ve Pouya, S. (2017). Kent Parklarının Estetik İşlev Açısından Değerlendirilmesi. 2. *Uluslararası Mühendislik Mimarlık ve Tasarım Kongresi*(464-465 s). Kocaeli.
- Şimşek, M. (2024). *Kent Kimliğinin Yansıması Olan Kent Parkların Mekan Dizimi Metodu ile İncelenmesi, Bursa Kenti Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kastamonu.
- Şimşek Öztürk, C. (2022). *Adana Sarıçam İlçe'sinde Sürdürülebilir Kentsel Gelişim İçin Yeşil Altyapı planlanması*. (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Tate, A. (2003). *Great City Park*. London and New York: Spon Press.
- The European Centre. (2021). *City of Hamburg wins Good Design Award as the 2021 Green City of the Year*. Erişim Adresi <https://www.europeanarch.eu/city-of-hamburg-wins-good-design-award-as-the-2021-green-city-of-the-year.html> (Son Erişim Tarihi: 20/08/2024).
- Thompson, C.W. (2002). Urban Open Space in the 21st Century. *Landscape and Urban Planning*, 60(2), 59-72.
- Tokuş, M. (2012). *Kentsel Yeşil Ağlar: İstanbul Sarıyer Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- TÜİK. (2024). *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları*. Erişim adresi <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr> (Son Erişim Tarihi: 28/12/2024).
- Tülek, B., Ersoy Mirici, M. (2019). Kentsel Sistemlerde Yeşil Altyapı ve Ekosistem Hizmetleri. *PEYZAJ - Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi*, 1(2), 1-11.
- Tzoulas, K., Korpela, K., Venn, S., Yli-Pelkonen, V., Kaźmierczak, A., Niemela, J., & James, P. (2007). Promoting ecosystem and human health in urban areas using

green infrastructure: A literature review. *Landscape and Urban Planning*, 81(3), 167-178.

USGS. (2024). *Yellowstone National Park Map*. Erişim Adresi: <https://www.usgs.gov/media/images/yellowstone-national-park-map> (Son Erişim Tarihi: 31/12/2024).

Yalçiner, Ö. (2012) Avrupa Yeşil Başkent Unvanı Üzerine, *Mimarlık Dergisi*, 367.

Yılmaz, H. (2012, Ekim 17). *Botanik Bahçelerinin Önemi ve Atatürk Üniversitesi Ata Botanik Bahçesi*. Erişim Adresi <https://www.plantdergisi.com/yazi-botanik-bahcelerinin-onemi-ve-ataturk-universitesi-ata-botanik-bahcesi-9.html> (Son Erişim Tarihi: 28/12/2024).

Yurtseven, B. (2021). Kentsel Yenileme Sürecinde Endüstri Alanlarının Ekolojik Yaklaşım ile Değerlendirilmesi: Emscher Park Örneği. *Kent Akademisi*, 14, 260-277.

Wales, B., ve Roberts, J. D. (2024). Highway Removal vs. Highway Redesign: Redressing Past Wrongs While Addressing the Decay of America's Most Ambitious Public Works Project. *Journal of Healthy Eating and Active Living*, 4(2), 47-59.

Whitaker, B., & Browne, K. (1971). *Parks for People*. Winchester Press.

Williams, A. (2003). Community-Driven Parks: The Case of Victoria Park. *Journal of Urban History*, 29(3), 78-92.

Wolch, J. R., Byrne, J., Newell, J. P. (2014). Urban green space, public health, and environmental justice: The challenge of making cities 'just green enough'. *Landscape and Urban Planning*, 125, 234-244.

Xiu, N., Ignatieva, M., van den Bosch, C. K., Chai, Y., Wang, F., Cui, T., ve Yang, F. (2017). A Socio-Ecological Perspective of Urban Green Networks: the Stockholm Case. *Urban Ecosystems*, 20(4), 729-742.

Xiu, N., Ignatieva, M., ve Konijnendijk van den Bosch, C. (2016). The Challenges of Planning and Designing Urban Green Networks in Scandinavian and Chinese Cities. *Journal of Architecture and Urbanism*, 40(3), 163-176.